

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897., péntek, november 26-án.

7. szám.

Borús szemhatár.

Mikor, ezelőtt harmincz évvel, a kiegyezést megkötötték, a becsületes alkunak jóhiszemű alapja, a nagyszabású államjogi koncepczióknak vezérelve az volt: hogy az alkotmányos élet, normális fejlődés biztos zálogát képezi nálunk a magyar, Ausztriában a német hegemonia.

Azóta mindössze egy átlagos emberöltő múlt el s ma azzal a szomorú tapasztalattal kell komolyan számot vetnünk, hogy a beláthatatlan századoknak szánt kiegyezési művet az összeomlás veszedelme fenyegeti, még pedig nyilvánvalóan a rossz, elhibázott alapozás miatt.

Magyarországon ugyan rendületlen a fundamentum, sőt az eddig volt, nem egyszer súlyos teherpróbák, mintha még szilárdabban összerótták volna eresztékeit, az alkotmányosságunk s a magyar hegemoniának nincs legkisebb fogyatkozása.

Ellenben az osztrák németiség hosszú, ádáz létküzdalem után, úgy látszik, egyszermindenkorra elvesztette lábait alól a politikai vezetés talaját s kényszerült meghátrálni a minden oldalról feltámadt foederalisztikus áramlatok előtt.

Ennek a látszó aránytalanságnak megvan a maga természetes genézise, logikus magyarázata.

Magyarország minden időben a politikailag egységes magyar nemzet volt, osztrák nemzetrel ellenben mit sem tud a világtörténet.

A mi alkotmányunk jóformán ezeréves, szakadatlan történeti fejlődés gyümölcse, ősi institúció; ellenben az osztrák alkotmány világrajövetelét a császár momentán elhatározásának köszönheti. Gyökeretlen fa, mely táplálékát csak lombkoronája által nyerheti, de a nemzet talajából nem szivhat éltető nedvet.

Világos, hogy midőn felülről bármily okon kiapad a kegy forrása, lepereg a sárga, aszu levél, töredeznék a kiszáradt galyak s csak egy erőteljes szélroham kell, hogy maga a törzs is kiforduljon állító helyéből.

Jóllehet későn, belátták ezt az osztrák németiségnek politikai vezetői is s innét ered szinte emberfölötti elszántságuk, amelylyel az egyelőre utolsó csatát megvívják nem pusztán az immár visszahozhatatlan német hegemonia, hanem az osztrák alkotmány léteért, eredménykép azonban minden jel szerint csak a zászló becsületeért.

A mi szerepünk ezen gigászi harc szemléleténél nem lehet más, mint a nyugodt várakozás.

Nyugodtak vagyunk, de nem közömbösek.

Erős politikai itéletű, tiszta alkotmányos érületű, szabad és független nemzet létünkre nem tagadhatjuk meg rokonszenvünket attól a kicsiny, de a végtelenségig elszánt töredéktől, mely szinte eszeveszett vakmeréssel próbálja megáll-

tani a történeti fejlődés természetes rohanását.

Ha nem ennyi, csak felényi erő és akarat lett volna az osztrák németiségben, mikor még kizárólag az ő kezében volt a hatalom, nem kellene ma, óh mily kínosan, megalázkodnia a barbár lengyel-cseh hegemonia előtt.

Az aránytalan mérkőzés nem tarthat immár sokáig. Legfőleg napok kérdése s a többség megszavazza a véres provizóriumot.

Ez a tudomásunk összevág a magyar kormányzati politika vezérférfiainak értesülésével, akik Bécsben ép legújabbban ugyanily megnyugtató természetű tájékoztatást, némiképp biztosítást szereztek.

Am ez a biztató reménység nem világosítja meg teljesen az osztrák politika kódos, borús szemhatárát.

Akarmely pillanatban jöhetnek közbe, meglehet egészen tragikus, vagy éppen forradalmi karakterű mozzanatok, melyek nemcsak a kiegyezési provizórium megszavazását, hanem egyáltalában az osztrák parlamentarizmus további életműködését teszik illuzióriussá.

Ez okon nekünk már ma önmagunk iránt való kötelességünk, hogy higgadtan, komolyan foglalkozzunk azzal a kérdéssel: mivégyünk leszünk, ha Ausztria, mint alkotmányos állam, megszűnik közreműködni a kiegyezés megújításának, vagy provizórius meghosszabbításának munkájában?

A valeni nász.

Színmű 4. felvonásban; írták Ganghofer Sz. és Brociner M.; fordította Kürthy Emil; színe került a Vígyszínházban november 25-én.

Ki mondhatná meg, hogy mióta irigylik a művelt emberek a szerény boldogságot, melyben a föld népe éli végig eseményekben szegény, egyszerű életét. A régi poéták mind megannyian rajonganak a szántóvető, a pásztorember szerény sorsáért. Az Aeneis nagy dalnok, bármennyire becsüli a bölészetet, nem állja meg, hogy vele szembe ne állítsa a falusi élet háborítatlan nyugalomát. „Szerencsés az ember, ki a létezők végökait fölismerni képes; de ép oly boldog az is, ki ismeri a falusi isteneket.” Az *Ars poetica* csodált szerzője pedig csak akkor igazán boldog, mikor venusiai nyári lakából szemléli a Soractes hófedte lankáit. Sőt az ő komikus úszorása, Alfius, kit Horatius egy gunyos sora hálhatatlanná tett, mennyire tudja dicsérni, isteníteni annak a napjait, ki távol él a városi üzletéktől: *Beatus ille qui procul negotiis...*

Mikor azután a klasszikai szellem újra fölébredt és a reformáció emberrel, a Plutarchusban kezdtek tanulni a hősiességet, azonnal föléledt már az első nyomtatott könyvek lapjaiból is a pástorregény és elárasztá hájjával az egész művelt világot, a Linon partjától, mely színe helye volt, egészen az Oroszország mértőföldes avarjai közepett unatkozó urilakokig. Közkedvetésben maradt a pástorregény két századig; és még Vörösmartynk idylljei is ahhoz fűzhetik lételük okát.

második duggazdag bojár, ki az élet koptató

gyözedelmessé lett romantika is, mely oly sok tekintetben nyílt megtagadója volt a klasszikai szellemnek, éppen a falusi életért való rajongást vette át egészben és érintetlenül az előző korszak örökségéből. Sőt többet mondhatunk, ez öröklött részt választotta támpontul, midőn bölcsőjéből, melyet Rousseau és Bernardin de Saint-Pierre művei párnáznak, föl szállni készült az új széptan domináló magaslátára.

Csak hogy a romantika megváltoztatta az ősi hagyományban tapasztalt alaptételt. A klasszikai irodalom a földművelő és a pástor nép életében a csöndes elvonultságot, az igénytelenséget, a mély nyugalmat, az öntudatlan lelki egyszerűséget találta megcsodálandónak: a romantika ép ellenkezőleg sorstíró, földet rugdaló és eget kérő hőseket csinált az egyszerű parasztemberekből. Chateaubriand-nál még az amerikai őserdők lakói is hámulatos nagyságra nőtt, büszke daliák.

De a romantika nem csupán a személyek lelki nagyítására szorította reformáló művet, hanem kiterjesztette, megnagyította a kört is, melyből dicsőítendő személyiségeit vevé. Nem csak parasztokat és pástorokat helyezett fel az epikai hősiesség szédelgős magaslátára, hanem a francia forradalom osztályboronáló behatása alatt nagyító műhelyébe szőlta a harmadik rend minden külön szakaszának, a köznépminden válfajának addig tekinteten kívül maradt emberét is. Így láttuk megnőni imponáló szellemi óriásokká az erőteljes és dacos kézműveseket, a meglepően becsületes kereskedőt, a minden erényekkel megáldott zsidót, sőt még a megindító lány kedélyű cigányokat és a catói erkölcsű zsványokat is. Minél nagyobb volt az

ellentét a hősek társadalmi pozíciója és lelki fejlettsége között, annál jobban szerette a romantika. Ami haldokló népszínműnkben megvan a romantika egész népies pandemóniuma: a paraszt is, a csizmadia is, a cigány is, a betyár is.

A közlés egyik legkülönösebb jelensége volt a cigányromantika, mely nem is akarta meglátni, hogy a cigányok a legügyesebb lóköltők és a legravaszabb libatolvajok. Neki a cigányok mind csak virtuoz hegedűsök, nagyszerű művészek és mindenekelőtt és fölött elolthatatlan szenvedélyű szerelmesek voltak.

Ehhez a cigány romantikához folyamodott Ganghofer és Brociner tárgyért, midőn a Vígyszínházban ma előadott színművüket, a *Valeni nász*t megírták.

Hősnőjük, Szanda, oláh nemzetiségű cigánylány, ki, midőn gyermekkorában a gazdag bojár Fortunat Demeter fiával, Jonel-lel összeveszett, fölvetett egy nagy követ és az urinak fejéhez vágta, Midőn a szép gyerek arczát vérel borítva látta, halálosan belészeretett. A cigányok mindig halálosan szerelmesek, mikor szerelmesek; ezzel még Carmen is dicsekszik. De annak megbocsájtható, mert Bizet szép zenéjét éneklte: „L'amour d'une enfant de Bohème...” stb.

Ép úgy mint Carmennek, úgy Szandának is életébe kerül szerelme. A cigány leány hámulatos szép hajadonná nőtt, úgy, hogy aki csak meglátta, az mind bolondult érte. Így Csuku Pantasi államügyész, egy pupos emberke, ki nagy jogász és nagy szónok volt. Így Notara Aristid is — ha jól emlékszünk nevére, — a második duggazdag bojár, ki az élet koptató

Mint hogy nemcsak a 67-es kiegyezési alaptörvény betűje és szelleme, hanem egyszersmind a „haza bölcsé” által előre látó okossággal kijelölt, azóta híven követett politikai irány is azt veszi és tartja kiindulási pontul, hogy Ausztria is alkotmányos állam gyanánt szerepeljen a dualizmus keretében: valószínű, sőt bizonyos, hogy ezen lényeges föltételnek hijsa a közjogi alap legerősebb magyar hívei között is nem egynek lelkében megrendíti az eddig sziklaszilárd ragaszkodást.

Ilyenformán, az osztrák fejtelenséggel okozatos kapcsolatban Magyarországon is aggodalmas válság elé jut a 67-es kiegyezés.

Ebből a válságos helyzetből biztos és csalhatatlanul kivezető utat, módot találni, rámutatni ma még alig lehetséges.

Bizonyos ellenben az, hogy mihegyest Ausztriában a parlamentárizmust valamely komoly, életbevágó baleset éri: Magyarország részére de jure és de facto föléled az 1867:XII. törvényczikkben kifejezetten biztosított önrendelkezési jog.

Mily mérvben és mily arányban lesz tanácsos és helyes gyakorolni ezt a becses jogot: az a jövő kérdése s igen körültekintő és lelkiismeretes megfontolás dolga.

Semmi esetre sem szabad alaktalan khimerákért kockára tenni, vagy épen eldobni azon nevezetes javakat, politikai és gazdasági előhaladást, melyet Magyarország legelső sorban a 67-es kiegyezésnek köszönhet.

Meggondolván Magyarország virágzó, belső konszolidációját, a hármasszövetséggel való viszonylatban fontos és mindjobban kidomborodó nemzetközi helyzetét, valószínűnek, jóformán bizonyosnak tartjuk, hogy az osztrák részről rázúdult veszedelem a mi ellentállásunk folytán nem válhatik végzetessé magára a kiegyezés nagy művére nézve.

Nem bocsátkozunk kalandos találgatásokba, melyeket ugyanis szétfűna a legközelebbi jövő tényleges valósága.

Egyszerűen konstatáljuk, hogy az om-ladozó bécsi Reichsrathon kívül vannak még a mi „erős várunknak”, a közjogi alapnak csorbátlanul ép és bevehetetlenül szilárd bástyái: a magyar nemzet komolysága, bölcsessége és első Ferencz József.

POLITIKAI HIREK.

A király elutazása. A király, mint Bécsből telegrafálják, holnap jókor reggel Bécsből leányához, Mária Valéria főhercegnőhöz Welsbe utazik. A királynak ez a váratlan és hirtelen elhatározása érthető feltűnést kelt. Bécszerte s úgy az ottani, valamint a budapesti mérvadó körök nagyérdékű politikai kombinációkkal hozzák kapcsolatba. Nevezetesen az a felfogás uralkodik rendszerint kitűnően informált helyeken, hogy a király gyors elutazása a adenivel folytatott megbeszélésnek mintegy szankcióját képezi, amennyiben ő felsége meglehetősen *ultimátummal* bocsátotta el Badenit, a kiegyezési provizóriumnak december 1-ig leendő parlamenti keresztültivitele iránt. Természetes, hogy a királynak ilyen, részben autoratio, részben demonstratio irányban magyarázható ténye jelentékeny befolyással lesz a magyar kormány készenlétének gyorsítására nézve is. Mert a sorsdöntő december elseje veszedelmes közel van.

A mersinai zászlóknak. Ma délben ünnepélyes tüntetés volt Mersinában Ausztria-Magyarország lobogója előtt. A katonai és polgári hatóságok fejei, egy század katonaság az őrnagy vezérlete alatt a konzulátus épületében összejöttek s aztán a kikötőbe mentek. Ünnepélyesen felvonták a zászlót, mely csendben tisztelegett a század s a hatóságok emberei szalutáltak. A konzulon kívül a *Leopard* és a *Satellit* hajóink parancsnokai és két-két tisztje vették át a tisztelegést. Ezzel tehát a mersinai zászlósértés ügyé végregeesen be volna fejezve. És pedig úgy, hogy ezt a befejezést az egész diplomácia vívmánynak tartja és általános megelégedést kelt. Mert nemcsak Ausztria-Magyarországról van szó, hanem általában véve a nemzetközi jogok védelme érdekében való sikert jelent, a

mi diplomacziánk sikere, mivel, mint a konstantinápolyi nagykövetségek az ügyet felfogják, a porta erős figyelmeztetést kapott arra nézve, hogy ezeket a jogokat tiszteletben kell tartania. Báró Calice nagykövetségünk iránt általános az elismerés erőlyes eljárása miatt. — A mersinai osztrák-magyar alattvalók pedig megkérték a konzulátust, hogy a hathatós oltalomért juttassa haláljukat a trón elé.

A konzuli főtörvényszék új elnöke. A hivatalos lap mai száma a következő legfelsőbb kéziratot közli:

Magyar ministeriumomnak a magyar ministerianács 1897. évi november hó 3. napján hozott határozatához képest osztrák ministeriumommal és közös külügyministeremmel egyetértve tett előterjesztése folytán, a Konstantinápolyban felállított konzuli főtörvényszékhez elnökül *Kvassay István* magyar kereskedelemügyi ministeriumi ministeri tanácsost osztom be.

Kelt Bécsben, 1897. évi november hó 11-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

B. Bánffy s. k.

Kvassay István 1854. április 5-én született. Tanulmányait Budán és a bécsi keleti akadémián végezte. 1880-ban konzuli gyakornok, majd 1881-ben helyettes konzul és kormányzósági elnöki titkár lett Szerajevóban. 1884 óta osztrák-magyar konzul s két év óta főkonzul Konstantinápolyban. 1891-ben miniszteri tanácsos lett s egyuttal kinevezték őt Fiuméba helyettes kormányzóznak. 1895. óta osztályfőnök a kereskedelemügyi minisztériumban.

Uj provizórium.

Az osztrák parlamenti állapotok rendkívüli kuszáltsága a kiegyezés dolgára vonatkozólag is érezteti a maga természetes hatását. A *Neues Wiener Abendblatt* a magyar miniszterelnökséghez közelálló N. W. Tagblatt-nak esti kiadása, mai számában a következő *buda-pesti* értesítést közli:

„Jól informált politikai körökből jelentik, hogy a tegnapi minisztertanács, melyen a delegációknál elfoglalt *Fejérváry* báró kivételével valamennyi miniszter résztvett, igen fontos és megszemenő határozatokat hozott. Így első sorban foglalkozott a minisztertanács az *uj provizórium-törvény* benyújtásának *terminusával* és úgy hirtik, hogy a kormány *december hatodikában* állapotott meg, magától értetődőleg szem előtt tartva azt a körülményt, ha az osztrák képviselőház még addig sem fogadta volna el a provizóriumot.

örömeinek vadászatában öregedett és kopaszodott meg. Szanda, ki rég megunt a cigánykodást és az ezzel járó sokféle nyomoruságot, ennek a bojárnak adta kezét.

Fényes volt násza, melynek ünnepét a bojár Valeni nevű kastélyában ülték meg. Ott volt az örömapon a vidék minden kiváló embere; Csuku is, a szerelmes államügyész, kinek Szanda elhatározása ugyancsak megkeserítette szívét; aztán Fortunat Jonel is, ki azóta a véres kődobás óta szép és okos ügyvédé nőtt fel és azzal a nagy jogi tudománnyal, melyet Heidelbergában szerzett, most az oláh parasztnak Notara bojár ellen folytatott és két instanciában már elveszített pörét ígérte megvédelmezni.

Mikor Szanda meglátta gyermekkori ideálját Jonelt, kit titokban még mindig szeretett; és különösen midőn észrevette, hogy Jonel a szende, ártatlan Bogdán Piába szerelmes, régi szenvedélye újra kitört és pedig oly hévvel, hogy nem tudott neki ellentállni. Kész volt minden irigylt szerencséjét magától eldobni, a nászújon megszőkni, ha Jonel szerelmét ígéri. Jonel e szerelmét visszautasította. Midőn Szanda e fölött egymagában kesergett, akkor hozzá bemászott az ablakon apja, az öreg dáde az ő hegedűjével és szemrehányásokat tett neki: „Elhagytál engemet, vén apádat, ki egyedül állok a világon; elhagytál pénzt és nőül mentél ahhoz a gazemberhez, aki már anyádat is megkivánta és mert ellenállt neki, agyonkorbácsoltatta; ott, látod? ott, ama fa alatt gondoztam anyádnak vértől borított testét és sirtam vele együtt. És te most ennek a vadállatnak a karjaiban találsz meg

szerecsédet. Am legyen! Elmegyek ismét ama fa alá és elhuzom azt a keserves nótát, melyet anyád ugy szeretett hallani és mely hálála óta kivüled egyetlen vigaszom volt. Te elhagytál; nem maradt, csak a nótám. Hát Isten áldjon meg!”

És ezzel a vén cigány ismét kimászik az ablakon.

Csukot azonban nem hagyta nyugodni szerelme. Ott hagyja a játékszalt, földre szorogtatja nyert aranyait és, félrészezen újra kinálja szerelmét a szép menyasszonynak, ki egyedül sirdogált fájdalmában: Ő nem ismérté anyja történetét. Apja nem mondta meg. Csak most árulta el, hogy nászújon megkeserítse.

Képzeltetni, hogy Szanda mily megbótránkozással fogadta az államügyész kérelmét. Csuku elbusulja magát és kivesz zsebiből egy üvegese morfiumot. „Hát jól van. Itt az én vigasztalom. Egy csöppet öntök a vízbe; aztán tudok aludni holnapig; nem érzek semmit. Ez az én kinajaim eláltója.”

Amint Szanda ez üvegcsét meglátja, rettentő elhatározás érlelődik meg lelkében. Ez üvegese tartalmával egyszerre megszabadulna boldogtalan szerelmétől és ártatlan házasságától, mely most már iszonynyal tölti el szívét.

Meg fog szabadulni, meg fog halni. És egy erőtejes mozdulattal kiragadja az államügyész kezéből a mérget. Csuku szabadkozik, rimánkodik: „Ne bolondozzék! Adja vissza az üveget!” Szanda nem hallgat rá, elküldi és aztán egy pohár pezsgőbe beletölti az üvegese egész tartalmát.

Már ajkaihoz emelte a mérget, midőn — megszólal künn a fa alatt a dáde kesergő nő-

tája. A leány hallgatódzik, ellágyul, sir és leteszi a halálos kelyhet.

E perczben lép be férje, ki a fél éjszakát a játékszobában töltötte. El van fáradva; ki van merülve; frissítőt keres; és mielőtt az asszony meggátolhatta volna, fölhajtja a mérget.

Nyomban meghal.

Rettentő egy nászújon!

Csuku sejtü a történeteket. Ki is ásátja a holttestet és vegyi vizsgára küldi. Még egyszer megkinálja Szandát szerelmével. Ha megégyez vele, mindent elhallgat; ha nem, megindítja a pört.

Az asszony hajthatatlan.

Ezután a végtárgyalásra visz bennünket a szerző; az érdeklészítő nagy jelenetre, hol Csuku hivatalból vádolja, Jonet pedig védi a szerecsélen cigányleányt.

A szenvedélyes és személyes támadásokban gazdag vád- és védbeszéd után a bírák már-már kimondják a halálos ítéletet, midőn herohan a künn háborgott parasztsereg, mely dühös Jonelre ámiatt, hogy pörüket harmadik instanciában is elvesztették.

A dühtől tájtéző oláh parasztnok kérdőre vonják ártatlan üdvödjüket, ki szólni akar hozzájuk, De a lázadók vezére, egy Janku képi oláh ráló az ügyvédre. Nem őt találja, hanem Szandát, ki testével fedte azt, kit egész életében szeretett.

És Csuku? Csuku, a szerelmes államügyész, ki már vádbeszéde alatt is feltűnően izgatott volt, még egyszer végig néz a szeretett leány holttestén; aztán félholtan elmegy igazságot tenni önmagán.

Hja, a cigányleány szerelme mindig ha-

Az új törvényjavaslat szövegezéséhez, melyet egyik ismert közjogi kapacitásunk szerkesztett hozzájárultak úgy a szabadelvű-párt, mint a nemzeti párt vezérő egyéniségei.

A törvényjavaslat szövegében, hír szerint, nincsenek többé tekintettel arra, hogy a „másik államban analóg parlamenti intézkedések létesítenők.”

A magyar politikai körökben azt tartják, hogy Bánffy báró kijelentése a 14. §-ra vonatkozólag nem vonatkozott a kiegyezési törvényre. Az új provizorium-javaslat csak a 1867. XII. t. cz. 68. §-ára vonatkozik, mely fentartja Magyarország önálló rendelkezési jogát.

Az ellenzéki körök alig lesznek hajlandók Bánffynak a 14. §-ra vonatkozó kijelentését az újabb felfogás szerint értelmezni; hiszen Kossuth Ferencz és barátai erre vonatkozólag már korábban kilátásba helyezték a leghevesebb obstrukciót.

Minden attól függ, hogy a magyar kormány abban a helyzetben van-e, hogy az új törvény gyors elintézésére módot talál s arra megnyeri az ellenzékét. Az új törvény persze csak az esetben lép érvénybe, ha január elsejéig az osztrák parlamentben a provizorium még mindig nem volna elfogadva, ha addigra az megtörtént, az új önálló magyar törvény nem alkalmaztatik.

Ezen értesülésnek a nemzeti pártra vonatkozó részletével kapcsolatban a P. É. „illetékes megbízásból” a következő kommunikét közli:

„Teljesen megbízható forrásból értesülünk, hogy ilyen törvényjavaslatról a nemzeti párt köreiben mit sem tudnak, sem pedig egy ily törvényjavaslat a nemzeti párt vezérő egyéniségeivel megbeszélés tárgyát nem képezte. Kizártnak tekintendő ez már azért is, mert egy ilyen törvényjavaslat szerkesztéséhez vagy az ahhoz való hozzájáruláshoz a nemzeti párt vezérő egyéniségei csakis a nemzeti párt értekezleti megállapodásaihoz nyerhetnének megbízást és merithetnének jogosultságot.”

Az Ugron-párt egyik vezérőfia, Polonyi Géza ugyancsak ezen könyomatás előtt kijelentette, hogy nincs tudomása az állítólagos új provizoriumról.

A Kossuth-párt köréből arról értesülünk, hogy ez az ellenzéki töredék tegnap a pártelnök, a betegesen fekvő Kossuth Ferencz lakásán bizalmas konferenciát tartott, melyen főleg az osztrák parlamenti botrányokról s a válság folytán előállható helyzetről folyt a szó. Kos-

lós. Halálos magára a leányra; halálos arra, ki őt szereti; sőt még arra is, kit nem szeret.

Ez látszik kiviláglani a darabból végső tanúságkép.

Ime a heves szenvedélyektől duzzadó, igen hatásos és meglehetősen jól megalkotott színműnek tartalma. Nagy benne az erő, hatalmasak a drámai helyzetek; megrendítő egész meséje.

De a mi korunk formájába illő, a mai közlésnek megfelelő darab-e ez? És különösen, egészséges, lélekemelő poézis-e az, mely benne nyilvánul?

Mindkét kérdésre nemmel kell felelnünk. Ez a darab nem modern dráma. Formája teljesen elavult. Azon rémdrámák sorából való, melyek a negyvenes években a párisi boulevard-színházról szárnyaltak széjjel egész Európában. Ez a régi melodráma, melyet még csak azok kedvelnek némileg, kik akkor voltak fiatalok, mikor ez a műfaj nagyban virágzott: aminthogy az ember vissza-vissza vágódik a tejbe főtt kására, vagy a lencse főzelékre, melyet gyermekkorában nagy étvágygyal evett és melyből sohasem adtak neki eleget. De hajlott kora századunknak ez már nem igazi izlése; ez — ha egyáltalán valami — csak a finyüssá lett gyomor beteges visszaemlékezése.

És a poézis? A poézis is ósdi. A leáldozott romantika, a mértéktelen nagyítás emberföltötti harapásait az érzélgősség levével tudta kellemessé tenni. De mi meguntuk a sültet is, a szósszát is. Nekünk a nagyítás nem imponál s minket az érzélgősség nem ingerel többé.

Midőn a mi korunk a nép emberét festi; úgy festi, amint látja, minden igaz és beiga-

sathék abban állapotok meg, hogy ezt az ügyet holnap a képviselőház ülésén szóba hozzák s ha csak lehet, nyilatkozatra kényszerítik a kormányelnököt. Beszéltek a provizoriumról és Bánffy Dezső báró miniszterelnöknek ebben a tárgyban tett ígéretéről is. Azt hiszik, hogy a ház jövő hónap elején csak azért nem tart üléseket, hogy a miniszterelnöknek ne kelljen újból nyilatkoznia a provizorium kérdés megoldásának időpontjára nézve. Ha ez a számításuk bevalik, a házszabályok értelmében, huszonöt aláírással kérvényt adnak be az elnökhöz, hogy a házat hívja össze.

A delegációk.

A magyar delegáció egyesült négyes albizottságának, mint nekünk Bécsből telegrafálják, ma délután három órakor Széll Kálmán elnöklése alatt ülése volt. Jelen voltak a közös kormány részéről: gróf Goluchowski Agenor külügyminiszter, Kállay Béni pénzügyminiszter, Horovitz osztályfőnök, Krieghammer Ödön hadügyminiszter, Zsoldos Ferencz altábornagy, Röckenau vezérhadbiztos osztályfőnök, Urbán, Canisius, Gaál ezredesek, Dobruczky vezérhadbiztos; a magyar kormány részéről: báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter.

Széll Kálmán elnök megnyitja az ülést és jelenti, hogy a megszállott tartományok költségvetése van napirenden.

Münnich Aurél előadó ajánlja a költségvetést általánosságban elfogadásra.

Gyurkovics György a boszniai költségvetés folytonos emelkedését az ország pénzügyi ereje növekedésének tekinti és örül, hogy a teljesüléshez már is közel van évekkel ezelőtt kifejezett jóslata, hogy Bosznia a többi Balkán államokat közigazgatási és gazdasági tekintetben túl fogja haladni. Reméli, hogy az a szabadelvű vonás, a mely a közös pénzügyminiszter kormányát jellemzi, a jövőben is kellőképp és céltudatosan fennmarad; nevezetesen a szónok által már a múlt esztendőben hangoztatott adóreform és a vele némileg összefüggő u. n. agrárkérdés tekintetében is. Ezeket az elkerülhetetleneknek látszó reformokat most is csak a következetesség kedvéért említi fel és mivel a bizottság ismeri a miniszter e tekintetben való nézeteit, e tárgyban nem kér nyilatkozatot. A szóelő nyilatkozatot kér azonban egy oly dologról, amely hosszú idő óta foglalkoztatja a délszláv-saj-

zolható erényével, minden fonákságával, minden életrevalóságával és minden komikumával. Mi nem bókolkunk neki; mi megbecsüljük. Úgy bánunk vele, mint mindenkivel.

A romantika szabadalmakat osztogatott egyes kedvenceinek: a realizmusnak csak egy mértéke van mindenki számára.

A realizmusnak a hercegek nem cigányok s a cigányok nem hercegek. Az igazságot meglátja a valóban; és nem véli szükségesnek előbb hazudni, hogy azután a hazugságban megtalálja az igazat.

Az új irodalom az egyenes utat választotta: a Valeni nász pedig a régi kerülőkön csatangol — —

Az előadás igen szép volt. Örömmel üdvözöltük a színpadon Fái Szerénát, ki végre visszatért azon körbe, melyet sohasem kellett volna elhagynia. Mély, igaz szenvedéllyel játszotta Szanda szerepét és fölötte meggyőzően tolmácsolta a szerencsétlen leány keserveit. A közönség nagy tüntetéssel fogadta már első kiléptekor, zajosan tapsolta perczekig; virágbokréttakkal halmozta el és minden nagy jelenete után zajosan hívta. Nagy értelemmel festette Fenyvessi Csuku jellemét; ez alakítása egyes részletekben bátran megállhat híres Svengalija mellett. Molnár Rózsi jól bevált a tiszta lelkű Pia szerepében. A rokonszenves fiatal színésznő, természetes kellemével hamar megnyerte a közönséget. Tapolczai diskret és mégis hatásos komikumba öltöztette a minden lében kanál újságíró, Olescut. Gál, Ráthonyi, Gyöngyi, Góth, Hegedüs és Balassa, az öreg cigány szerepében — erős támaszai voltak a jó összjátéknak.

A darab szép kiállítása megérdemli, hogy megnézzék. Keszler József.

tót; azokat a memorandumokat érti, amelyeket javasolt boszniai és hercegovinai szerbek felsőbb helyen benyújtottak és amelyek egyházi, iskolai, valamint agrár- és adókérdésekre is vonatkoznak. A szóelő előtt ismeretes az a loyális magatartás, amelyet a megszállott tartományok szerb lakossága követ és így meg tudja becsülni azt a jóakaró igazságosságot, amelyet a miniszter politikája Boszniában és Hercegovinában minden felekezettel szemben tanusít. Kétségtelen, hogy a miniszternek e tekintetben való kimerítő válaszát minden érdeklő szívesen fogadná.

Hegedüs Sándor: A tényleges eredmények megítélése szempontjából súlyt helyez az utóbbi évek zárszámadási adatainak közlésére. Kérdést intéz az idei tavaszi és nyári árvizeknek Boszniában okozta károk enyhítésére tett intézkedések iránt. Kérdést intéz végül a boszniai telekkönyvi és kataszteri állapotok iránt.

Pulszky Ágost minden elismerése mellett, melylyel Bosznia kormányzata iránt évek hosszú sora óta viseltetik, úgy tudja, hogy Bosznia közgazdasági felvirágzására több történik, mint amennyit a monarchia két államának érdeke megenged. Távol van attól, hogy Boszniát a monarchia gyarmatának tekintse, melyet a monarchia két állama saját gazdasági érdekei javára szabadon kizsákmányolt, de bizonyos aggodalommal néz az ipar egyes ágainak Boszniában történő oly mesterséges fejlesztése elé, amely megakadályozza azt, hogy a monarchia két államának ipara Boszniában teljesen egyenlő feltételek mellett versenyezhesen, míg lehetővé teszi, hogy a bosnyák ipar viszont a monarchia két államában előnyösebb feltételek mellett versenyezhesen, mint aminők a természeti viszonyok és a közgazdasági tényezők egyenletes elosztásából következhetnek.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: Hegedüs kérdésre azt válaszolja, hogy mindig kész a zárszámadások adatait a bizottság tagjainak betekintés végett rendelkezésére bocsátani. Megjegyzi, hogy az előirányzott feleslegek mindig teljesen realizáltak bizonyultak, most azonban már nem léteznek, minthogy Bosznia budgetje jelenleg realbudgetnek tekinthető.

Ami Pulszky kérdéséről illeti, nem hiszi a miniszter, hogy egészen úgy áll a dolog, amint azt Pulszky feltünteti. A monarchia államainak, tehát nemcsak Ausztriának, hanem Magyarországnak is az ipara sokkal erősebb, semhogy Boszniának kisszerű kezdetleges iparától bármilyen tekintetben tartania kellene. Különben is azt hiszi a miniszter, hogy ha Boszniában ipar keletkezik, amely ipar eddigelé a természeti termékek feldolgozására szorítkozik, ez a monarchia két államának iparára jótékonyan hat vissza, mint-hogy Bosznia be van vonva a közös vámterületbe.

Hosszabban világosítja fel a miniszter Gyurkovicsot, hogy a boszniai orthodox szerbeknek nincs okuk semmiféle panaszra.

Gyurkovics György köszönetet mond a miniszternek kimerítő felvilágosításáért.

Elnök határozatilag kimondottnak véli, hogy az albizottság, befejezve az általános eszmecserét, a költségvetést általánosságban, a részletes tárgyalás alapjául elfogadja, s amidőn ezt kijelenti, azt hiszi, egyet fog vele érezni az albizottság minden tagja, ha azon érdekes, kimerítő és tanulságos felvilágosításokért köszönetét nyilvánítja. (Élénk helyeslés.)

Ezután megindult a részletes tárgyalás, melynek során Münnich Aurél előadó minden egyes tételt behatóan indokolt. Az élelmezési cikkekkel kapcsolatos tételeket Hegedüs Sándor, mint a kiktűdött szűkebb albizottság előadójának felvilágosításai alapján szavazta meg a bizottság. Az átruházási jog iránti szokásos javaslatnál, mely az átruházási jogot némileg megszorítja.

Hegedüs Sándor kérdést intéz a hadügyminiszterhez az iránt, hogy vajjon tekintettel a viszonyok konszolidáltabb voltára, nem volna-e lehető az átruházási jognak e korlátozását elejteni?

Krieghammer hadügyminiszter kijelenti, hogy az ellen kifogása nincs, és a bizottság ily értelemben határoz. Szóba kerülve ezután azon arány kérdése, amely szerint a monarchia két állama közt a megszállott költségek felosztandók lesznek

Szóll Kálmán elnök tekintettel arra, hogy az 1896. évre ez az arány még megállapítva nincsen, amennyiben a magyar országgyűlés e részbeni határozata még szentesítést nem nyert, Ausztriában pedig ez iránt még országgyűlési határozat nincs, javasolja, hogy a két állam között a hozzájárulási arány tárgyában létrejövendő, azt megállapító törvény szerint történjék az elszámolás.

Ezzel az albizottsági jelentés hitelesítése az elnökre és előadóra bízván, az ülés bevégeződött.

Az erdélyi státus-gyűlés.

Ma délután nyílt meg az erdélyi katolikus státus-gyűlés, melyre már hetek óta készültek.

Gróf *Majláth* Gusztáv erdélyi püspök az egyházi, báró *Jósika* Samu a világi elnök.

Gróf *Majláth* Gusztáv püspő megnyitó beszédét a státus ujjalakításának a történetével kezdi. Huszonnégy esztendeje, hogy az erdélyi katolikus önkormányzat új életre kelt s azóta szakadatlanul áldásosan működik. A jövő évben töltt be a státus újból való szerveztetésének huszonötödik esztendejét s az igazgatótanács a legközelebbi közgyűlésre megírta az erdészi autonomia negyedszázados történetét, hadd lássa a nagy közönség mennyi bajjal kellett a kormányzótestületnek megküzdnie. A beszéd további folyamán fölemlíti, hogy az autonomia a kiváló világi katolikusok valóban elismerésre méltó lelkes közreműködésével tetemesen gyarapította a státus vagyont, fokozta az egyházi gondolkodást a katolikus közérzést, híven őrlődött az egység fölött amelynek letéteményese az egyetemes egyházban a pápa, az egyházmegyében a püspök. Ez a fő feltétele a benső egyetértésnek, amelynek a különböző faktorokat teljesen át kell hatnia.

Az erdélyi autonomia semmiféle jogot nem sértett meg soha. Hazafias missziót is teljesít a hitteles ápolása mellett, mert egész sereg más nemzetiségű ifjút neveltet iskoláiban, helyes irányban vezetve azoknak a goldolkodását.

Elmondja ezután mindazt, amit legutóbbi körutjáan tapasztalt. Különös elismeréssel említi föl a hunyadvármegyei kisebb-nagyobb egyházközségeket amelyekben mindenütt példás rendet talált. A közgazgatás terén legtöbb eredményt értek el az apácza zárdák. Nem csak az oktatás méltó dicséretre náluk, hanem a hazafias nevelés is. Pedig az alkalmazott szerzetesök ugyszólván mind idegen születésűek s nálunk tanultak meg magyarul.

Nagy öröme szolgálna, ha *Kolozsvárott* is emelnének egy *apácza zárdát*. Ez elkerülhetetlenül szükséges Erdély góczpontjában. Fiu iskola között is talált több kifogószalant. Ilyen a nagyszébeni Teréz árvaház és a marosvásárhelyi szerzeteseké is. A csiksomlyói tanítóképezda nagyon elhagyatott s ha másképpen nem, a *saját pénzén* is helyreállíthatja.

Beszédét azzal végzi, hogy legyen a közgyűlés meggyőződve, őt a szenvedések el nem rémitik, az ellenkezések fokozzák a munkakedvét, a rágalmazások növeli a szeretetét.

Jósika báró világi elnök indítványára a *pápa-nak elküldték a szokásos üdvözlő táviratot*.

A délelőtt folyamán az igazgatótanács jelentését tárgyalták és elfogadták az új eskümintát.

Az ülés folyamán a közgyűlés letárgyalta az évi jelentésnek a gyulafehérvári főgimnázium állami segélyezéséről, majd hosszabb vita után a marosvásárhelyi gimnáziumról, a tanári nyugdíjalapról és a gimnáziumi rendtartásról szóló fejezeteit.

A tanári szabályzatra vonatkozó fejezet tárgyalásakor némi eltérés merült fel a püspök és az igazgatótanács felfogása közt.

Gróf *Majláth* püspök azt óhajtja, hogy a közgyűlés elé csak olyan javaslatok hozassanak, melyekre nézve a püspök és az igazgatótanács *előzetesen megállapodott*.

Ugron Gábor nem ért egyet ezzel a felfogással. A püspök *elnöke* a tanácsnak és a közgyűlésnek is, *de nem ura, parancsolója*. Vétő jogot a püspök nem gyakorolhat. Fogarassy püspök idején épc. az imént hallott felfogás miatt elkeseredett harczok folytak, kéri tehát a püspököt, hogy ne ra-

gaszkodjék ehhez a nézetéhez, mely nem felel meg az autonómia természetének. (Helyeslés.)

Gróf *Majláth* püspök nem akarja az autonómia jogkörét kisebbiteni, de nem akar olyan helyzetbe jutni, hogy valamely határozattól aláírását megtagadja, mint ahogy ez a tanári szabályzatnál megtörténhetnék.

Kis Bálint azt indítványozza, hogy a tanári szabályzat adassék vissza az igazgató tanácsnak azzal az utasítással, hogy előbb a püspökkel jusson megegyezésre és azután kerüljön a szabályzat ismét a közgyűlés elé.

Dr. *Ujfalasy* Tódor József Ugron felszólalására reflektál.

Gróf *Majláth* püspök kéri, hogy ne folytassák ezt a vitát.

Most hosszabb vita indult meg a tanári szabályzat egyes részletei felett. Gróf *Majláth* püspök később megjegyzi, hogy saját álláspontját eléggé megvédve látván, külön indítványt nem kíván fenntartani. (Élénk helyeslés.)

Végül a közgyűlés a szabályzatot a tizenötös bizottság véleményével *egyhangulag* elfogadta.

A délutáni gyűlés előtt *Majláth* püspök bankettet adott. A gyűlés maga fél 5 órakor kezdődött. Több jelentés tudomásul vétele után, felszólalások csak az uradalmak kezeléséről szóló jelentésnél történtek. *Ugron* Gábor, Szabó József és még többeknek felszólalása után elhatározták, hogy a kezelés egységesen történjék. Erre nézve az igazgatótanács a jövő státusgyűléshez javaslat benyújtására utasított. Legutolsó pont volt a kincstár kegyurasága alatt levő püspöki iskolák ügye, melyeket a püspök ellámoztatottaknak panaszolt.

Jósika Samu báró világi elnök: köszönettel tartozunk, hogy a püspök ur ez ügyben így tett, de ahelyett, hogy az *ügynevezett sérelmi politikát* követnők a kormányval szemben, jobb ha a státus igazgatótanácsának jogi bizottságához adatik ki az ügy, hogy ne csupán állításokkal, hanem adatokkal támogatott érvekkel tehessünk felterjesztést. (Élénk helyeslés.)

Egyhangulag elhatározták ezután, hogy az igazgatótanács felterjesztést intéz 3 felségéhez.

KÜLFÖLD.

A verekedések után.

— Az osztrák képviselőház ülése. —

Azt mondják, az osztrák képviselőház mai ülésére *Marc Twain* ur is ellátogatott, az amerikai humorista. Ezt a kitünő vendéget *Wolf*-nak köszönhetette a galéria; *Wolf*-nak, aki tegnap megmondotta:

— Holnap pisztolyokat hozunk magunkkal.

Mert azt várta mindenki, hogy virradóra Ausztria eltűnik és odabuvik a helyébe Texas. Az a gyönyörűség darab föld, ahol legkedélyesebben tanácskoznak az emberek és egy-egy konferencián legfölebb ötven ember sebesül meg. És *Marc Twain*, aki talán már el is unta magát az idegen Bécsben, azért sietett a galériára, hogy megcsalja az ő hazavágyó lelkét és az ismerős tanácskozási módot látván, gyönyörrel sohajthassa:

— Ah, ez az én levegőm... Ó Texas!

Marc Twain nem az egyetlen, aki mást várt a mai üléstől! Mert nem lehet azt se csürni, se csavarni: a bécsi parlamentben ma nem lövöldöztek az emberek. Ha *Wolf* ur talán állott is a szavának és csakugyan pisztollyal jött az ülésbe: mindenestre jobban járt, mint a bicskahuzó *Pfersche*, mert neki nem kellett a veszedelmes szerszámot elővenni. Az osztrák képviselő urak egyelőre nem léptek a lövöldözés mezejére, sőt (a változott viszonyokhoz módosított mértékkel mérve) majdnem *nyugodtan* tanácskoztak. Ami azonban egy világért sem akarja azt jelenteni, hogy az urak nyugodtak voltak vagy egyáltalán tanácskoztak. *Ellenkezőleg*. *Abrahamovicz* lovag alig nyitotta meg az ülést, máris olyan zuhataggal ömlött reá a szí-

tok és káromlás, hogy kénytelen volt az ülést berekeszteni. De a miniszteri székek és az elnöki csengő nyugton maradhattak, azokat ma nem bántotta senki. A torkok és a kezek azonban kegyetlen munkát végeztek, míg a délutáni ülésben elkövetkezett a fogaknak az ő csikorgatásuk is, mert ekkor történt meg a csattanó: *a házszabályokat egyetlen indítványozó felszólalásra megmódosították*. *Abrahamovicz* lovag remekelt. Mihelyt *Falkenhayn* megtette az indítványát, hogy a szabályokat minden vita mellőzésével milyen módon szigorítsák: *Abrahamovicz* lovag nem törődött zajjal, nem törődött a fogak csikorgatásával, hanem fölemelvén kezeit, kijelentette, hogy *Falkenhayn* indítványa el vagyon fogadva és *holnap már a szigorubb szabályok védelme alatt fog tanácskozásba a képviselőház*. Akik tegnap verekedtek, azok e váratlan csiny ntán legszive-sebben elővették volna már a revolvért. De *Abrahamovicz* gyorsan berekesztette az ülést s kisietvén a forrongó teremből, már csak a távolból hallotta a minden féktől felszabadított szenvedélyek rettentő viharzását. Ő elmenekült az elnöki irodába, de benn a teremben tovább emlegették s nem éppen istenesen.

Hogy ez a csodálatos manőver milyen előzmények után s milyen pokoli zsvajban játszódott le, arról bőségesen beszámol bécsi tudósítónk telefon-jelentése, amely ime itt következik:

A mai ülés.

Csak úgy tódult a közönség a képviselőház mai ülésébe. Zsongott az ülésterem völgye és roskadozott minden karzat. Az ujságírók karzatán megjelent a Bécsben időző *Marc Twain* is, hogy az ülés eseményeinek tanuja legyen.

Az ülésre nagy előkészületet tettek az elnökség védelmére. A teremben egész éjjel munkások dolgoztak, hogy az elnöki dobogót, a tudósítói asztalokat s a miniszteri padsort a képviselőknek hozzá férhetelenné tegyék. *Több képviselő már megjelent a teremben s a munkások még egyre dolgoztak*.

Jóval az ülés megnyitása előtt nagyban tanácskoztak a képviselők a teremben és a folyosókon, megbeszéltek, körözték és összehasonlították a tegnapi eseményekről szóló tudósításokat. Kézről-kézre adták a *Fremdenblatt* mai számát, mely a többség tettét szenvedélyesen bírálja.

Hire jár, hogy a parlamenti bizottság is foglalkozott e bírálattal és különösnek találta, hogy kormánypartii lap a kormánypartiiak magaviseletét elítéli.

A teremben már az ülés előtt is szolgáltak a képviselő urak egy kis mulatsággal.

Potoczek, a hórihorgas lengyel összeakad a német nemzeti *Böheim*-mal.

— *Mire valók ezek a korlátok?* — kiabálja *Potoczek* az elnöki dobogó köré emelt korlátokra mutatva. *Kell az ördögnek! Ember vagyok én a talpamon és elbánozik veletek korlát nélkül is*.

— Menjen innen! — kiált vissza *Böheim*.

A jobboldalról *Dyck* oda kiált.

— Mi történik itt megint?

Lenisch: *Ahá! A parancsnók már jelentkezik*.

Ezalatt kétoldalt a korlátok mellett hat-hat szolgálta helyezkedik el és mindenkit kiszorít a korlátok közül.

A terem zsong. Fél-tizenkét óra tájban egymásután sorjáznak el a dobogó előtt *Badeni*, *Bilinszki*, *Gautsch*, *Ledebur*, *Gleispach*, *Glanz*, *Rittner* és *Guttenberg* miniszterek.

— *Jön a polyák!* — szól *Wolf* olyan hangon, mintha a gyerekeknek mondják, hogy jön a mumus. Ezen még nevetnek.

Egyszerre feltűnik az elnöki dobogón *Abrahamovicz* lovag és dr *Kramar* alelnök.

— Hohó!

— Itt van?

— *Pfuj!* — hangzik egyszerre százfelől is.

Wolf kiáll a sorból.

— Hiszen már megint itt van!

Heger hangosan szól fel az elnökhöz:

— **A forradalom atyja!**

Abrahamovicz megáll fönn a dobogón és látszólag oda sem figyel, míg a Schönerer-csoport csak úgy ontja feléje a **Pfuj! Szégyelje magát! Gyalázatos! kiáltásokat.**

Pesler: Micsoda gézengúz!

Türk: (az elnökhöz fordulva) Maga volt az oka tegnap mindennek, a törvény előtt is megesküszöm én.

S a zajban felharsan **Wolf** dörgő szava:

— **Ez a bitang! Ez a nyomorult!**

Abrahamovicz elnök összefont karokkal megáll a dobogón s egy darabig nyugodtan halgatja a folytonos káromlást. Aztán csöngetni akar, de abban a pillanatban megújul a zsivajgás.

— **Ki vele! ordítja Wolf. Elnököljön más, nem ez a tolvaj!**

— Szót kértem! — dörögi tul **Schönerer.** Jogom van hozzá, meg kell adnia!

Wolf: Ugyan! Van is ebben az országban még jog? **Lábbal tiporták azt Badeni, a lakájai meg a mamelukjai!**

— **Mit csinál a főszolga?** — sipit közbe egy vékonyka hang.

Wolf pedig erősebben szól az elnökre: — **Rekessze be az ülést! Addig nem lesz itt békeség!**

Az elnök végre is, nem tudván szóhoz jutni a fokozódó lármában, **az ülést három óráig felfüggeszti.**

— **Hurrá!** hangzik egy pillanatra.

— **Le az elnökkel!** kiáltja **Moosdorfer.**

A szünet alatt.

Azt mondják, hogy Abrahamovicznak kapóra jött a zavar és szívesen függesztette fel az ülést, mert a jobboldal klubjai még nem fejezték volt be tanácskozásukat a követendő taktikára nézve. A házban az a hír is elterjedt, hogy **Abrahamovicz** **le akar köszönni.** Ez a hír azonban eddig nem nyert megerősítést.

A képviselők különben az ülés felfüggesztése után is a teremben maradtak s a legnagyobb ingerültséggel beszéltek a készülő eseményekről.

Gróf **Badeni** miniszterelnök fölkeresett egy ilyen beszélgető csoportot — jobbjára német nemzetiek és szociáldemokraták voltak — és vitatkozásba bocsátkozott velük. Kijelentette, hogy nincs kifogása a legerősebb támadások ellen sem, ám támadják éjjel és nappal, de **segédkezzenek neki abban az egyben, hogy a tanácskozás nyugodtabb mederbe terelődjék.**

— De mikor Abrahamovicz egyre provokál bennünket! szölkak a képviselők.

— Az ő helyzete nehéz, jegyezte meg a miniszterelnök, s ezt nem szabad elfelejteni. **Nekem sem kedvemre való, nem én választottam. De hát megszüntetnék-e az urak az obstrukciót, ha dr. Kramar elnökölne?**

— Azt nem. De az obstrukció is csöndesebb volna:

— Majd meglátjuk, szölk végül **Badeni.** Valamit tenni kell, mert a kiegyezési provizórium elengedhetetlen állami szükségesség.

„Akasztófákat hozzanak.”

Három óra már elmúlt, amikor Abrahamovicz alakja ismét feltűnt az elnöki dobogón.

Schönerer: **Tessék, már megint ide-merészkedett!**

Abrahamovicz: Megnyitom az ülést és konstátalom annak határozatképességét. Gróf Falkenhaynnak adom a szót.

— Először nekem van jogom beszélni — ordítja, mint tegnap óta annyiszor, **Schönerer.** (Nagy láрма a baloldalon.)

Falkenhayn szólásra emelkedik.

Kiáltások: Mihez akar beszélni. Azt tudnunk kell!

Az óriási lármában **Falkenhayn** beszélni kezd.

Dr. Verkauf: Ez parlamenti erőszak, ezt mi is erőszakkal fogjuk viszonzni!

Pommer: Sohse indítványozzon semmit, gróf ur!

Dr. Verkauf: (folytonosan kiabál) Ez Ausztria privilegizált osztályának pártja.

— **Őnök szölkák és nem képviselők! Hozassanak csendőroket!** kiáltják balról.

— **Akasztófákat hozassanak!** ordítja magából kikelve **Wolf.**

— **Hol van Potoczek, az őnök mása?** — hangzik egy másik sarokból.

S mialatt Falkenhayn a legnagyobb zajban szüntelenül megokolja a maga indítványát, **dr. Pápstler felkiált:**

— Határozzanak bármit, mi nem fogadjuk el!

— **Gyilkosok!** dörög önmagán is tulajcizálva **Wolf.**

Falkenhayn indítványa.

Senkivel és semmivel sem törődve, gróf **Falkenhayn** ezalatt elmondja indítványát. A tegnapi jelenetek — mondja — a többségnek kötelességévé teszik arról gondoskodni, hogy ez a szögyen ne ismétlődjék. Föltétlenül szükséges, hogy a ház ügyrendjét, amelyet akkor alkottak meg, amikor egészen más állapotok uralkodtak, megváltoztassák. Minthogy azonban az új ügyrend megalkotása hosszabb időt venne igénybe, a többségnek arról kell gondoskodni, hogy **rögtön megadja az elnökségnek a módot, hogy kötelességét a rend megóvása dolgában teljesíthesse.**

Ezért a következő indítványt teszi:

„A ház határozza el és pedig **vita nélkül** hogy” új házszabályok megállapításáig a következő határozatok lépnek rögtön elfogadásuk után, ideiglenesen hatályba:

a) Ha valamely képviselő kétszeri rendretulítás után sem hagyja abba beszédét, **közbekiáltásaival és magatartásával a parlamentet illetet és jó modort durván sértegeti, vagy a tárgyalást zajongás vagy más erőszakoskodással akadályozza, akkor az elnöknek joga van ezt a képviselőt legfeljebb három, a háznak azonban joga van azt az elnök indítványára legfeljebb 30 napra a házból kizárni.** Első esetben a képviselőnek joga van a házra appellálni. Az erre vonatkozó határozatokat **vita nélkül** hozza meg a ház. Ha a képviselő e kizárásnak önkényt nem engedelmeskedik, **az elnöknek joga van őt a kormány által rendelkezésre bocsátott végrehajtó közegekkel a házból eltávolítani.** Ha egy képviselőt az elnök a házból kizár, vagy pedig a ház határozza el a kizárást, **a napidij attól a naptól kezdve, amelyen a kizárás történt, megszünik** és csak akkor utalványozandó ki ismét, amidőn a képviselő a kizárási idő lefolyása után újból való megjelenését a háznak bejelentette. **A kizárás tartama alatt a kizárt képviselő be nem léphet a parlament helyiségeibe.**

b) A kormány felhivatik, hogy a ház elnökségének a rend föntartására szükséges végrehajtó közegeket bocsássa rendelkezésére.

c) Amennyiben e határozatok nincsenek összhangzásban az ügyrend rendelkezéseivel, ez utóbbiak a provizórium tartamára megszüntetendők. (Élénk tetszés és taps a jobboldalon.)

A zenekíséret.

Ezt az indítványt Falkenhayn egészen halk hangon olvassa, de annál tarkább és hangosabb a kíséret, mely ezt a vezérdallamot körülöleli.

Igy Heyer képviselő előveszi azt az **asztaltáblát**, melyet saját költségén készítettet és **amelyről közjegyzői okirattal tudja igazolni, hogy az övé: és szakadatlanul dobol vele.**

A szociáldemokraták, akik nem felejtették el gróf Falkenhayn dolgait, amelyeket földművelési miniszter korában művelt, szakadatlanul zsivajganak.

— **A bányászok gyilkosát kellett erre a szerepre kiszemelni — ordítja Rieger.**

Wolf előbb füttyül, aztán így kiált fel:

— Az ilyen indítványért pofont érdemel! Fogjuk meg a füzököt és dobjuk ki!

Több képviselő a miniszterelnökhöz rohan:

— **Hát ön ezt türi? Ki vele! Abczug!**

Elnök: Az isten szerelmére kérem...

— **Fogja be a szölkát! Szölká! Ki vele!** — zudul feléje az örületes kiabálás.

Elnök: Yraim, ilyen lármában semmit sem végezhetünk...

Wolf (a miniszterek padja elé megy, egy füttyülöt vesz ki és hosszan füttyörész.)

Potoczek: **Ez a revolver?**

Wolf: **Ne fesse falra az ördögöt!**

Több képviselő az elnöki dobogó felé rohan és keresztül akar törni a korlátokon, de ebben az ifju csehek megakadályozzák, amiből **Rettenetes dulakodás támad.**

— **Zsiványok! Banditák! Orgyilkosok!** — hangzik alulról a **Wolf** toporzékolása.

— **Lógni fogtok!** — tödítja **Schönerer.**

Végre az elnök szóhoz jut:

— Miután Falkenhayn indítványát kényszervédelemnek tekintem a parlamentarizmus tönkretételéért és a **parlamenti forradalom ellen** és miután a tegnapi események után alig tehető fel, hogy a házban tárgyalni lehet, ez indítványt szavazásra bocsátom és felkérem azokat a képviselőket, akik ez indítványt elfogadják, hogy álljanak fel a jobboldal gyorsan feláll.

— **Most... most tudna csak lecsapni a mennykő!** — hangzik a Schönererek csoportjából.

Dr. Kramar valamit sug Abrahamovicznak, aki erre gyorsan kihirdeti:

— **Az indítványt ennél fogva elfogadott-nad jelentem ki.**

Óriási láрма. **Lenisch, Hoffmann, Grosz Pergelt Dobernik, Peschkal** az elnöki dobogóra rohannak. Az Elnök csenget s elakarja hagyni a dobogót, de rögtön visszatér és beszélni akar.

— Egy szót se! Menjen! — ordítanak reá s olyan dulakodás támad, mely egészen a tegnapi eseményekre emlékeztet.

— Eh, gesztikalál dühösen az elnök és felugrik, **miközben ő maga feldönti székét.**

— **Bántalmazták az elnököt kiáltja Potoczek.**

— **Sohse félted a gazdádat!** — hangzik a válasz.

Abrahamovicz már távozni akar, de akkor figyelmeztetik hogy még nem függesztette fel az ülést. Erre visszafordul és állva mondja:

— **Az ülést felfüggesztem.**

Konferenciázás.

A szünet alatt a konzervatív cseh nagybirtokosok, a német haladó párt s a szociáldemokrata párt vezető férfiai megbeszéltek a történeteket. Megkérdezték az elnököt, mi történt tulajdonképpen, mert a nagy lármában maguk sem tudták, mit akar indítványozni Falkenhayn. Az elnök elmondja az indítvány tartalmát, s kijelenti, hogy ő úgy vette észre, hogy valamennyi képviselő felemelkedett a szavazásnál helyéről s így ő egyhanguan elfogadottnak jelentette ki az indítványt.

Midőn ennek az emuncziációnak törvénytelenségére, Abrahamoviczot figyelmessé tették, így szólt:

— **Megengedem, hogy ez az eljárás nem törvényes, de a parlamentarizmus fenntartása érdekében szükséges.**

A haladó-párt és a német nemzeti párt vezetői kijelentették, hogy az esetben, ha a holnapi ülésen Falkenhayn indítványa eredményeképpen a képviselők egy képviselőt kizárnak, **az összes ellenzéki párti képviselők elfogadják hagyni a termet.**

A szociáldemokraták ehhez a kijelentéshez nem csatlakoztak, hanem elhatározták, hogy az összes pártok vezetői még ma tanácskozni fognak, hogy milyen álláspontra helyezkedjenek Falkenhayn indítványával szemben. A tanácskozás eredményéhez képest holnap végérvényesen határoznak.

A jobboldaliak pártvezetői is tanácskoztak a szünet alatt s elhatározták, hogy a mai ülést legjobb lesz berekeszteni, mert különben már ma kellene a rendetlenkedő képviselőket kiutasítani. Különben is időt akarnak az ellenzék békésebb tagjainak engedni, hogy vagy identifikálják magukat az ellenzék turbulens elemeivel, vagy állást foglaljanak ellentük.

Az ülés berekesztése.

Ehhez képest **Abrahamovicz** elnök féltőkré yisszasiatott az ülésterembe és megnyitván az ülést, így szólt:

— Miután több oldalról felkértek, hogy **rekeszsem be az ülést, indítatva érzem magam e ki-**

vánság teljesítésére. Legközelebbi ülés holnap délelőtt 11 órakor lesz a mai napirenddel.

Schönerer: Abczug! Pfuj!

Sillen: Abczug Schönerer!

Határtalan zsivajba fult az ülés vége...

A rendőrség a határon.

Mint tudósítónk éjjel telefonozza, az *elnöki intézkedéseket a bécsi rendőrség fogja végrehajtani, a holnaptól kezdve már meg is jelennek a házban.*

Az összes bécsi lapok konfiskálva.

A ma esti póstával egyetlen bécsi újság sem érkezett meg s kérdésünkre azt a választ kaptuk, hogy a mai ülésről szóló tudósítások miatt az *összes bécsi esti lapokat konfiskálták.*

Ar utolsó hírek.

A kizárási határozatot, mint a N. Fr. Pr. jelenté, úgy fogják érvényesíteni, hogy ha egy képviselő kizáratik, de a Házat nem akarja elhagyni, akkor az elnök felszólítására három magas rendőrtiszt távozásra fogja felszólítani, s ha e felszólításnak sem enged a kizárt képviselő, akkor a tisztnek a rekvirálható őrséggel elvezetik.

A pártok magatartására vonatkozólag éjjel értesül bécsi tudósítónk, hogy a szociáldemokraták a holnapi ülésen óvat tesznek ugyan a kizárási határozat ellen, de az *üléssel távol nem maradnak.*

Tarlózás.

Az osztrák képviselőház tegnapi botrányai után a sajtóban, pártokban és mindenfelé sok szó esett a csatanap eseményeiről. Tarlózván a különböző hírek és nyilatkozatok között, most utólag csoportosítjuk még azokat a híreket, amelyek részben a tegnapi eseményekre, részben pedig a mai ülés előkészületeire vonatkoznak.

A tegnapi.

A *Fremdenblatt* a botrányos ülésről kiegészítéssel még azt írja, hogy mikor a jobbpárt több tagja *Wolf*-ot az elnöki emelvény előtti helyről el akarta távolítani, összeütközésre került a dolog, egyfelől *Wolf*, másfelől *Breznowsky* és *Pospischil* között, de a tettelegességet a jobbpárt több tagja megakadályozta. *Pfersche* az elnöki asztal előtt dulakodókra vetette magát, de visszaszorították, mire kirántotta zsebkesét és a jobbart néhány tagjának odakiáltotta:

— Vissza! Vagy leszurok valakit! Vagy felmetszem a hasukat!

Pfersche később kijelentette, hogy késő csak azért rántotta ki, mert a dulakodásban annyira szorították, hogy élete forgott veszélyben. A *Fremdenblatt* alaptalannak jelenti ki *Pfersche* azt az állítását, hogy őt fojtogatták volna. *Schuklje* megkapta *Pfersche* csuklóját, hogy mocczani sem tudott. Ezalatt más képviselők kicsavarták *Pfersche* kezéből a kést. *Schuklje* ez epizódnál veszedelmes helyzetbe jutott. *Schönerer* kétszer is felkapta a miniszteri karosszéket a jobbpárt ellen, de több képviselő kiragadta azt a kezéből. Ez alatt heves összeütközés fejlődött ki *Hagenhofer* és *Schönerer* között. Több oldalról jelentik, hogy *Wolf* a katolikus-párt egyik tagjának a következőket kiáltotta oda.

— A legközelebbi ülésre elhozzuk *revolvereinket, hogy titeket, csöcseléket, agyon löjünk!*

Nagyon érdekes az is, hogy egész sor lapot *konfiskáltak* ma, egyrészt a botrány leírása, másrészt a parlament csata megítélése miatt. Bécsben lefoglalták a *Neue Freie Pressé*, az *Arbeiterzeitung*ot, a *Deutsches Volksblatt*ot és *Wolf Ostdeutsche Rundschau*ját. Azonkívül Prágában is konfiskáltak két újság mai száma: a *Bohémia*t és a *Prager Tagblatt*ot.

A legnagyobb feltűnést az keltheti, hogy a *Fremdenblatt*, mely tudvalevőleg a külügyi hivatal organuma, egyformán elítéli a tegnapi botrány minden tényezőjét. Keményen helyteleníti ugyan, hogy a *Schönerer*-csoport megostromolta az elnöki emelvényt s ezt példátlan erőszakosságnak mondja, de aztán így folytatja:

— A többségnek nem volt joga, hogy a német képviselők ellen forduljon, de egyetlen cseh vagy

más nemzetiségű képviselőnek sem volt szabad egy német népképviselőre kezét emelnie. Mélyen sajnálható, hogy a többség tagjai izgatottságukban az önvédelem olyan eszközeihez nyultak, amelyek parlamentbe sohasem valók. Ha a Ház, vagy az elnökség hijjával van a kellő védelemnek, akkor gondoskodni kell ilyenről, de *semmiesetre sem járja, hogy cseh vagy másfajta képviselők önkéntes házi-őrséggé alakuljanak, amire törvényes jogosultságuk nincsen.*

Egyébként a pártok és egyes képviselők ma elárasztják az újságokat nyilatkozataikkal. Így a német néppárt kijelenti, hogy a tegnapi tettelegességeket a csehek, a lengyelek és a szlovének kezdték s hogy a támadók közt legelső sorban szerepeltek *Schuklje* miniszteri tanácsos, gróf *Coronini* és *Potoczek*; kijelenti továbbá, hogy a tettelegességeket maga *Abrahamovicz* idézte elő, aki maga szólította föl a jobboldali képviselőket, hogy karhatalmat alkalmazzanak.

A konzervatív cseh nagybirtokosok klubja következő kommunikét adta ki:

A klub *sajnálatait és rosszaságait* fejezve ki az e hónap 24-iki ülésben néhány kisebbségi képviselő és a Ház más tagjai által elkövetett kihágások fölött, a felelősséget a kisebbség ama tagjaira hárítja, a kik már régóta és így 24-dikén is áthágták a parlamentáris határait.

Potoczek képviselő ma kijelenti az újságokban, hogy *nem igaz, hogy ő Wolfot és Pferschet öklével ütötte vagy fojtogatta.*

A képviselőházban tegnap történetekről a *Reichswehr* azt írja, hogy minden objektív szemlélő tisztában van azzal, hogy a jobboldal a *Schönerer*-csoport erőszakoskodásait egyszerűen elhárítani törekedett. Arról, hogy a jobboldal támadott volna, szó sem lehet. A liberális sajtó azonban kötelességének tartja célzatos ferditéssel befolyásolni a közvéleményt.

A ma.

Ma délelőtt a legképtelenebb hírek keringtek. Így az, hogy a jobboldal parlamenti bizottsága tegnap megállapította az obstrukció ellen való új haditervét, továbbá, hogy a tegnapi *Badeni* elnöklésével megtartott minisztertanács is ezzel a kérdéssel foglalkozott. Azt a hírt azonban félhivatalosan is megerősítik, hogy a jobboldal parlamenti bizottsága tegnap a *házzsabályok módosítását határozta el.* E szerint az elnöknek jogában fog állani, hogy *azokat a képviselőket, akik a tárgyalást zavarják, az ülésből kirekeszthesse; föl fogják továbbá ruházni azzal a joggal, hogy a képviselők fizetését elkobozhassa, s az ő diszcrezionárius hatalmától teszük függővé, hogy valamely kérdésre a szavazást elrendelje.* A bizottság végül állítólag azt is elhatározta, hogy *parlamentí őrséget állít a terembe, melynek élén katonatiszt fog állani.*

A *Politik*-nak azt táviratozzák Bécsből, hogy a képviselőház tegnapi ülése után *Gleispach* igazságügyminiszter, *Graber* osztályfőnök és *Bobics* főállamügyvisi helyettes a képviselőház egyik termében értekezletet tartottak és ebből keletkezett az a hír, hogy *Abrahamovicz* elnök a házban *indítványozni fogja Schönerer, Wolf és Pfersche* képviselők kiadatását. *Bobics* államügyész ma délelőtt sokáig tanácskozott az igazságügyminiszterrel. A felsőbb bírói köröknek az a fölfogásuk, hogy bírói üldözésnek csak a büntető törvény 76. szakasza alapján lehetne helye, amely a nyilvános tárgyalásra hivatott gyűlések megakadályozásával elkövetet nyilvános erőszak büntetéről szól. Ha ez a szakasz nem alkalmazható, úgy a bíróság beavatkozása egészen elesik s azokat a képviselőket, akik tettelegességre vetemedtek, legföllebb magán uton elkövetett kihágás miatt lehetne pörbe fogni. Arról még *semmi sem hallatszik, vajjon az államügyesség a tegnapi események miatt egyáltalában szándékozik-e vádat emelni.*

Ő felsége, mint bécsi tudósítónk telefonon jelenti, ma délelőtt kilencz órakor *egy óránál tovább tartó kihallgatáson fogadta gróf Badeni miniszterelnököt.*

A miniszterelnök a kihallgatásról egyenest a képviselőházba ment, ahol a parlamenti bizottság konferenciáján tette meg előterjesztéseit.

Egyébként a *képviselőház üléstermében egész éjjel dolgoztak az asztalosok; karlátokat emeltek köröskörül az elnöki dobogó körül s rácsosai rekesztették el* úgy a hátsó folyosót, mint a fölépcsőt, ahol tegnap a legnagyobb verekedés folyt. *Minden rácsos ajtó elé egy-egy szolgát fognak állítani, akik szigorú utasítást kapnak, hogy csak az elnökség tagjai, a jegyzőket vagy a minisztereket bocsássák fel a dobogóra s csak a legsürgősebb esetben nyissanak más képviselőnek is utat, aki az elnökséghez valamelyes hírt akar vinni.* Az a föltevés, hogy a teremben őrséget helyeznek el, legalább eddig, *nem talált megerősítést.*

A király elutazik.

Telefonon kapjuk a hírt, hogy a király holnap jókor reggel elutazik Bécsből.

Dreyfus vagy Esterházy.

A legújabb nevezetes mozzanatot a következő táviratunk adja:

Tegnap *Dreyfus Mathient*, a kapitány testvérét s ma *Esterházy* őrnagyot hallgatták ki.

A *Figaro* e kihallgatásra megjegyzi, hogy *Dreyfus oly adatokkal rendelkezik, hogy teljesen lehetetlen a dolgot elpalástolni.*

A *Piquard* lakásán tartott bázkutatás *nem vezetett semmi eredményre* s valótan némely lapoknak erre vonatkozó híresztelése. Egyes lapok azt írják, hogy *Piquard fedezett alatt jön Párisba*, ezt is azonban azonnal *dementálták.*

Piquard Marseillebe már érkezett, itt azonban *senkinek felvilágosítást nem ad.* Tunisból jövet *Piquard* beszéd közben azt mondta a hajókapitánynak „Ha nagyon mulatnak ezzel a dologgal, úgy majd én gondoskodom mulatságról. (N. Fr. Pr.)

A Dreyfus ügy: — *antiszemizmus.* Ezt mondja ma nem kisebb ember, mint *Zola.* Manapság — szól — a rágalom kikezdi a legjobbakat, a legderekabbakat és ezek attól való félelmükben, hogy sárral dobálják meg őket, nincsenek már abban a helyzetben, hogy kötelességüket teljesíthessék. A francia hadsereg a most szóban forgó súlyos jog sérelem által angazsálva van, s ezen a bajon segíteni kell. Az a vaklövés, hogy diplomáciai érdekek tették az ügy titokzatosságát szükségessé, egyszerűen neveltséges.

— Megakarom mondani, amit *Scheurer-Kestner* tudok s hogyan gondolkozom róla, mondja tovább a híres regényíró. Folt nélkül való, kristálytisza az élete, a legkisebb gyarlóság híján; mindenkor egyfélékép gondolkozott és kapaszkodás nélkül magas polcra jutott a politikai pályán. Ő így szólt a kormányhoz: Vegyétek kézbe ezt az ügyet! — de nem hallgattak rá.

Zola ezután elmondja, hogy a Dreyfus-élet a maga örületes butaságában az a hülye antiszemizmus szülte csak.

Piquard ezredest, *Mathieu Dreyfust* és *Esterházy* őrnagyot egymással szembesíteni fogják. Ennek a szembesítésnek az eredményétől függ legfőképen az ügy tisztázódása.

Meglepő a hír, hogy *Esterházy* ellen a kormány már tizenöt hónap óta folytatta a vizsgálatot, de természetesen titokban.

Egy párisi telegramm azt jelenti, hogy *Esterházyt* még *Piquard* ezredes megérkezése előtt *fogságba fogják helyezni.*

Feltűnést kelt ma az is, — amire akkoriban nem ügyeltek, — hogy *Piquard* ezredest valóságos számkivetésbe helyezték Tunisz szélére és pedig, mint ma már világos, a *Dreyfus* ügy kapcsán. Miért kerülték el a rendes vizsgálat útját? Miért a tussolás?

A kormány nagyon jól tudja, hogy *Dreyfus* ártatlanul szenved az ördögzigetekben, sőt azt is tudja, ki az a „más”? Azonban annyira irtózik a pör reviziójától, hogy ezt minden áron el kellett kerülnie.

Az egész ügyre vonatkozólag igen jellemző az a jelenet, amely a szenátusban játszódott le. Mikor *Scheurer*, — *Kestner* megjelent, a szenátorok körül fogták őt s kezét szorongatták. *Scheurer-Kestner* azután *Loubet* elnökhöz ment az emelvényre, s ott beszélgetett vele. *Loubet* is melegen szorított vele kezét.

Ugyszintén a közmunkaminiszter is gratulált neki. A Picquard ezredesnél megtartott házkutatáshoz még a következőket jelentik:

A ház felügyelője tekintettel arra, hogy a lakó nem volt jelen, tiltakozott a házkutatás ellen, amire a működő biztos megmutatta neki a hadügyminiszterhez intézett következő levelet:

Kutattassa át a Rue Vilarson 3. sz. házában VI. emeletén levő lakást, a hol a Dreyfus-ügyet érdeklő sok érdekes dolgot fog találni.

Egy hazafi.

Nagy indignációt kellett egész Párisban nemcsak a Picquard ezredesnél tartott házkutatás ténye, hanem a házkutatás törvénytelen és kíméletlen módja is. Egy névtelen levél elégséges volt arra, hogy egy törzskari tisztnek a lakását föltörjék és távollétében összes papirjait átkutassák. Ez az eljárás a polgári igazságszolgáltatásban még igen nagy bűnösökkel szemben sem jogosult.

A mai lapok ennek a hangulatnak élénk kifejezést is adnak. Kivéve természetesen Rochefort és Drumont lapjait, amelyek ujjonganak és azt a törekvést vélik fölismerni, hogy az Esterházy ellen jelentkező tanúk legfontosabbikát kompromittálják.

Clemenceau lapjában azt az éles kérdést veti föl, vajjon Picquardot azért hívták-e Párisba, hogy beszéljen, vagy pedig azért, hogy hallgasson. Ő nála van annak a titoknak a kulcsa, amely egész Franciaországot a legnagyobb izgalomban tartja; ezért beszélnie kell.

Az Intransigeant szerint Picquard ezredes megérkezése után azonnal elkülönítve fogják tartani. A nevezett lap továbbá azt mondja, hogy a Dreyfus-ügy a kamarában csak akkor kerül megbeszélésre, amikor már biztos hivatalos adatok állanak majd rendelkezésre.

A Gaulois azt a hírt regisztrálja, hogy Billot hadügyminiszter a vizsgálat eddigi eredményeit közölte a köztársaság elnökével. A tegnapi minisztertanácsban e közlések alapján fontos határozatokat hoztak. Az illető lap arról biztosítja olvasóit, hogy egy minisztertől megtudta, hogy a kormány nem gondol az ügy elsímitására vagy elfojtására.

Hivatalosan azt jelentik, hogy a párisi kormány az Esterházy ellen elrendelt előnyomozást bírói vizsgálatra változtatta át és hogy Pellieux tábornokot felruházta a vizsgálóbíró jogaival.

Pellieux tábornok tegnap hallgatta ki Dreyfus Mathieut eskü alatt. Az írásszakértők már most össze fogják hasonlítani Walsin-Esterházy írását és az inkriminált lajstromokat. Pellieux tábornok egyelőre azután kutat, hogy kinek fizette ki a hadügyminiszterium annak idején az első jutalmat a bordereau megszerzéséért és beszálításáért.

Feltűnést kelt a Temps cikke, amely a közönséget nyugalomra, higgadtságra inti, a jogi tévedés lehetőségére utal és — feltételesen — a pör megnyitására beszél.

— Nem boldogító tudat-e az, hogy oly társadalmi viszonyok közt élünk, amelyek — ha ilyen tévedések elő is fordulhatnak — lehetőséget és módot nyújtanak azok jóvátételére is?

Az Esterházy-család Szögyény Marich nagykövet útján hozta tudomására a német császárnak, hogy semmi rokonságban nincs Valsin Esterházyval.

Ezzel ellentétben egy párisi telegrammunk azt jelenti, hogy Esterházy őrnagy egyik unokatestvére Esterházy Keresztély, Esterházy Miklós Móricznak a „Fremdenblattban“ közzétett nyilatkozatára a következőket válaszolja:

Megengedi, hogy Esterházy őrnagy Esterházy Mária Anna grófnőnek és Geines máriának törvénytelen fia. kit az akkori vigjátékokban divatos Walsin név alá igyekeztek rejteni. Azonban hivatalos iratokkal tudja igazolni, hogy 1773-ban a fiut törvényesen elismerték és ez volt az első Walsin-Esterházy géóf. Utódait a magyar Esterházyak is elismerték, sőt a kolozsvári Esterházy János többször írt oda hangsúlyozta levelökben a családi összeköttetést. (N. Fr. Pr.)

TÁVIRATOK.

Orosz kommentár.

Pétervár, november 25. A „Novoje Vremja“ írja: Goluchowski gróf külügyminiszter szükségesnek látta, hogy az osztrák delegáció költségvetési bizottságában kommentárt adjon a magyar delegáció külügyi bizottságában kifejtett expozéjához.

Tette pedig ezt az említett beszéd interpretálásai ellen való tiltakozás formájában, amennyiben kijelentette, hogy az interpretációk több pontban sem nézeteivel sem szándékaival meg nem egyeznek. Hogy mit értett ez alatt, egyelőre nem tudjuk, de nem is ebben van az osztrák-magyar külügyminiszter beszédének a főérdekessége. Fontos az, hogy Goluchowski gróf külpolitikai programjának főbb vonásait illetőleg most nemcsak arra törekedett, hogy az előbb mondottaknak nyomatékát meg ne gyöngítse, hanem néhány nyilatkozatának határozottságát még megerősítette. Így, midőn ismételtén beszélt a hármasszövetségről, ezt Ausztria-Magyarország politikája sarkpontjának nyilvánította ki, mint a béke legfőbb pajzsát, de kijelentette azt is, hogy Ausztria-Magyarország csak részben érné el óhajtott célját, ha külügyi kormánya nem törekednék arra, hogy bizalommal teljes viszonyt tartson fenn azokkal az államokkal, amelyek nem tartoznak a hármasszövetséghez. Sőt mint Goluchowski gróf mondja. a viszony épen közvetlen következménye a hármasszövetségnek, melynek kizárólag az a feladata, hogy az európai békét megvédelmezze és megerősítse. Ausztria-Magyarország és Oroszország között azért történt meg a végleges közeledés, mert mindkét hatalom felismerte, hogy köztük nincsen oly differenzia, amit nem lehetne kiegyenlíteni. Ausztria-Magyarország épenséggel nem adta fel befolyását a Balkán-államokra, époly kevésbé mint Oroszország; azonban egyik hatalom sem kíván ez államok belpolitikai ügyeibe avatkozni és eltökélték, hogy nem engedik meg azt, hogy ez államok kormányai egyik hatalmat a másik kárára használják ki és bizalmatlanságot szítsanak köztük. Mindezekből a nyilatkozatokból, ha nem tévedünk, a következőket kell következtetni: Goluchowski gróf nyíltan és közvetlenül elismeri, hogy az európai béke fentartására a hármasszövetséghez tartozó államoknak a legjobb viszonyra kell törekedniök a szövetségen kívül álló államokkal. Ez idézte elő Ausztria-Magyarország amaz elhatározását, hogy a Balkán-államokból ügyeibe való be nem avatkozás alapján bizalmasan közeledik Oroszországhoz. Egyik hatalom sem mond le befolyásáról a Balkánon, de elhatározták, hogy azt úgy fogják használni, hogy bizalmatlanságra okot ne adhassanak. Ezzel teljesen világossá válik Ausztria-Magyarország szerepe a keleti eseményekben. Teljes egyetértésben Oroszországgal, épenséggel nem fogja magát a hármasszövetségben való részvételt által kötve érezni. Most már csak azt kell óhajtanunk, hogy a jövő tényei tanuskodjanak a bécsi külügyi kormány jelenlegi jó szándékairól. Ha ez megtörténik, akkor a keleti kérdés gyorsan meg fog szűnni az európai béke szilárdságát fenyegetni.

Fiumei ügyek.

Fiume, november 25. Vio Ferencz dr., egyike azoknak a városi képviselőknél, akik lemondottak arról a tisztségükről, ma cikket írt a Bilanzzába, melyben azt vitatja, hogy a városi delegáció még ma is jogérvényesen kell hogy funkcionáljon, mert a kormány még nem oszlatta föl s így a statutum 56. pontja érvényes, mely szerint a delegáció akkor is működik, ha a reprezentancia fel van oszlatva. Törvénytelen eljárás tehát, hogy Gaál Tibor dr. kormányzó-helyettes, mint a municzipió elnöke a reprezentanciát választók névjegyzékét önhatalmudag állította össze. Annál is inkább, mert a statutum 58-ik pontja szerint a delegáció az új választások után is fenáll mindaddig, míg az új reprezentancia új delegációt nem választ. A kormányzó-helyettes eljárása tehát újabb sérelem, mert épen ennek a delegációnak a hatáskörébe tartozik a választói névjegyzék ellen beadott felszólamlások felett végérvényesen határozni.

100.000 frankos lopás.

Bukarest, november 25. A nemzeti bank pénztárnokától mikor 617.000 frankot csomagokban inkasszált egy 100.000 frankos csomagot elloptak. A tolvajt csakhamar elfogták s a pénz is megkerült.

Hamis százfrankosok.

Bécs, november 25. A belga főkonzulátus jelentí, hogy Marseillen, Triestben és Budapesten hamis százfrankosok vannak forgalomban. A hamisítványok könnyen felismerhetők. Két egymásra ragasztott darabból állanak és vízben áztatva a két fél elválik egymástól. A hamisítványok a belga nemzeti bank és 1897 január 33-iki dátum olvasható, Triestben egy negyven év körüli, a francia nyelvet olasz kiejtéssel beszélő férfi két hamisítványt értékesíteni akart.

HIREK.

A pokol tornáczában.

A napirenden levő Dreyfus-affaire arra késztetett, hogy egy interviewben magát Dreyfus kapitányt fogom megkérdezni, mi véleményben van az ügy felől, reményli-e megszabadulását, általában lessz-e a mozgalomnak valamely eredménye.

Elhatároztam, hogy egyenest az Ördögziget-re indulok. Megütözéssel hallottam, hogy ide a tulajdonos beleegyezése nélkül senki be sem teheti a lábát, Jól van, hát elmegyek az Ördögziget tulajdonosához: az ördöghöz is.

Elindulok hát a pokolba. Annyiszor mondták már: erd a pokolba, hát mért ne tehetném meg ezt a kis kirándulást, különösen, ha jó hírvennek használhatok vele.

— De melyik ut vezet a pokolba? Megkérdezem a sarki rendőrt, annak kötelessége az embert utba igazítani.

— Ugyan kérem merre jutok a pokolba?

— Menjen a pokolba, rivalt rám mogorván.

— Hiszen épen oda akarok menni magam is.

— Velem ne feleseljen az ur, mert mindjárt arretálok.

— Jól van no, megyek magamtól is.

Jobb lelkű emberek, különösen hölgyek segítségével mégis eljutottam a kívánt helyre. A pokol kapuja be volt csukva. Hát már ide se juthat be az ember, amikor neki tetszik?

Csöngetek.

Álmos kapus nyit ki egy kis ablakot.

— Mit akar?

— Be szeretnék menni.

— Nem lehet. Minden hely el van foglalva.

— Hát már a pokolba is protekcióval jut be az ember.

— Itt az se használ. Menjen a menyországba, ott van üres hely bőven.

— De én Ördög urral óhajtanék beszélni.

— A nagyságos urral nem lehet ma beszélni, Nem lehet, ha mondom.

— De ha muszáj.

— Még akkor se lehet. Ördög nagyságos ur nincs itthon.

— Hol a pokol fenekében volna, ha a pokolban sincs.

— Pedig itt nincs.

— Hát hol van?

— Odafenn van a földön. Ha tudni akarja, hát nem titok: Bécsben van. Nem ér rá egyes emberek dolgaival bibelődni. Ördög ur holnap vagy holnapután az egész osztrák parlamentet elviszi. Jó éjszakát.

Evvel becsapta az orrom előtt a kis ablakot.

— A királyné utazása. Párisból táviratozzák: Erzsébet királyasszony, akit Sztáray grófné és Berzevichy vezérőrnagy főlovászmester kísérek, ma reggel 7 óra 25 perczkor Párisba érkezett. A pályaházból egyenesen az Orleans pályaudvarra kocsiztak. Az utcákon a közönség mindenfelé tiszteletteljesen köszöntötte a királynét. Az Orleans pályaudvarban fogadására megjelent Faure Félix köztársasági elnök és kísérete s üdvözölte a királynét, aki Trani grófnéval a váróteremben tartózkodott. Negyedórai társalgás után az elnök a királynét az udvari kocsihoz kísérte s kezsókkal elbucszott tőle. A királyné 9 óra 30 perczkor tovább utazott Biarritzba.

— **Tisza Kálmán Berlinben.** Az ősz generális ma reggel elutazott Berlinből. Ott tartózkodása alatt nem kerülhette ki a nagy államférfiak sorsát, a meginterjúvolatást. Csakhogy **Tisza Kálmán** Berlinben is csak akkor beszél, ha akar beszélni. A berlini újságírók is negatív eredménnyel távoztak el a nagy politikustól, akitől mindenképen különösen azt szeretnék volna megtudni, hogy mit tart az osztrák politikai viszonyok felől. Annyit azonban mégis elárult nekik, hogy osztja azt a kedvező véleményt, amelylyel Goluchowski evpozéját a magyar politikai körök honorálták.

— **Báró Bánffy Dezső a menza akadémiának.** Báró Bánffy Dezső miniszterelnök ma ötven forintot küldött dr. Herczegh Mihály, egyetemi rektorhoz a menza akadémika javára, mely adományát a következő levéllel kísérte:

Nagyságos rektor ur!

Az egyetemi ifjúság érdekeit támogató humanisztikus törekvéseket mindenkor élénk érdeklődéssel kísérve: ezen érdeklődésem némi jelölő oly kéressel küldök meg Nagyságodhoz ide mellékelve ötven forintot, hogy ezen összeget a menza akadémika céljaira fordíttatni sziveskedjék.

Budapestben, 1897. évi november hó 24-én.

Báró Bánffy s. k.

— **Esmarch tanár Budapestben.** *Esmarch* tanár neves tudós ma délután egyóra 50 perczkor Budapestre érkezett. Fogadására a nyugati pályaudvaron megjelentek: *Krecz Géza* dr. a mentőegyesület igazgatója lovag *Falk Zsigmond* egyesületi pénztáros, *Csatáry Lajos* dr. miniszteri tanácsos, *Szerbovszky Szaniszló*, *Strihó Gyula*, dr. *Kovács Aladár* állományi főparancsnok főorvos még sokan mások. Megjelent még a fogadásra dr. *Morgenstern* Sándor nevével, ki *Esmarch* tanárnak unokanővére. Az egészséges arcú ősz tudóst *Krecz Géza* dr. üdvözölte, mire *Esmarch* személyesen válaszolt. Ezután az igazgató bemutatta neki az urakat s *Esmarch* nak mindegyikhez volt néhány barátságos szava. Ezután a tudós a Hungária szállóba hajtatott, a hol gróf *Andrássy Aladár* a Mentő-Egyesület elnöke mint házigazda fogadta s lakosztályába kalauzolta. Délután három órákor *Esmarch Krecz Géza* társaságában megtekintette az új országházat az igazságügyi palotát, felhajtatott a várba s ott megnézte a Mátyás templomot s gyönyörködött a bástyáról a remek kilátásban, majd pedig áthajtatott az *Andrássy-utrá* s 4 $\frac{1}{4}$ órákor a mentők központi állomásához érkezett, a melyet behatóan megtekintett. *Esmarch* a legnagyobb elragadtatás hangján dicsérte a magyar székesfőváros remek fekvését s őszinte dicsérrel nyilatkozott a középületekről a melyeknek pompája s berendezése minden várakozását messze túlszárnyalta.

— **Pandolfi kalandja.** Az olasz szenátus magyarfalásáról ismeretes tagja: *Pandolfi*, aki mellékesen drámaírással is foglalkozik, hétfőn keresztül utazott Magyarországon s utlevélnek hiányos volta miatt az orsovai határnál feltartóztaták. Bukarestbe sietett, ahol egyik szindarabja másnap este került színre, de nem utazhatott azzal a vonattal, amelylyel akart, hanem csak a következővel. Még csak le sem készült a premierről. S ennyi az egész. De a román újságok — amint mai számunkban már jeleztük — a legnagyobb gyönyörűséggel fújták fel a dolgot s ember legyen a talpán, aki az ő előadásukból kihámozza, hogy az egész kaland milyen ártatlan s hogy nem történt egyéb, csak hogy *Pandolfi* urat nem eresztették be a román zsendárok Romániába, míg utlevelét az olasz és a román konzulátusok rendbe nem hozták. Egyik munkatársunk ma délután tudakozódott az esetről mindakét konzulátusnál s a következőket jelentheti. Az olasz konzulátusnál *Tattaza* konzul és *Finger* tükár elmondották, hogy a konzulátus hétfőn este 8 óra után táviratot kapott Orsováról *Pandolfi* marquese aláírásával. A képviselő arra kérte a konzulátust, intézkednék, hogy *Vercziarovánál* bebocsássák a román területre. Utlevelét Romában az oláh képviselőnél nem bélyegeztette le s e miatt állják újját a *vercziorovai* zsendárok. *Tattara* konzul látta, hogy itt ő mit se tehet, mert nem a magyar, hanem a román határőrök tartják fel *Pandolfi*t. Mégis telegrafált az orsovai főszofigabíroságnak, hogy a mennyiben módjában van, segítse elő a megszorult képviselő ügyét. Együttal értesítette az esetről *Bals* Sándor budapesti román főkonzul is, akit ez az ügy tulajdonképpen illetett. *Bals* főkonzul — amint tudósítónknak mondta — rögtön az értesítés után, éjszaka 10 órában telegrafált a *vercziorovai* csendőrpáncsnok-

ságnak, hogy *Pandolfi* utlevelét utólagosan elintézetni, bocsássák tehát haladéktalanul utjára. Hogy mindezek után *Pandolfi* milyen magyar erőszakosságról panaszkodhatott, azt a konzulok sem tudják, mi sem.

— **Báró Dániel Ernő Budapestben.** Báró *Dániel* Ernő, kereskedelemügyi miniszter hat heti tartózkodás után a feleségével *Kaltenleutgeb*enből Bécsen át Budapestre utazott, ahova ma érkezett meg. Báró *Dániel* Ernő egészségi állapotát a *Kaltenleutgeb*eni hidegvizkúra teljesen helyreállította. A minisztert, aki kitűnő jó színben van, Budapestben a pályaudvaron *Vörös László* államtitkár fogadta.

— **Gergely József öngyilkossága.** A budapesti színház-látogató közönség bizonyára emlékezik még *Gergely* József tenoristára, aki évekkal ezelőtt a népszínháznak is tagja volt s néhány szerepben, mint például a *Gasparone* operette *Benozzo*jába igen jól játszott és énekelt. *Gergely*t folyvást bántotta az, hogy nem volt módjában kellemes csengésű tenor hangját teljesen kiképeztetni s megható buzgósággal kereste az alkalmakat, hogy az éneklés művészetében tökéletesítse magát. Ezzel a gondolattal járt-kelt folytonosan, úgy hogy valóságos spleenné vált benne a tanulni akarás. A népszínházból a vidékre került, ahol mindenütt kedvelték a rokonszenves, magaviselőti komoly színészt. A mostani szezonban *Szabadkára* szerződött *Pesti Ihsz Lajos* szintársulatához s a közönség ott is csakhamar megkedvelte. Annál megdöbbentőbb a hír, melyet *Szabadkai* tudósítónk jelent nekünk, hogy *Gergely* József ma reggel nyolc órákor a lakásán föbe lötte magát. *Szabadkán* nem tudják elképzelni, hogy mi indíthatta *Gergely*t erre a végzetes lépésre. Tegnap még jókedvűen mulatott, semmi sem mutatott arra, hogy sötét gondolatokat forgat a fejében, pedig akkor már nála volt a revolver, amelyet tegnap vásárolt egy vaskereskedésben. A szerencsétlen embert a kórházba vitték s most ott a halállal vívódik. A rendezett viszonyok között élt énekest tudósítónk szerint a szerelmi bánat vitte az öngyilkosságra.

— **Leoncavallo látogatása.** *Leoncavallo* Ruggiero, akinek *Bohémjeit* szombaton mutatják be az operaházban, ma este meglátogatta szerkesztőségünket és tiszteletét kívánta tenni lapunk főszerkesztőjénél, *Mikszáth* Kálmánnál, mint az *Újságírók egyesületének* elnökénél, hogy ezzel kifejezze háláját és rokonszenvét a magyar sajtó iránt. A zeneköltő egyebek közt nagy megelégedéssel beszélt művének itteni előadóról és teljes elragadtatással a magyar fővárosról. A Bohémek prózái azonban annyira igénybe veszik, hogy nem szentelhet Budapest megtekintésére és tanulmányozására annyi időt, amennyit szeretne. Boldoggá teszi az a meleg fogadtatás, amelyben itt az olasz művészet nagyságai, mint *Duse*, *Zacconi* és *Salvini* részesültek. A Bohémek főpróbája holnap délelőtt tíz órákor lesz, míg este a lipótvárosi kaszinó rendez a mester tiszteletére hangversenyt és fényes lakomát.

— **Revolveres látogató.** Ennek a hónapnak az elején, egy este sovány, rongyos legény állított be *Fuchs* Dávid ékszerész vaczi-utcai lakására. A cselédlánytól megtudakolta, hogy otthon van-e *Fuchsné*, és aztán anélkül, hogy bevárta volna a feleletet, benyitott a szobába, ahol *Fuchs* és a felesége éppen vacsoráztak. A szobában aztán összegyűrött, piszkos, fölbontott levelet tett *Fuchsné* elébe, azt mondván, hogy azt egy ismerősük küldi. Az asszony kezébe veszi a levelet s alig olvassa el az első sort, rémülten felsikolt. A németül írott levél így kezdődött:

— „Egy szót sem, vagy meghalunk.“

A teáját nyugodtan szűrőszögelt *Fuchs* csak ekkor tekintett föl, szemközt találva magát egy rája szögelt revolverrel, melyet a hivatalos vendég hirtelen előrántott. Az ékszerész ijedten fölkiáltva a szobából nyíló boltjába ugrott, hol a töltött pisztolya állt. A rabló erre az asszony felé fordult és mellé szögelt revolverrel pénzt követelt. A sikoltásra behorant a szögelt is, majd pisztolyával az ékszerész is és a megszeppent betyárt kilökték a folyosóra. A merénylő most villámsebességgel leugrott az udvarra, éppen az arra menő házmeister elé. A pisztoly itt is megtette a hatását, mert a vakmerő rabló bántó-

dás nélkül jutott ki az utcára, nem volt aki üldözze, magát a holtra ijedt házmeister pedig jó félóra mulva is alig lehetett kicsalni a szobájából.

A rendőrség — *Fuchs* följelentésére — mindjárt másnap megindította a nyomozást, de mostanig sem tudta kézrekeríteni a rablót, akinek különben czinkostársa is van.

A suhancz ugyanis még október végén beállított *Fuchs* üzletébe, ahol több zálogcédulát akart eladni. Az üzletben csak *Fuchsné* volt, aki nem vette meg a cédulákat. Másnap egy másik toprongyos alak jelentkezett az üzletben ugyanazokkal a cédulákkal. Azóta vagy egy hétig nap-nap után a kapu előtt ólalkodott a két czimbora s mivel észrevették, hogy minden este *Fuchsné* zárja be a kapu alatt lévő kirakatot, biztosra vették, hogy a férje nincs otthon. November másodikán este kilesték a kellő pillanatot, mikor az ékszerész szolgálja eltávozott s akkor tette meg revolveres vizitjét az ismeretlen rabló.

Az érdekes levél különben, melyet *Fuchsné* nak adott át a csavargó, német nyelven ezeket mondja:

— Egy szót se, vagy meghalunk! Tegyenek 600 forintot ebbe a borítékba — még ha valaki jönne is, — mert a golyóm biztos. A pénz egy barátom becsületének megmentésére kell és negyvennyolc óra mulva kamatok kamatjával visszakapják azt, de ha feláll — agyonlövöm. Pénzt vagy életet. P. C. von D.

— **Andréeról.** A stockholmi földrajzi és embertani társaság legutóbbi ülésén érdekes előadást tartott *Ekholm* doktor *Andrée* expedíciójáról. Annak a véleményének adott kifejezést, hogy a lég-hajó legjobb esetben is csak tizenöt napig tarthatta magát a levegőben, de már ez az idő is elég lehetett arra, hogy a merész lég-hajós megbecsülhetetlen eredményeket érjen el. A meteorológiai feljegyzések szerint július utolsó napjaiban északnyugati, majd északkeleti iránya volt a légáramlatnak. E szerint *Andrée minden bizonynyal átröpült az északi sark fölött*, aztán valószínűleg a *Ferencz-József* földtől északra fekvő szigetek egyikén szállt le, ahol telelni szándékozik. Ugy *Sverdrup* Ottó, mint *Nordenskjöld* — akik pedig illetékesek ebben a kérdésben — igazat adtak *Ekholm*nak és bizonyosra veszik, hogy a feltett esetben *Andrée* kedvező körülmények közt fogja a telet tölteni.

— **Kis levélke, drága kis levélke . . .** A M. É.-nek táviratozzák *Konstantinápolyból*: *Georgevics* *Vladi* szerb miniszterelnök 30,000 frankot ajánlott fel *Krisztics* *Artemizján*nak, aki jelenleg *Konstantinápolyban* lakik a szüleinél, azokért a levelekért, melyeket szebb időkben *Milán szerb király intézett hozzá*. Az idők megváltoztak s a levelek ugylátszik tárgyaltanakká lettek. Ellenben *Krisztics* *Artemizia* asszony oly nagy becsben tartja őket, hogy csekély 30000 frankért nem volt hejlandó megválni tőlük.

— **Tu felix Graecia nube.** *Mihajlovits* György orosz nagyherceg január közepén esküszik örök hűséget *Mária* hercegnőnek, György görög király másodszülött lányának. Az esküvőt *Korinban* tartják meg s nem *Athénban* a görög fővárosban, mert attól tartanak, hogy a hellén hazafiak holmi illoyalis tüntetésekkel megzavarhatnák a nászünnepet. A vőlegény decemberben érkezik *Athénbe*, ahol a királyi palotában fog lakni.

— **Időjárás.** *Fiumében* és az *Adrián* ma reggel óta erős bóra fúj s ennek következtében az idő hirtelen hidegre fordult. A bóra hatását ma Budapestben is meg lehetett érezni. Az országban mindenfelé hidegre fordult az idő. *Aradon*, *Egerben*, *Debreczenben*, *Késmárkon*, *Ungváron*, *Akna-Szlatinán*, *Nagyváradon*, *Kolozsváron*, *V.-Hunyadon* és *Pécsem* a hőmérő a fagypontra alá süllyedt. *Pécsem* ma reggel óta sűrűn esik a hó. Általában hideg idő várható, igen kevés csapadékkal.

— **Körözött vőlegény.** *Führer* *Agoston* naplopó, azaz miként a világ előtt szerepelt: *Földes* *Agoston* jómódu kereskedő, azt az elvet vallotta, hogy menyasszony hozományával jó dolog, de hozomány menyasszony nélkül még jobb. Farsangkor egy bálon bemutatkozott *Sch-né*, egy fővárosi kereskedő özvegye szép leányának. A sok táncz után, még gyakoribb látogatások következtek s az „elegáns megjelenésű“ szelthamos, pardon, kereskedő ur, csak-

hamar megnyerte a fiatal leány kegyeit, és az udvarlóból vőlegény lett. De a vőlegénység nehéz állapot s annak elviselésére a lelki erőt kivül némimemű anyagiakra is szükség van. Így történt, hogy a vőlegény apránként kiszedte előlégben a hozományt s mikor már vagy 3000 forint vándorolt át a lány kezéből az ő zsebébe, hirtelen eltűnt. Egyidejűleg híre ment annak is, hogy a vőlegényt a brassói rendőrség már két éve körözi és hogy soha sem is volt kereskedő. Így jutott az ügy rendőrségünkhöz, amely a csalót körözi.

— **A honvéd merénylete.** A lugosi kávéházban történt gyilkosságra vonatkozólag azt táviratozták lapunknak Lugosról, hogy nem váci káplár volt a gyilkos, hanem egy eddig ki nem nyomozott honvéd altiszt. *Pressafka* hadbíró Szegedről Lugosra érkezett s megindította a vizsgálatot.

— **Életunt asszony.** Vitosovszky János levélhordó 25 éves felesége ma délután ismeretlen okból Ferencz-körút 40. szám alatt lévő lakásán marótlugott ivott és súlyos belső égési sebeket szenvedett. Bevitték a Rókus kórházba.

Napirend.

Naptár: Péntek, november 26. — Róm. kath. Konrád. — Prot. Konrád. — Görög-orosz (november 14.) Fülöp. — Zsidó: Kislev 1. A. Ch. — Nap kel. 7 óra 7 p. — Nyugszik: 3 óra 5 p. — Hold kel. 9 óra 44 perc reggel. — Nyugszik 5 óra 47 percdélután.

A miniszterelnök fogad délután 4 órától 5 ig.

A belügyminiszter fogad délután fél 4 órától 5-ig.

A horvát miniszter fogad reggel 8 órától 10

A főváros középítési bizottságának ülése az új városházán délután 5 órakor.

Esmarch tanár előadása az új városházán délután 5 órakor.

A budapesti ügyvédi kör közgyűlése a kamara helyiségében esti 6 órakor.

Estély Leoncavallo tiszteletére a Lipót-városi kaszinóban.

Iparművészeti muzeum az üllői-úton, megtekinthető díjtalanul 9—1 óráig. A karácsonyi kiállítás 10 órától 4-ig. Belépődíj nincs.

Utóellenőrző szemle a közös hadseregnek a huszárezredéhez, a honvédségnél a 23—22 ik gyalogezredhez tartozó legénységgel.

Nemzeti muzeum régiségár, nyitva 9 órától 1-ig. Többi tárai megtekinthetők 50 krért.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától 1-ig.

Mezőgazdasági muzeum a városligetben zárva. Természettajzi gyűjtemények muzeuma (Muzeum körút 4. nyitva 8—12 óráig.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

* **Tiszturak a zárdában** Küry Klára pénteken játsza először a népszínházban Varney „Tiszturak a zárdában” című operettejében Louise szerepét, a mely színpadi pályáján első szerepe volt. A primadonna annak idején a kolozsvári nemzeti színházban, ahol karrierjét kezdte, Hajnal Klára név alatt lépett föl ebben a szerepben. A népszínház műsora különbözően mest változatosabb, mint valaha volt. Bemutatók, fölelevenítések és érdekes debük egymást érik. *Náday* Ilonka most két szerepet tanul, az Orpheus-ból Euridikét és „Az eleven ördög”-ből a szabóné szerepét. Nagy hálával fogadják majd a színházlátogatók *Porzolt* igazgatónak azt a jeles ötletét is, hogy ismét színrehoz három pompás régi operette-t: a Szép Helénát, Offenbach Kék szakállu herceget és a bájos Nap és holdat.

* **Zacconi Prágában.** A nagy olasz színművész akit a budapesti közönség oly lelkesültséggel fogadott, most a prágai nemzeti színházban vendégszerepelt. Tegnap lépett föl utoljára a Léar királyban.

* **Női tenorisa.** Stuttgartban egy Conti-Geissler nevű fiatal hölgy hangversenyzett és pedig tenoristai minőségben. Az énekesnőnek, mint az ottani lapok írják, nagyon szépen csengő tenorhangja van. Olaszul, angolul és németül énekelt.

* **Uj színház Kassán.** Kassán — mint levelezőnk írja — lebontották a régi színházat s ennek helyén, a főtéren, a város törvényhatósága díszes új palotát emeltet. Az új színházi palota közel félmillió forintba kerül s egyike lesz az ország legszebb e nemű épületeinek. Az építkezés már javában folyik s egy év alatt a színház készen lesz, úgy hogy a jövő év őszén megnyitják.

* **Jubiláló daloskör.** Az újpesti daloskör, amely negyedszázad óta érdemesen működik, december 5-én jubilál. Karnagynak ifj. Erkel Gyulának vezénylete alatt hangversenyt és ünnepélyt rendez.

FŐVÁROS.

(Készülődés a küzdelemre. A főváros választóközönségét idages izgatottságban tartja a közelgő közválasztás előszele. A pártok egymás után

tartják a gyűléseket. Kiáltványok röptülnek szét és szónoklatok hangzanak el, melyek buzdítják a csüggedőket, biztatják a reménykedőket és szédítik a gyöngéket. A közögy és a főváros érdeke a jelszó még ott is, hol az önérdék dudája csirázik. Nincsenek korlátok és nincsenek válaszfalak; a politikai elvek nem választják szét a csatába indulókat, barátokká lesznek a régi ellenségek és ellenségekké a régi jó barátok. A mai ülések a következők:

Az I-ső és III-ik kerületi „szabad polgári párt”, a „demokrata párt” továbbá a VIII-ik kerületi reformpárt és a „független polgárok” pártjának küldöttei tegnap este a demokrata pártkörben értekezletet tartottak egy közös virilista lista megállapítása tárgyában. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy a 45-ös bizottság listája ellen, közös virilista jelöltöket állít föl és e célból a már csatlakozott kerületeken kívül a többieket is bevonja az akcióba.

A Józsefváros egyesültjei. A „Józsefváros egyesült közögyi pártja” ma déltán öt órakor tartotta alakuló ülését a józsefvárosi kör nagytermében. Elnökké egyhangulag Rémi Róbertet és Novák Sándort, jegyzökké botfai Hűvös József királyi tanácsost és Blaskovich Gyulát választották meg. Ezután Rémi Róbert üdvözölte az ellenzék vezetőit, kiemelve, hogy a politikai élet mezején a Józsefváros szabadelvű és nemzeti pártja husz év óta állandó harcban áll, míg végre most egyesültek, hogy együttesen működjenek a főváros és a kerület felvirágoztatásában. A közgyűlés ezután kilencz tagu kijelölő-bizottságot választott.

Végül ez az egyesült párt meleg hangon felhívást bocsátott ki a kerület választóihoz, melyet Rémi Róbert, Hűvös József, Novák Sándor és Blaskovich Gyula irtak alá.

A 45-ös bizottság gyűlése. A közögyi választási harez első döntő csatája vasárnap lesz. Ekkor jön össze a „45-ös bizottság”, hogy megállapítsa az összes kerületek ajánlataiból a virilista jelöltek névsorát. A lipótvárosi kereskedők pártja s a belvárosi kormánypárt nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy az 6 jelöltjeiket is figyelembe vegye a 45-ös bizottság, ami az eddigi gyakorlattal való szakítás lenne.

(A főváros költségvetése.) A pénzügyi igazgatósági bizottság ma déltán befejezte a költségelőirányzat első részének a kiadásoknak a tárgyalását. Az eladott ingatlanokért járó bevételeiből fődözendő kiadások tételét függőben hagyták, a vélemények különfélesége miatt. A kölcsönpénzből való kiadásokról, az általános csatornázásról, az iskolák építéséről szóló tételeket több-kevesebb ellenvetéssel, módosítás nélkül elfogadták. A második kerületi vásárcsarnok tervezett kiadásánál Heltai Ferencz azt ajánlotta, hogy fődött piacokat építsenek és ne vásárcsarnokokat. Szombaton déltán tárgyalják a bevételeket.

(A koronázás emlékezete.) A főváros nagy alapítványt tett a király koronázásának huszonöt éves jubileuma emlékére, tudományos, szépirodalmi, festészeti, szobrászati, építő művészi, zenei, kereskedelmi és ipari művek jutalmazására. tudományos munkák jutalma 1400, a szépirodalmiaké 1000, a többie 800 forint. A tudományos és irodalmi pályázat eredményét holnap hirdetik ki. A bíráló bizottság, amelynek Zichy Antal az elnöke, Csiky Kálmán az előadója és Than Károly, Pauler Gyula, Havas Rezső a tagjai, déltán fél 6 órakor tart ülést az új városháza kistermében. Minden magyar tudósunk pályázhatott, s ezen felül a bíráló bizottság tagjai is ajánlhatnak műveket a pályadíjra. Pályázat csak öt érkezett be: A bírálók még tizenhatot ajánlottak a versengők közé való felvételre.

(Tanácsülés.) A főváros tanácsa ma délelőtt ülést tartott, mely alkalommal több fontos tárgy került tárgyalás alá. A Kisfaludy-színházban az előadások megtartását *nom engedélyozték*, mivel az új bérlet, *Deák*, a feltételeknek eleget nem tett. A gyermekvédők 1900-ik nemzetközi kongresszusának előkészítő bizottságába tagul dr. Verédy Károly kir. tanfelügyelőt, mint a közjótékonyági bizottság tagja, küldik ki. Tekintettel Fáy András érdemeire, a zöldségtudományok *Fáy András* nevével leendő elnevezése iránt a közgyűléshez előterjesztést tesznek. A bombatérén építendő vásárcsarnok környékét úgy szabályozzák, hogy a mellette levő utca 12 öl széles legyen. A zuglói vasúti vonalnak a hajtsár-utóg való meghosszabbításával kapcsolatosan a Csömöri-ut egy részének a mostani 8 ölről 11 öltre leendő kiszélesítése iránt a közgyűléshez előterjesztést tesznek. Végül a Liszt Ferencz-féle 200 frtos zeneakadémiai ösztöndíjat az igazgatóság előterjesztésére Hegedűs Ferencznek adományozta a tanács.

(A budai vásárcsarnok.) A bombatéri vásárcsarnok, hogy szükséges telekkisajátítását hosszas tanácskozás után most végezték be. A főváros a

telekért összesen 46,800 forintot fizet a kihatott telekek tulajdonosainak.

(A kuria telke.) A főváros a kuria és a királyi tábla belvárosi telkét nem tudja eladni. Akik megvennék, sokalják a 2000 forintot négyyszögölenként. A közmunkatanács most engedelmet kér a kormánytól arra, hogy a telket alkalmas áron, *árlejtés nélkül* is, eladhassa.

VIDÉK.

(Pestvármegye közgyűlése.) E hónap 29-én esetleg a következő napokon is tartja Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága közgyűlését. A tárgysorozat 41 számot tartalmaz, nagyrészt közögyi költségvetést és számadásokat. Ez alkalommal bemutatják az igazoló választmánynak a virilisták névjegyzékére vonatkozó határozatát. Több jelentéktelen ügy előterjesztése után az alispán jelentést tesz a régi és ismeretlen rendeltetési czölal bíró íetni pénzek hova fordításáról; továbbá bemutatja a közögyi közlekedési közutak hálózatára vonatkozó tervezetet.

(Városi közgyűlés Kecskeméten.) Kecskemét város törvényhatósági bizottságának f. hó 25-én tartott közgyűlése véglegesen megállapította az Országos Tanító Árvaháznak Kecskeméten leendő felállítása következtében szükséges intézkedéseket, a mely szerint a város közönsége 6000 négyyszögöl telket nyven ad át a vallás- és közoktatásügyi miniszternek. Az épületek és építkezések összes téglanvagát díjtalanul adja s az építkezés helyére a maga költségén kihordatja; A telepen egy megfelelő kulat furat; A villanyvilágítást az árvaházig vezeti; A várostól a telepig kövezett járdát készített.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **Ellőtt szerkesztő.** Belgrádból táviratozták: Az *Odjek* felelős szerkesztőjét *Georgevics* Nikolát a belgrádi törvényszék a ma megtartott vég-tárgyaláson a *Milán* király ellen elkövetett becsületsértés miatt három évi börtönrre ítélte.

— **A képtolvaj orvost,** Lenkei Béla dr.-t már Budapestre szállították, hogy az itteni törvényszék felelősségre vonhassa az országos képtárban elkövetett lopásokért. A vizsgálóbíró holnap hallgatja ki Lenkeit. A vizsgálat befejeztével megtartják a vég-tárgyalást, de a budapesti törvényszék által kiszabandó büntetést csak akkor fogják Lenkein végrehajtani, ha a bécsi Landesgericht által ráórt két esztendei börtönbüntetést kiállotta.

— **Leoncavallo és Ricordi.** A milánói törvényszék most döntött egy vitás ügyben, amely Leoncavallo, a Bajazzoknak és Bohémeknek szerzője, és Ricordi, a hirneves kiadó közt felmerült. Már nyolcz esztendeje, hogy a nevezett kiadó szerződésileg kötelezte a maestrot arra, hogy akármit ír, első sorban Ricordinak ajánlja föl megvételre. Megtörtént, azután hogy Ricordi a „Mediciek” partitúráját majdnem három esztendeig hevertette asztalfőkjében, anélkül, hogy a művet akár kiadta, akár eladatta volna. Leoncavallo erre a szerződést felbontotta és Ricordi konkurrensének, Sonzognonak adta el operáját. Talán épen e fölött való haragjában, utasította aztán vissza Ricordi a zeneszerzőnek egy másik szöveglönyvét, amelyet ez szerződésük értelmében elébe tett. A librettot hasznavehetetlennek mondta; amiért pedig Leoncavallo föl bontotta a szerződést, 20,000 lira kárterítést kért. Leoncavallo meg művének visszautasításáért követelt kárpótlást. A bíróság mindakettőt elutasította panaszával és Ricordit ezenfelül a perköltségek viselésére is kötelezte.

Kétszáz ezer forintos szelvényhamisítás.

A budapesti törvényszék ma kezdte tárgyalni *Keller* Agostonnak, a kisbírtokosok országos földhitelezeténél alkalmazásban volt könyvelőnek okirat-hamisítási bűnperét.

Keller Agoston szerény tisztviselőcske volt az az intézetnél 500 forint évi fizetéssel, hanem azért csak úgy uszált az ezresekben. Alig mult el hét, hogy 100—200 ezer forintot né vitt volna elhelyezés céljából a különböző pénzintézetekhez. Rengeg bizalommal voltak iránta, meg is követelték, hogy a reábizott százezekkel pontosan elszámoljon és a szegény, zilált anyagi viszonyok közt levő tisztviselőnek évente ötszáz forintot adjak, hogy elirtsan abból egy nagy családot. Ott heverték előtte a több millió forintnyi értékűre kiállított záloglevélurlapok, melyek

csékely ügyességgel, egy-két tollvonással könnyen értékesíthetők voltak. És Keller Ágoston nem tudott ellentánni a kísértésnek. Magához vette a záloglevél-lapok egy részét, és a törzskönyvből vett adatok alapján valamennyit kitöltötte, a külföldön forgalomba hozta és ezzel az intézetet 194.000 forint erejéig megkárosította.

Ó ugyan azt állítja, hogy csupán 70.000 forint névértéknek megfelelő záloglevelet hamisított, és ha ez értéken túl is fordulnak elő hamisítványok, azok más kezétől erednek, a bizonyító eljárás adatai azonban ellene vallanak.

A mai végtárgyaláson Fekete Gyula bíró elnökölt. A vádhatóságot Böhm Alajos dr. királyi alügyész képviselte.

A vádlottat mindenekelőtt az általános kérdésekre hallgatták ki. Elmondja, hogy budapesti születésű, 40 esztendő, nős, négy gyermek atyja. Bécsben orvosi egyetemet végzett, és 1888. évi novemberben lépett a kisbirtokosok országos földhitelintézetének szolgálatába.

Az elnök: Milyen szerepe volt az intézetnél?
A vádlott: Könyvvivő voltam, de emellett más szolgálatot is végeztem. Leginkább pénzt vittem az egyes intézetekhez; olykor két-háromszázezer forintot is.

Az elnök: No abból nem lehetett eltulajdonítani semmit, mert az intézetnél jól tudták, hogy valaki megjárja a postát.

A vádlott: Nem is volt szándékom sikkasztani — Hogy jutott a záloglevél-írlapokhoz?

— Azzal is meg voltam bízva, hogy a nyomtatványokat kezeljem. Megjegyzem, hogy az elhasznált könyveket és nyomtatványokat az intézet egy kamrában őrizte. Egy alkalommal meg kellett néznie egy régi könyvet, és amint a kamrába mentem, jött a szolgál és átadott egy csomó nyomtatványt. E csomaggal együtt bementem a kamrába, s elkértem az illető tisztviselőtől azt a könyvet, a melyre szükségem volt. Elvégeztem a dolgomat, vettem a csomagot s visszamentem a szobámba. Másnap megnéztem a csomagot, s láttam, hogy záloglevél-blanketták vannak benne. Csodálkoztam, hogy hogyan kerültek hozzám ezek a blanketták s betettem a csomagot a szekrényembe. Az volt a szándékom, hogy visszaadom, de félttem, hogy gyanúba keveredem ezen a révén. Elhatároztam tehát, hogy a blankettákat hazaviszem s otthon megsemmisítem.

— Ön nem véletlenül jutott a csomaghoz, hanem szándékosan kereste a blankettákat. Önnek különböző czimleteket kellett eltulajdonítania. Minthogy pedig azok különböző csomagokban voltak, önnek nem egy, hanem több csomagot kellett elvinnie. Ön 149 darab ezer forintos, 58 darab ötszáz forintos és 83 darab száz forintos blankettát tulajdonított el, ami 186.300 forintnak felel meg.

— Én csak körülbelül hetvenezer forintnak megfelelő blankettát vittem el s azok egy csomagban voltak.

— A hivatalos óra csak két óráig tart. De ön gyakran délután is megfordult az intézetben. Mit kerestett ott?

— Amint a többi hivatalnokok kerestek. Azok is bejártak délután, mert mert be kellett járniuk.

— Azokat berendelték, de önnek semmi dolga sem volt délután az intézetben. Ön azért járt be, hogy hamis kulccsal kilopja a szekrényből a blankettákat.

— Ez nem áll.

— Megvallom, hogy öntől szellemesebb védekezést vártam volna. Ha ön a blankettákat, amelyek tévedésből kerültek a kezébe, visszaviszi, a főnöke megdicséerte volna s adott volna ezer forint jutalmat.

— Hogy megdicséert volna, azt elhiszem, de jutalmat alig kaptam volna. Nálunk évekig nem javították senkinek a fizetését, jutalmat sem kapott senki.

— Önnek annyi blankettát kellett eltulajdonítania, ahány hamis záloglevél itt van.

— Én nem ismerhetek be többet, mint amennyit valóban elvittem.

Az ügyész: Ön pontos jegyzéket készített magának már Budapesten a forgalomban levő és kisorsolt záloglevelekről. Mi célja volt ennek?

A vádlott: Mert már akkor gondoltam a hamisításra.

A védő: Ki volt megbízva a raktár kezelésével?

A vádlott: Szücs ur.

— Mióta kezelte ez az ur a raktárt?

— Körülbelül 1889 óta.

— Azt mondja, hogy önre pénzellhelyezést is bízta. Milyen összegek voltak azok?

— Kétszázezer, százezer, övenezer forint.

Szepesi bíró: Van önnek orvosi diplomája?

A vádlott: Nincs, csak bizonyítványom van a vizsgálatokról.

Szepesi: Ön órák javításával is foglalkozott.

T. — ön az órák metaeségeit?

A vádlott: Nem tanultam, de értek hozzá.

Az elnök (fölmutat a vádlottnak nyolcvanhárom darab száz forintos záloglevelet): Mondja meg, valódiak-e vagy hamisak?

A vádlott: Ezek valódiak.

Az elnök: És most nézze meg az ezeknek megfelelő nyolcvanhárom darab záloglevelet. Ezek is valódiak?

A vádlott: Azt nem lehet megállapítani.

Az elnök: Én nem vagyok szakértő, de a holdvilágnál is megismerem, hogy hamisak. Hát hányat fogad el belőle hamisnak?

A vádlott: Az aláírásból nem tudom megállapítani, hogy melyek az én hamisítványaim.

— Fölmutatok önnek ötvennyolc darab ötszáz forintos záloglevelet. Valódiak ezek?

— Nem tudom.

— Ezek mind valódiak, mert a juxták teljesen fedik őket. Most fölmutatok önnek 149 darab ezerforintos záloglevelet. A juxtával való összehasonlításból láthatja, hogy ezek is valódiak. De az ezeknek száma nézze megfelelő záloglevelek már hamisak. Beismeri, hogy ezeket ön hamisította?

— Hogy hamisítottam, azt beismerem, de nem én hamisítottam valamennyit.

— Hogyan követte el a hamisítást?

— Egy eredeti százforintos záloglevelet vettem s abból utánoztam az aláírásokat.

— Mi módon?

— Az eredetiből rápauszáltam az aláírást a hamisítványra.

— Hogy van az, hogy a szám is megfelel az eredetinek?

— A törzskönyvből megtudhattam, hogy melyik záloglevél, ki van aláírva.

— Hát a czimszámok hogy kerültek a záloglevelekre?

— Azok rajta voltak a nyomtatványokon.

— Ez nem áll. Mert ön olyan zálogleveleket hamisított, melyek már forgalomban voltak. Már pedig azok a záloglevelek, melyeket ön a raktárból eltulajdonított, nagyobb czimszámmal vannak ellátva. Önnek tehát a czimszámokat vegyi uton ki kellett törölnie s azokat a forgalomban lévő zálogleveleknek megfelelő számokkal ellátni.

— Ezt már csak azért sem tehettem, mert akkor a számokat körülfutó rajzot is ki kellett volna törölnöm.

— Hát hogy történhetett, hogy egy és ugyanazzal a számmal két záloglevél került forgalomba.

— Az intézet tévedésből nyomatta ezeket a duplikátumokat.

Az irásszakértők is kijelentik, hogy némely hamisítványon a szám valódi, de vannak a hamisítványok közt olyanok is, melyeken a szám korrigálása szembeszökő.

Az elnök: Ön nem csak az aláírást hamisította, hanem hamis az iktatószám is, hamis a kibocsátás kelte, hamis az a szám is, mely a kibocsátás sorozatát jelzi.

A vádlott: Megengedem, hogy ez mind hamis, de az általam forgalomba hozott zálogleveleken csak az aláírás hamis.

— Tehát azt mondja, hogy más is hamisított?

— Valószínűleg, mert én csak hetvenezer forint ára hamisítványt hoztam forgalomba.

— Hogyan hozta forgalomba?

— Bécsben egy ismeretlen asszony által értékesíttem.

— Egy szép asszony által.

— Azt nem mondom, hogy szép.

— De én mondhatom, hogy szép, igen jól ismerem, itt van az arc képe. Az az asszony az ön felesége volt.

— Nem az volt.

— Hová tette a pénzt?

— Mikor visszaérkeztem Bajorországba, a feleségemnek azt mondtam, hogy harmincezer forintot kaptam egy találmányomért. Ebből tizenötezer forintot adtam a feleségemnek. Később az újságokból megtudta, hogy én követtem el a hamisítást s hogy az értékesítést egy asszony közvetítette. A feleségemet ez nagy igazatlanságba hozta s szemrehányással illetett, hogy én egy hölgyvel viszonyt folytatok. Emiatt el is vált tőlem s körülbelül negyvenezer forintot vitt magával. A többit elköltöttem én.

— De hiszen harmincezer forintot a kémenyben is elrejtett?

— Ez a feleségem pénze volt, s rejtette a kémenybe.

— A számadást el nem fogadhatom. Mert maga mondotta a vizsgálóbírónak, hogy a feleségének nyolcvanezer forintot adott.

— Koronát mondtam.

— Mióta elhagyta Budapestet, hol járt?

— Londonban, Bécsben, Lipszében, Berlinben és Frankfurtban.

— De volt Olaszországban is?

— Voltam, de csak nyolc napig.

— Önök roppant nagy lábón éltek ezalatt az idő alatt.

— Telt a hetvenezer forintból.

— A szegény banknak a pénzéből? Mondja csak, kérem, azt a harmincezezer forintot az ön utasításából adta át a leány a vizsgálóbírónak?

— Igen.

Kihallgatták ezután a panaszos intézet néhány tisztviselőjét, mire a bizonyító eljárást befejezték és a végtárgyalás folytatását holnapra halasztották.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

L. Z. — N. Mihály. Kérjük, hogy máskor a szereplő személyek mindkét nevét közölje velünk.

B. Testvérek. Okirat hamisítással vádolt H. Béla ügyvéd épen ma tárgyalja a törvényszék (V., Markó-utca, igazságügyi palota). A végtárgyaláson Czárán István kir. táblai bíró elnököl.

Surányi. „Egy papirkosár titka” című tárczája azzá lett, aminek ön ismerte.

G. E. Nagyváradi. Kérését szívesen teljesítjük.

H. L. Kassa. Elégiaikat csak a nyíltérben közölünk.

D. L. Lujza, Budapest. Tárczákról természetesen csak akkor nyilatkozhatunk, ha már olvastuk. A saját ízésünk jogait fentartva nagyon szívesen látjuk.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter ma Szőke Kálmánt a moóri királyi járásbíróhoz aljegyzővé, Braunbeck Nándort a budapesti kir. törvényszékhez, Hatzl Lajost a szépesváraljai kir. járásbíróhoz irnokokká; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Farkas Gyula tanítót a herendi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, a dohányjövővédelmi központi igazgatóság Szviták Lajost a faddi dohánybevéltő-hivatalhoz kezelővé nevezte ki.

Uj anyakönyvezetők. A belügyminiszter Nograd vármegyében a tereskei anyakönyvi kerületbe Lieber János anyakönyvezetővé, Háromszék vármegyében az alsóernátoni anyakönyvi kerületbe anyakönyvezetővé Vitályos Pált, a dálnoki kerületbe anyakönyvezető-helyettesé Hadnagy Józsefet, Torontál vármegyében a tordai anyakönyvi kerületbe anyakönyvezetővé Cicatricis Istvánt, a szerb-aradaczi anyakönyvi kerületbe anyakönyvezető-helyettesé Marjanov Szevtozart, a tarrasi anyakönyvi kerületbe anyakönyvezető-helyettesé Roth Gézát, a szerb-párdányi anyakönyvi kerületbe anyakönyvezető-helyettesé Riesz Antalt, a nádkőfalvi anyakönyvi kerületbe anyakönyvezető-helyettesé Hiller Jánost nevezte ki.

Ügyvédi kamarák. Az aradi ügyvédi kamara dr. Magdu Döme m. radnai ügyvédet a kamarai lajstromba folytatól foglalt, a balassa-gyarmati ügyvédi kamara Luka Pál palásti ügyvédet ügyvédi lajstromából, saját kérelmére törölte, a kassai ügyvédi kamara dr. Almann Elek ügyvédet a kamarai ügyvédi lajstromába, Szerencs székhelyvel, folytatól foglalt, a nagyváradi ügyvédi kamara Kovács István zilahi ügyvédet, az ügyvédek névjegyzékébe, Zilah székhelyvel, folytatól foglalt, a pécsi ügyvédi kamara dr. Kereky Mihály pécsi ügyvédet elhalálása következtében az ügyvédek lajstromából törölte s irodája részére gondnokul dr. Jobst László pécsi ügyvédet rendelte ki.

Pályázatok. A meszvári királyi pénzügyigazgatóság területén adóellenőri, a nyárádszerdai járásbírósnál aljegyzői, a magocsi királyi adóhivatalnál adóosztályi, a debreczeni anyakönyvezetők kerületnél anyakönyvezetők állás van üresedésben.

NYILTTÉR.

„Caritas”, önszorgalmazó jótékonysági egyesület Budapest (Váci-körút 46 sz.) saját házában.

Figyelmeztetés.

Értesültünk miszerint a legutóbbi időben szolgálatunkból kilépett díjbeszedő „Cselédszállyunk” több tagját, azon ürügy alatt, hogy egyesületünk feloszlott, más egyesületbe belépni, rábírta, értesültünk továbbá arról is, hogy százháromosok több tagunktól az évi tagsági díjakat kifizették.

Kötelességünknek tartjuk tehát, t. tagjainkat figyelmeztetni, hogy az egyesületünk feloszlásáról terjesztett hír nem egyéb mint koholmány, továbbá, hogy a „Caritas” cselédszállyának hivatalos kiküldetése nem léven, emellett senkinek sincs megbízása a felelős tagsági könyvecskéket vagy nyugtákat átvenni, vagy ellenőrzés ürügye alatt azok előmutatását kérni. Évi díjak átvetelére az irodán kívül csakis kizárólag az igazlatványokkal ellátott egyesületi pénzbeszedő van jogosítva. De ez is csak zárt számla papíron szabályszerűen kiállított és az igazlat és ellenőrzés útján ellenőrzött, a nyugtakönyvből a fél órást kivágandó nyugta átmutatása mellett, mely nyugtának száma a tag kezét közt levő tagsági könyvecskén lévő számmal egyeznie kell. (153)

A „Caritas” igazgatósága.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, nov. 26. (Utótőzsde). A belpolitikai helyzet természetszerűleg csökkentette a vásárlási kedvet. A tőzsdén a képviselőház eseményeivel foglalkoztak, de ennek más befolyása nem volt, mint-hogy azon papirokban, melyek nem képezik a spekuláló tárgyát, vevők hiányában némi árcsökkenés állott be. A valutapiac szilárd. Az utótőzsde jegyzései: Osztr. hitelrészv. 354.62. Anglobank 162.75. Bankverein 254.50. Unionbank 293.50. Osztrák Länderbank 223.50. Osztrák-magyar államvasutak 337.12. Déli vasut 79.50. Elbörölgyi vasut 261.—.

Észak-nyugoti vasut 247. — Török dohányjövődék 154.25. Rimamurányi vasmű 248.50. Alpési bányarészvény 132. — Májusi járadék 102.40. Magyar korona-járadék 100.05. Törökországi jegy 62.25. Német birodalmi márka 58.95.

Páris, nov. 25. Bankkimutatás. A pénzforgalom aránya az érckészlethez 86 : 100. Kamatok és leszámlítás jövedelme 347.000 frk. Érckészlet (üzeti) + 1,151.000 frk. Váltótársa — 18,008.000 frk. Magánkövetelések + 10,542.000 frk. Érckészlet (arany) 2,404.000 frk. Előlegek aranyrudakra — 4,039.000 frk. Jegyforgalom — 23,911.000 frk.

Páris, november 25. (Eredeti távirat.) A mai tőzsde üzletelen volt, árfolyamigazodás alig volt észlelhető, spanyol külföldi kölcsön 40 centimmal emelkedett. Török papírok közül B. sorozat 43.50, C. sorozat 24.80, D. sorozat 22.17. Jegyzések: 3% francia járadék 103.60, 3% törlesztéses járadék 102.40, 3 1/2% járadék 106.63, Francia bank 37.08, Credit Foncier 657, Szuez csatorna részvény 32.70, Egyiptomi kölcsön 61 1/2, (Extérieur) Spanyol külföldi kölcsön 104 1/2, Magyar aranyjáradék 45.37, (Italiener) Olasz járadék 102.40, Orosz kölcsön 94.20, Új orosz konzol 20.11/16, Portugál kölcsön 591.50, Ottomán bank 492. —, Osztrák Landerbank —, Osztr. magyar államvasut 729, Déli vasut 187, Rio Tinto 622.

Berlin, november 25. (Eredeti távirat.) Az üzlet jelentéktelen volt. Ipari vállalatok emelkedtek. Jegyzetelt: Osztrák hitelrészvény 221.75, Disconto társaság 198.50, Darmstadti bank 156. —, Deutscher bank 204.50, Drezdai bank 156.81, Handelsgesellschaft 149.50, Nationalbank 149.50, Osztrák-magyar államvasutak 142.80, Svájci Északkeleti vasut 105. —, Svájci központi vasut 136. —, Olasz déli vasut 134.10, Olasz Középtenger-vasut 97.90, Olasz járadék 94.30, Török sorsjegy 115.50, Mexikói kölcsön 95.50, Laurakohó 173.70, Dortmundi 94.70, Bochumi 195.20, Gelsenkircheni 185.50, Harpeni 187.75, Hibernia 201.50, Trust 176.91, Északnémet Lloyd 102.40, Magánkamatláb 4 1/2%, Ultimópénz 4 7/8%.

Frankfurt, nov. 25. (Esti tőzsde.) Osztr. hitelrészvény 299.97, Déli vasut 70.87, Osztr. magyar államvasut 284.63. Az irányzat meglehetősen szilárd.

London, nov. 15. (Bankkimutatás.) Összes tartalék 22,324.000 font st. (+812.000.) Jegyforgalom 26,872.000 font sterling (+333.000.) Bankkészlet +32,396.000 font st. (+479.000.) Magánosok letétei 27,915.000 font st. — 31.000.) Kincstári követelés 36,967.000 font sterling (+ 183.000.) Jegytartalék 19,849.000 font sterling (— 728.000.)

Mezőgazdaság.

Védőoltások a sertésvész ellen. A földművelésügyi miniszter a sertésvész ellen eddig folytatott védőoltási kísérletek eredménye alapján a gazdaközönység érdekében kívánatosnak tartja, hogy ezek a védőoltások a szakértők által minél kiterjedtebben alkalmaztassanak. Ennek folytán oly célból, hogy kellően képzett és begyakorolt állatorvosok álljanak a gazdaközönység rendelkezésére: a budapesti állatorvosi akadémián 1898. január hó 3—16-ika közt a sertésvész elleni védőoltásokat, a málléu és tuberkulin kezelést és az állatorvosi szaktudomány újabb eredményeit felölelő állatorvosi szaktanfolyamot tartat, melyen minden okleveles állatorvos részt vehet. Ezen védőoltási és szérumtermelési szaktanfolyam látogatásának megkönnyítése érdekében a tanfolyamra jelentkezni minden vidéki hatósági (vármegyei, városi, kör és községi) állatorvos a földművelésügyi miniszterium részéről 30 frt segélyben részesül.

Ipar és kereskedelem.

A magyar izr. kézmű és földművelési egyet választmányja tegnap Neumannármán orsz. képviselő elnöklété alatt ülést tartott, amelyen az elnök különféle adományokat jelentett be. A tanidejüket legutóbb kitöltött kézművesnövendékek, számszerint 28-an, ünnepiesen bucsut vettek, mely alkalomból az elnök buzdításokkal és intelmekkel látta el őket. A végrehajtó bizottság jelentését 57 kézművesnövendék felvételéről jóváhagyólag tudomásul vették. Végül 6 középiskolai és 4 iparművészeti iskolai növendéknek, továbbá a keszthelyi gazdasági tanintézet egy növendékének összesen 850 frt segélyt szavaztak meg. A belügyminiszter a Magyar izr. kézmű- és földművelési egyet módosított alapszabályait jóváhagyta.

Kereskedelmi törvény Bulgáriában. Bulgáriában most kodifikálták a kereskedelmi jogot. Az új kereskedelmi törvény január 1-én lép életbe. Legfontosabb intézkedése az, hogy valamennyi kereskedőre kimondja a cégjegyzési kötelezettséget és hogy hiteles könyveket vezetni tartoznak. A kormány reméli, hogy az új törvény hatása alatt kedvezőbb

kereskedelmi összeköttetés fog létesülni a fejedelemség és a nyugati államok között.

— **Iparos tanonciskolák a fővárosban.** Az iparos tanonciskolákban a tanév derekán, december 1-én új beiratásokat kell tartani, mert a tanács határozata szerint két csoportra kell osztani az inasokat, kik nem egy és ugyanazon a napon fognak iskolába járni, hanem az egyik csoport hétfőn, szerdán, pénteken, a másik csoport kedden, csütörtökön és szombaton délután 5—7-ig. Ez, igaz, jó lesz a mestereknek, de hogy évközben a felvétel hasznára valják a tanítást, abban kételkedünk.

Csődnyitások. *Strasser* Vilmos kisüzemlasi lakos, kereskedő ellen a szelnoki törvényszéknek. Csődbiztos Pálka Kálmán törvényszéki bíró: tömeggondnok Nagy Béla, kisüzemlasi ügyvéd. Bejelentési határidő 1898. február 17. Felszámolási tárgyalás 1898. március 18. — *Droz* János, námesztói illetőségű, losonci tartózkodású rőföskereskedő ellen a rózsahelyi törvényszéknek. Csődbiztos Pellag Gyula, törvényszéki bíró: tömeggondnok dr. Fischer Ede, rózsahelyi ügyvéd. Bejelentési határidő 1898. február 1. Felszámolási tárgyalás 1898. február 16.

Csődmegszüntetések. A *Singer* Lipót jankovaki kereskedő elleni csőd megszüntetett. — *Szabotnik* Lajos volt szabadtéri kereskedő elleni csőd a vagyon felezésére folytán megszüntetett.

Budapesti vágómarhavásár. nov. 25. Felhajtott: 78 drb bika, 1311 drb ökör, 590 drb tehén, 109 bivaly, összesen 2088 darab. Ezek közt 82 drb ökör, 4 drb tehén, 341 drb ökör, 10 drb tehén. A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti marhavásár nov. 25. Felhajtott jármos ökör, elsőrendű 18 drb, közép 126 drb; hizlalandó ökör tarka 11 drb, fejős tehén 1 drb, tarka keresztezés 70 drb, bonyhádi 23 drb, összesen 269 darab. A vásár hangulata élénk.

Kőbányai sertéspiac nov. 25. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 51 1/2—52 1/2 krajczárig. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő súlyban) 52 1/2—53 1/2 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 51—55 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban) 51 1/2—52 1/2 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 52—53 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 52—54 krajczárig. Sertéslétszám: november 23. napján volt készlet 19.716 db, nov. hó 24-ik napján felhajtott 391 drb, nov. hó 24-én elszállított 111 darab, nov. hó 25-ik napjára maradt készletben 19.996 darab. A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

Budapesti sertés-konzumvásár. November 25. A ferencvárosi sertés-konzumvására nov. 24-én, Érkezett 890 drb. Sertéslétszám nov. 23-áról 599 drb. Összes felhajtás 1489 darab. Elszállított budapesti fogyasztásra 736 darab, eladatlán 753 darab. Napi árak: 120—180 klg. súlyban 50—52 1/2 krig, 220—280 klg. súlyban 50—52 1/2 krig, 320—380 klg. súlyban 47—52 1/2 krig. Öreg nehéz 47—51 1/2 krig, malaczkok 35—40 kiv. árak 53—54 krajczárig kilogrammonként. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi szurómarhavásár nov. 25. A mai vásárra felhajtottak: 3257 drb borjú, 1830 drb élősertést, 1903 levágott sertést, 537 drb levágott juhott és 496 drb barányt. Árak változatlanok. Eladási árak: Levágott borjú 30—40 kr., elsőrendű 42—54 kr., élő borjú 56—60 kr., elsőrendű 30—38 kr., legelsőrendű 46—54 kr., fiatal sertés 50—50 kr., levágott nehéz sertés 28—38 kr kilogrammonként. Barány 4—12 forint páronként.

Közlekedés.

Vasutak bevételei. Az osztrák-magyar államvasut legutóbbi kimutatása szerint a bevételek 801,352 forintot tettek, ami 74,123 forinttal kevesebb, mint a megfelelő tavalyi bevétel. — A déli vaspálya legutóbbi kimutatása szerint a bevételek 1,354,662 forintot tettek, ami 31,919 forinttal több, mint a megfelelő tavalyi bevétel.

Lonjavölgyi vasut. A lonjavölgyi vasutnak november 25-ére kitűzött műtanrendőri bejárását a kereskedelemügyi miniszter közbejött akadályok folytán bizonytalan időre elhalasztotta.

Pénzügy.

A külföldi váltók árfolyama. Már tegnapi tőzsdei tudósításainkban említettük, hogy a külföldi váltóárfolyamok és különösen a német márkaárfolyam emelkedett ugyanarra, hogy ma 58.95-el már mintegy 1/4%-al haladta meg a relációs árfolyamot. E körülmény abban találja magyarázatát, hogy Berlinben az ultimo ellátás alkalmából igen magas (5%) kamatot fizetnek, mely okból Berlinben való elhelyezési célúakra tőzsdeinken élénk a kereslet német bankjegyek után.

Az osztrák-magyar bank ugyan több millióra menő német bankjegyet bocsáltott a piac rendelkezésére, de ez addig nem mutat-

kozott elégségesnek, hogy megakadályozza az árfolyamok emelkedését. A párisi és londoni váltóárfolyamok is emelkedtek ugyan az utóbbi napokban, de még mindig a realáció alatt vannak.

Általános óvadékbank r. t. Ily című részvénytársaság alakult a legutóbbi napokban Budapesten, 400,000 forint alaptőkével, amelyből azonban csak 120,000 forint fizetett be. Az új társaság célja hivatalnokok részére hivatali és szolgalmati óvadékokat nyújtani. A megválasztott igazgatósági tagok névsorából azt látjuk, hogy tulajdonképpen németországi alapításról van szó, amely székhelyéül azért választotta Magyarországot, mivel itt legkevesebb formalitáshoz van kötvé a részvénytársulati alapítás.

BUDAPESTI GABONATŐZSDE.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, nov. 25.

Kár, hogy a gabonacsarnok látogatói között kevés a koránkelő! Ma reggel virran szállingoztak a hópelyhek és a „teljes gemrekep“ közvetlen hatása alatt aghanam más „nyitánya“ lett volna a mai forgalomnak. Mert amikor az üzlet kezdetét vette és csoportokba verődtek a határidőpiac üzveji már ismét verőfényes napsugárnak örvendhettünk és a spekuláció nélkülözöte az indító okot intenzivebb tevékenységre. A tegnapi cső ugyanis elhárított a zsenge vetésektől minden veszélyt, sajnos, csak a spekuláció nem épen mérvadó véleménye szerint, mert elvégre az egyesek és rovarok pusztításait a csapadék nem tette jóvá, élelve attól, hogy csak helyenként volt eső. Ami a nemzetközi gabonapiacot illeti, Newyorkban lassan de folytonosan emelkednek az árak. Ma is 7/8 cents-ig terjedő javulásról értesülünk, meg arról, hogy a szállárlulás főoka a kiviteli kereslet tartós erősödése. Chicagoból ugyanezt jelentik és jelenteni fogják valószínűleg holnap is. Ma az amerikai börzék szünatelnak az ünnepmiati és így holnap nélkülözni fogjuk a tengerentuli impulzust; nem tudjuk meg, hogy a famozus argentiniai termés kilátásai javultak-e vagy rosszabbodtak, mert a termelő vidék esélyei változnak az idén, akár egy áprilisi nap. A délután beérkezett távirati jelentések közül kiemeljük Páris tiz centimest és Liverpool egy fél pennyt kivető árjavulást és London, Berlin ártartó irányzatát. Mindenünne a hőmérő rohamos esését jelentik.

Buza.

Készárúüzlet. Mostanában mindig csak néhány malom van jelen a csarnokban. Valamely véletlen folytán egy szép napon Magyarország gabonakereskedelmi gócpontján egyáltalában nem lesz vásárló. Igaz, ez esetben sem kellene valami deroutól tartani, mert a kínálat is nap-nap után oly csekély, hogy néhány vagon buza eladása vagy elnemadása alig változtat valamit az áron vagy az irányzaton. Ma elkelt vagy hatezer métermáza helyföldi buza, fentartott helyenként néhány krajczárral javult áron.

Előfordult eladások.

Mennyiség annaszámból	ó vagy új	származás	alkalmaz- kint súly kgiban	minőségi megjegyzés	átadási hely	100 kg- ra netto 100 kgkint	100 kg- ra bruttó 3 hónap
1000	új	tiszai	78	—	Budapest	12.50	31.
100	"	"	76	—	"	12.85	31.
700	"	pestvidéki	76	—	"	13.10	31.
450	"	"	79	—	"	13.40	31.
200	"	"	78	—	"	12.50	31.
100	"	fehértaljai	76	—	"	13.10	31.
1000	"	tolnai	77	—	"	12.75	31.
1000	"	"	75	—	"	12.75	31.
3100	"	mákói	75	—	"	12.72 1/2	31.

Hivatalos jegyzések.

F A J	Minős. súly hektól	100 kilogr. közp. ára frtól	frt	Minős. súly hektól	100 kilogr. közp. ára frtól	frt
Tiszavidéki	74	12.35	12.45	75	12.55	12.60
"	76	12.65	12.70	77	12.60	12.90
"	78	12.95	13.05	79	13.10	13.15
"	80	13.20	13.25	"	"	"
Pestvidéki	74	12.80	12.90	75	12.50	12.55
"	76	12.60	12.65	77	12.75	12.85
"	78	12.90	13.00	79	13.05	13.10
"	80	13.15	13.20	"	"	"
Fehértaljai	74	12.40	12.50	75	12.60	12.65
"	76	12.70	12.75	77	12.85	12.95
"	78	13.10	13.15	79	13.10	13.15
"	80	13.20	13.25	"	"	"

Raktárállomány. A fővárosi közraktárakban 158.700 métermáza buza és 92.900 métermáza

liszt; a nyugati pályaudvari raktárban 68.796 métermázsza buza; a Luczenbacher-féle áruházakban 63.500 métermázsza buza.

Határidő-üzlet. Csekély árváltozás mellett a forgalom, a mely eszkömpálva az amerikai ár-emelkedést, valamivel javult árakkal kezdődött, minden különösebb élénkség nélkül bonyolódott le, szórványosan előfordult kötésekkel. Őszi buzában az árfolyamok csak névlegesek, de mindenesetre alacsonyabbak, mivel az „esőzések” állítólag nagyot lendítettek a vetésekben. Délután e határidő is szilárdult.

Előfordult kötések.

Határidő	Dél- és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezd.	forgalom	zárlat	kezd.	forgalom	zárlat
márczius	12.08	12.09—10—09—08	12.08	12.09	12.10—09	12.09
szept.	9.55	—	9.58	9.58	—	—

Hivatalos jegyzések.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Leszámoló árfolyamok
	nov. 25. pénz	nov. 24. pénz	nov. 24. ár	nov. 24. ár	
márcz.-ápr.	12.08	12.09	12.02	12.04	—
szept.	—	—	—	—	—

Rozs.

Készárú-üzlet: Egy kiviteli cég részéről volt ugyan némi érdeklődés e cikk iránt vásárlásokra azonban nem került a dolog. Mindössze néhány vagon kelt el a helybeli fogyasztás részére szilárdan tartott árak mellett.

Előfordult eladások.

mennyiség mázsában	ó vagy új	származás	minőség megj.	átadási hely	ár, netto 100 Kgr. kint	Kész. vagy 8 óra
100	Uj	pestvidéki	—	Budapest	8.57 1/2	Kp.
200	—	—	—	Alberé Irsa	8.22 1/2	—
100	—	—	—	Czegléd	8.17 1/2	—

Hivatalos jegyzések.

Ó vagy új	faj	hektoliterenkint suly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára	
			frttól	frtig
uj	olsőrendű	70—72	8.55	8.65
uj	másodrendű	—	8.50	8.55

Raktárállomány: a fővárosi közraktárakban 53.000 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 18.337 métermázsza; a Luczenbacher-féle áruházakban — métermázsza.

Határidő-üzlet. A forgalom egy-két kötés tavaszi rozsból állott.

Előfordult kötések.

Határidő	Dél- és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezd.	forgalom	zárlat	kezd.	forgalom	zárlat
márczius	8.79	8.80	8.81	8.83	8.83	8.82
szeptember	—	—	—	—	—	—

Hivatalos jegyzések.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Leszámoló árfolyamok
	nov. 25-án pénz	november 24-én pénz	november 24-én ár	november 24-én ár	
márczius	8.80	8.82	8.80	8.82	—
szeptember	—	—	—	—	—

Takarmányfélék.

Árpa és zab iránt mindkét oldalról kevés érdeklődés mutatkozik. Jobb árpára volna ugyan vevő, de mostanában nincs kínálat, Tengerit most még inkább vesznek, mert a hideg időjárás következtében kevésbé veszélyes a még nem száraz termék elszállítása.

Előfordult eladások.

mennyiség mázsában	ó vagy új	faj	minőség	átadási hely	ár, netto 100 Kgr. kint	készp. vagy 8 óra
300	uj	tengeri	csikvantiñ elsőrendű	Budapest	6.10	készp.
100	uj	—	—	Szarvas	5.20	—
300	uj	—	—	Turkovo	4.60	—
100	—	—	—	Ó-Bessenyő	4.55	—
400	—	—	—	Füz.-Abony	4.25	—
200	—	árpa	középm. takarm.	Kőbánya	7.10	—
100	—	—	—	Budapest	6.10	—
100	—	zab	elsőrendű	Mártfi	6.27 1/2	—
300	—	—	—	—	6.45	—
600	—	—	—	—	6.—	—

Hivatalos jegyzések.

Áru	Ó vagy új	Faj	Hektoliterenkint suly kg.-ban	100 kg. készp.	
				frttól	frtig
Árpa	uj	takarmány egótal való sőrőzdel	60—62	5.80	6.15
—	—	—	62—64	6.20	7.—
—	—	—	64—66	7.50	9.—
Zab	—	—	58—61	6.40	6.70
Tengeri	—	bánsági másnemű	—	4.90	5.—
—	—	—	—	4.85	4.90

Raktárállomány: a közraktárakban 167.700 métermázsza tengeri, 97.980 métermázsza árpa és 14.400 métermázsza zab; a nyugati pályaudvarban

1000 métermázsza árpa és 145 métermázsza zab; a Luczenbacher-féle áruházakban 23.300 métermázsza tengeri s 2006 métermázsza zab.

Határidő-üzlet: Zabban, árpában nincs forgalom. Tengerit ma is nagy tételekben adtak el oláh számlára, de ez ellensúlyoztatott a helybeli spekuláció jó véleménye által.

Előfordult kötések.

Áru	Határidő	Dél- és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
		kezd.	forgalom	zárlat	kezd.	forgalom	zárlat
Zab	márcz.	6.51	—	—	6.52	—	—
Tengeri	május	5.55	5.57—54	5.58	5.55	5.54—58	5.54
—	novemb.	5.10	—	—	—	—	—

Hivatalos jegyzések.

Áru	határidő	déli tőzsde zárlata				Leszámoló árfolyamok
		nov. 25-án		nov. 24-én		
		pénz	ár	pénz	ár	
Tengeri	november	5.07	5.14	5.05	5.10	—
Zab	május—jún. tavaszra	5.52	5.54	5.52	5.57	5.—
—	—	6.50	6.52	6.54	6.56	—

Gabona- és lisztforgalom.

Az orsz. m. kir. statisztikai hivatal az 1897. évi november hó 23-án este 6 óráig november 24-én este 6 óráig Budapestre vasuton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármihatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást teszi közzé:

Az áru megnevezése	Erkezett		Elszállított	
	vasuton	hajón	vasuton	hajón

helyi forgalomba					
buza	rozsa	árpa	zab	tengeri	
3792	4701	8429	100	2319	
2116	—	1216	200	200	
1937	—	1937	404	404	
704	2560	302	—	2990	
320	—	—	907	3160	
összesen	7791	7351	15142	1011	8869

a fővármihatalnál előjegyztetett:

Az áru megnevezése	Visszkivétel céljából való behozatalra előj. mennyiség méterm.		Az áru megnevezése	A visszkivételre előjegyzett mennyiség métermázsakban	
	buza	rozsa		árpa	összesen
buza	—	4069	buzaliszt	—	—
rozsa	—	—	rozsaliszt	—	—
árpa	—	—	árpaliszt	—	—
összesen	—	4069	összesen	—	—

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, nov. 25.

Az osztrák parlament tegnapi botránai a bécsi tőzsdét képzelhetően kellemetlenül érintették. Az első jelentések tehát, amelyek onnan ma reggel hozánk érkeztek lanya irányzatról tanuskodtak, Nagyobb baj azonban az osztrák események nem okozhattak, mivel a forgalom minden téren végtelenül csekély volt. Az árfolyamok tehát lemorzsolódtak, de mégsem annyira, hogy árhanyatlásról, lehetett volna szó. A tőzsde ma különben az ultimo ellátással volt inkább elfoglalva a mely nálunk simán és nehézségek nélkül ment végbe, nem úgy mint részben Bécsben, de különösen Berlinben, a hol ultimo-pénz 5% emelkedett. A prolongáció nagyrésztben belevényre, az árfolyamok kevéssel javultak és így egyenlegként tegnaphoz képest kurzusa jelentéktelen változást mutatott. Az osztrák-magyar államvasut bevétele kimutatása ugylátszik kielégített, mert e papir árfolyama tegnaphoz képest javult. Élénk kereslet nyilvánult külföldi valuták iránt, a melyek közül főleg német márka emelkedett.

Az előtőzsdén magyar koronájár.

Magyar hitelrészvény 387.—387.75. Leszámitoló bank —. Osztrák hitelrészvény 354.90—354.60. frton köttetett.

Dél- és déli tőzsde 11 óra 25 perczkor zárultak:

Osztrák hitelrészvény 354.90, magyar hitelrészvény 387.—, aranyjárdék 122.30, koronajárdék 100.10, leszámítolóbank 252.—, jelzálogbank 279.75, rimamurányi 249.75, osztrák-magyar államvasut 336.25. A délitőzsdén előfordult kötések: koronajár. 100.15—100.17 1/2, Földteherm. kötv. 98.27 1/2, Bankjegyesület 106.—, Kereskedelmi bank 1440—1442. Első budapesti gőzmalom 710.—, Sálgotárjani köszénbákya 603.—, Ujlaki téglá- és mészégető 255.—, Ganzgyár 2175.—, Közuti vasut 381.50—383.—, Magyar hitelrészvény 388.—387.50. Leszámitolóbank 252.—, Osztr. hitelr. 354.90—354.80. Osztr. magyar államv. 336.75—336.50 forinton.

Délutáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	nov. 25.	nov. 24.
Magyar aranyjárdék	122.25	122.25
Magyar koronajárdék	100.10	100.10
Magyar hitelrészvény	387.25	387.—

Magyar ipar és keresk. bank	101.50	101.50
Magyar jelzálogbank	279.75	279.75
Magyar leszámítoló bank	252.—	252.—
Rimamurányi	240.—	252.—
Osztrák hitelrészvény	354.80	355.—
Déli vasut	79.25	80.—
Osztr.-magyar államvasut	336.50	336.25
Közuti vaspálya	382.50	382.—
Villamos vasut	284.75	285.65

Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.50—2.— frt; 8 napra 4.—5.— frt; deczember utoljára 10—11 frt.

Az utótőzsde tartott irányzattal folyt le.

Délután 4 órakor zárulnak:

	nov. 25.	nov. 24.
Osztrák hitelrészvény	354.90	355.—
Magyar hitelrészvény	377.50	387.25
Osztrák-magy. államvasut	336.75	335.75
Rimamurányi vasmű	249.—	250.—
Közuti vaspálya	382.50	382.—
Városi villamos vasut	284.75	284.75

TERMÉNY- ÉS ARUTŐZSDÉK.

Budapest, nov. 24. **Zsiradékarokban** az irányzat lanya volt és az árak gyenge forgalom mellett olcsobbodtak. A szilvaüzletben az irányzat és az árak nem változtak. Kötetett: boszniai effektívárú 100 dbos 16.86—18.03 frton, 85 dbos 21.20 frton és szerbiai szokványminőségű 16.30 frton.

Hivatalos jegyzések.

Faj	Pénz	Áru	Ar 100 kilogrammonkint	
			frt	frt
Díszosztr				
ingyen hordó	57.—		57.25	
		budapesti vidéki	—	—
		magyar la légerszáritott vidéki	—	—
		városi légerszáritott, 4 daracos	53.—	58.5
		3	53.50	54.—
		füstölt	60.—	65.50
Szalonna				
		boszniai, 1895. évi usance-minőség	—	—
		120 darabos	18.—	18.50
		100	19.25	19.75
		85	21.50	22.—
		usance-minőség	—	—
		100 darabos	16.—	16.50
		85	18.25	18.75
		85	21.25	21.75
Szilva				
Kész árú		boszniai, usance-min.	—	—
Zsákkal együtt		120 darabos	18.—	18.50
göngylytásztá suly helyett		100	19.25	19.75
		85	21.50	22.—
		usance-min.	—	—
		100 darabos	16.—	16.50
		85	18.50	19.—
		85	21.25	21.75
Szilva Határidőre				
Minőség		boszniai, usance-min.	—	—
500 grammonkint		120 darabos	18.—	18.50
		100	19.25	19.75
		85	21.50	22.—
		usance-min.	—	—
		100 darabos	16.—	16.50
		85	18.50	19.—
		85	21.25	21.75
Szilva				
Kész árú		szlávóniai 1896	19.50	20.—
Ingnyen hordó		boszniai 1896	17.50	18.—
Szilva Határidőre				
Ingnyen hordó		szlávóniai	—	—
		szlávóniai	—	—
Heremag				
		lucerna magyar, 1896	48.—	52.—
		vörös aprószemű 1896	28.—	31.—
		vörös közpőszemű 1896	32.—	34.—
		vörös nagyszemű 1896	35.—	40.—

Budapesti vásárocsarnok.

Budapest, nov. 25. A mai vásár irányzat a nagybani forgalomban és az egyes cikkeknel a következő volt: **Husnál** forgalom gyenge, árak szilárdak. — **Baromfinál** csendes, árak emelkedtek. — **Halban** lanya árak nyomottak. — **Tej- és tejtermékeknel** élénk. **Tojásnál** csendes, árak csökkentek. **Zöldszegnel** lanya. — **Gyümölcsnel** lanya. — **Fűszereknél** csendes. — **Időjárás** derült, szeles. A központi vásárocsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: **Hus.** Marhahus hátulja I. 46—55 frt, II. 40—52. Birkahus hátulja I. 30—32 frt, II. 28—30 frt. Borjúhús hátulja I. 60—60 frt, II. 56—56 frt. Sertésus elsőrendű 52—56.0 frt, vidéki 42—46 frt. (Mindem 100 kilogramm.) **Kolbász** füstölt 60—72 kr (kilónkint). **Sertészsir** hordóval 58.5—58.5 frt (100 kilónkint). — **Baromfi (élő).** Tyúk 1 pár 1.—1.20 frt. Csirke 1 pár 0.60—1.20 frt. Lud hizott kilónkint 0.44—0.52 frt. — **Különfélék.** Tojás 1 láda (1440 drb) 40—45 frt. Sárgarépa 100 kötés 3—5 frt. Petrezselem 100 kötés 3.50—6 frt. Lencse m. 100 kilo 14—18 frt. Bab nagy 100 kilo 9—12 frt. Paprika I. 100 kilo 35—52 frt, II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilónkint 70—80 frt. Vaj téa kilónkint 0.95—1.20 frt. Burgonya rózsza 100 kilo 2.00—2.50

Prága, nov. 25. Adózott tripló-szesz nagyban 54.—54 1/4 frton kelt el. Adózatlan szesz 17.75—18.— frt azonnali szállításra.

Trieszt, nov. 25. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban 10 frt, román áru 9 3/4 frt november-decemberi szállításra.

Berlin, nov. 25. Szesz helyben 38.50 márka = 22.64 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint a 10,000 literszázalék, átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Stettin, nov. 25. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 37.— márka = 21.75 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Boroszló, nov. 25. Szesz (50-es) pr. november 55.70 márka = 32.75 frt; szesz (70-es) pr. november 36.20 márka = 21.29 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, nov. 25. Szesz nov.—decz. 20.75 márka = 12.20 frt; decz.—jan. 20.60 márka = 12.12 frt; jan.—febr. 20.10 márka = 11.82 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 forint.

Páris, nov. 25. Szesz folyó órára 45.50 frk = 23.99 frt; decemberre 44.50 frk = 23.46 frt; négy első órára 44.— frk = 23.19 frt; májustól 4 órára 44.50 frk = 23.93 frt. Az árak 10,000 literszázalékonként 1/4% leszámítással értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55.

Petroleum.

Hamburg, nov. 25. Petroleum helyben 4.70 márka = 2.76 frt.

Antwerpen, nov. 25. Petroleum fin. helyben 14.75 frank = 7.01 frt. Nyugodt.

Bréma, nov. 24. Petroleum fin. helyben 4.95 márka = 2.91 frt.

Newyork, nov. 25. Petroleum fin. 70 Abel Test. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphianban 5.35 cents; United Pipe Line Certifikates decemberre 65; Neys petroleum decemberre 5.95.

London, nov. 23. Petroleum, amerikai 4 1/16—4 1/2 sh., orosz 4 1/16—4 1/4 sh.

Cukor.

Páris, nov. 25. Nyerscukor (88 fok) kész áru 27.25—28.— frk, fehércukor novemberre 29.75 frk, decemberre 29.75 frk, 4 első órára 30.25 frk, 4 órára májustól 30.75 frk. Finomított készáru 98.50—99.— frk.

London, nov. 25. Jávaczukor 14.75 shilling. Ártartó. Nyers és jégcedzett igen nyugodt, de ártartó: finomított darabzúker meglehetősen ártartó mérskelt fizet mellett. Külföldi tört bányadt. Jégveztetett: helyben 10.825 shilling, nov.—decz.—re 10.825 shilling, márcz.—apr.—ra 10.975 shilling. Répacukor igen bányadt; nov.—re 8.1125 shilling, január—ra 9.15 shilling, apr.—ra 9.375. és májusra 9.45 shilling.

Olajok.

Páris, nov. 25. Repceolaj folyó órára 59.75 frk (= 28.12 frt); január—ra 59.75 frk (= 28.12 frt); négy első órára 59.25 frk (= 27.89 frt); négy órára májustól 58.— frk (= 27.30 frt). Árak 100 kilonként értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, nov. 25. Repceolaj helyben 60 márka (= 35.23 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Köln, nov. 25. Repceolaj májusra (hordóval) 61.— márka (= 35.87 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

London, nov. 23. Repceolaj 25.6 sh., Lenolaj 15.15 sh. Terpentin 23.45 sh.

Fémek.

London, nov. 23. Réz 48 1/16—48 3/16 font st., készáru 48 7/16—48 11/16 font st. 3 órára; best selected 51.75—52.25 font sterl. Ónfinom külföldi 62.75—63.25 sterling, készáru és 63 3/8—63 7/8 font sterling 3 órára. Ólom angol 13 3/8 font sterling; külföldi 13 1/4—13 3/4 font sterling. Horgany külföldi 18—18 1/4 font sterling. Higany: 7 font sterling első és 6.19 font sterling másodikból. Vés. A glasgovi nyersvaspiaczi lanya kismérvű üzlet mellett: 45.35 sh. készáru és 45.6 sh. egy órára; Cleveland 41.3 sh. készáru és 41.5 sh. egy órára; Hematit 48.1 sh. készáru, 48.35 sh. egy órára; Middlesbrough 48.9 sh. készáru és 48.115 sh. egy órára. A készlet Glasgowban 342,029 tonna és Middlesbroughban 51,612 tonna.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, november 25. A szilárdabb külföldi jelentések daczára a mai tőzsde üzletlenn volt és az árak alig javultak. Kötetett: buza tavaszra 1203—1207, zab tavaszra 6.87—6.88, tengeri máj. jun. 5.84—5.87, tengeri novemberre 5.60—5.65 forinton.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 12.02—12.04, rozs tavaszra 8.98—8.95, tengeri novemb. 5.65—5.70, tengeri máj. jun. 5.80—5.82, zab tavaszra 6.87—6.89 frton.

Boroszló, nov. 25. Buza helyben 18.80 márka

(= 11.05 frt) sárga, Buza helyben 18.70 márka (= 10.99 frt), Rozs helyben 15.10 márka (= 8.88 frt.) Zab helyben 18.80 márka (= 8.11 frt.) Tengeri helyben —.— márka (= —.— frt.) Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, nov. 25. Buza holsteini 179—189 márka (= 10.53—11.11 frt), Rozs meklenburgi 140—150 márka (= 8.23—8.82 frt), Rozs orosz 109—110 márka (= 6.41—6.47 frt) Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Páris, nov. 25. (Megnyitás.) Buza folyó órára 30.40 frank (= 14.46 frt), Buza decemberre 30.10 frank (= 14.31 frt), Buza 4 első órára 29.10 frank (= 14.16 frt), Buza 4 órára májustól 29.75 frank (= 14.14 frt), Rozs folyó órára 18.50 frank (= 8.80 frt), Rozs decemberre 18.60 frank (= 8.55 frt), Rozs 4 első órára 18.60 frank (= 8.55 frt), Rozs 4 órára májustól 18.80 frank (= 8.91 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 58.80 forint.

Páris, nov. 25. (Zárlat.) Buza folyó órára 30.30 frank (= 14.41 frt.), Buza decemberre 30.10 frank (= 14.31 frt), Buza 4 első órára 29.90 frank (= 14.21 frt), Buza 4 órára májustól 29.60 frank (= 14.14 frt).

London, nov. 25. Buza szilárd, 1/4 sh.-gel magasabb, liszt szilárd, tengeri gyengébb, árpa nyugodt, gyengébb, zab szilárd de nyugodt, uszó gabonából buza tartott, 1/4—3/8 sh.-gel magasabb, árpa ártartóbb, tengeri nyugodt. Hozatalok: buza 7.340 és zab 17.100 kilogramm. Tengeri helyben 17.50 schilling.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, nov. 25. A parlamenti események ugyan a tőzsdére kedvezőtlen hatást gyakoroltak az előtőzsdére, de az árhanatlás csekély volt, mivel a spekuláció függő kötelezettségei ezidőszent jelentekelen. A déli tőzsdén az irányzat szilárdult és osztr. magyar államvasut fedezeti vásárlásokra emelkedett. Valuták igen szilárdak.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 354.60—355.—. Anglobank 162.75 Unionbank 293, Magyar hitelr. 388—388.50. Osztrák magyar államvasut 336.50—357.—. Déli vasut 79.75. Alpesi bánya 132.—. Rimamurányi 250.— Osztrák villamossági 299.75. Magyar aranyjárdék 122.30. Magy. koronajárdék 100.10. Török sorsjegy 62.—. német márka 58.95 frton köttetett.

Délutáni 11 órákor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 355.—. Magyar hitelrészvény 388.50. Anglobank 162.75. Unionbank —.—. Länderbank —.—. Osztrák magyar államvasut 357.—. Déli vasut 79.75. Alpesi bánya —.—. Rimamurányi 250.—. A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 354.87. Magyar hitelrészvény 387.50. Länderbank 223.—. Unionbank 293. Angol bank 162.75. Bankverein 254.—. Osztrák magyar államvasut 337.12. Déli vasut 79.50. Elbavölgyi vasut 260.25. Északnyugoti vasut 247.50. Alpesi bánya 132.—. Rimamurányi 243.50. Prágai vasipar —.—. Májusi járadék 102.44. Magyar koronajárdék 122.35. Török sorsjegy 100.10. Német márka 58.95. Török dohányrészvény 154.50. Osztrák fegyvergyár 306.— frton köttetett.

Délután 2 óra 30 perczkor zárulnak: Magyar aranyjárdék 122.40. Magyar koronajárdék 100.08. Tiszai kölcsönsorsjegy 139.25. Magyar földterhermentesítési kötvény 97.90. Magyar hitelrészvény 387.50. Magyar nyeresévkölcsön sorsjegy 153.—. Kassa-oderbergi vasut 190.65. Magyar kereskedelmi bank 1443.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.90. Magyar keleti vasut államkötvények 120.75. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 253.—. Rimamurányi vasrészvénytársaság 243.25. 4.2%-os papírjárdék 102.35. 4.2%-os ezüstjárdék 102.35. Osztrák aranyjárdék 122.85. Osztrák koronajárdék 102.35. 1860. évi sorsjegyek 143.75. 1864. évi sorsjegyek 191.75. Osztrák hitelsorsjegyek 200.50. Osztrák hitelrészvény 354.75. Angol-osztrákbank 162.75. Unionbank 294.—. Bécsi bankverein 255.—. Osztrák Länderbank 223.25. Osztrák-Magyar bank 946.—. Osztrák-Magyar államvasut 337.—. Déli vasut 79.50. Elbavölgyi vasut 260.50. Dunagőzhajózási részvények 446.—. Alpesi bányarészvény 131.90. Dohányrészvény 154.25. 20 frankos 9.55. Cs. kir. veri. arany 5.68. Londoni váltóár 120.05. Német bankváltó 58.92. Az irányzat gyengébb.

Berlin, nov. 25. (Zárlat) 4.2% ezüstjárdék 102.10, 4% osztrák aranyjárdék 104.20, 4% magy. aranyj. 103.60, osztrák hitelrészvény 221.90, déli vasut 34.70, osztr.-magyar államvasut 142.00, Károly-Lajos vasut 106.80, kassa-oderbergi vasut 95.50, orosz bankjegy 217.—, bécsi váltóár 169.45, 4% uj orosz kölcsön 86.40, Magyar beruházási kölcsön 102.60, olasz járadék 94.10.

Berlin, nov. 25. (Utőtőzsde.) Osztrák hitelrészvény 221.70, déli vasut 34.70, osztr.-magyar államvasut 143.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, nov. 25. (Zárlat) 4.2% papírjárdék 86.60, 4.2% ezüstjárdék 86.75, 4% osztrák aranyjárdék 104.10, 4% magy. aranyjárdék 103.62, magyar korona járadék 100.45, osztrák hitelrészvény 299.75, osztrák-magyar bank 806.25, osztrák-magyar

államvasut 283.62, déli vasut 70.75, északnyugoti vasut 208.25, elbavölgyi vasut 224.50, bécsi váltóár 169.45, londoni váltóár 203.45, párisi váltóár 80.66, bécsi Bankverein 217.50, villamos részvény 139.60, alpesi bányarészvény 111.30, 3% magy. aranykölcsön 92.60. Az irányzat csendes.

Frankfurt, nov. 25. (Utőtőzsde.) Osztr. hitelrészvény 299.12, osztrák-magyar államvasut 283.75, Déli vasut 70.75.

Hamburg, nov. 25. (Zárlat) 4.2% ezüstjárdék 86.50, osztr. hitelrészv. 299.50, osztr.-magyar államvasut 709.—, déli vasut 170.50, olasz járadék 94.15, 4% osztr. aranyj. 104.—, 4% os magy. aranyj. 104.—. Az irányzat nyugodt.

Páris, nov. 25. (Zárlat) 3% francia jár. 103.65, 3 1/2% francia jár. 106.67, olasz járadék 95.37, osztr. földhitelrészvény 1265.—, osztr. m. államv. 729.—, Franc. törl. jár. 102.40, 4% osztr. aranyjárdék 104.20, ottomanbank 591.50, dohány részv. 329.—, párisi bankrészv. 866.—, osztr. Länderbank 489.—, alpesi bányarészvény 289.—. Az irányzat tartott.

London, nov. 25. (Zárlat) Angol consolk 113.3/4, déli vasut 7.25, spanyol járadék 61.1/8, olasz járadék 94.3/8, 4% magy. aranyjárdék 103.26, 4 1/4 osztr. járadék —.—, 4% rupia 62.7/8, canada pacificvasut 83.3/8, leszámítolási kamatláb 2.7/8, ezüst 27.25, bécsi váltóár —.—. Az irányzat szilárd.

New-York, nov. 25. ezüst 58.75.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1897. november 25-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás min., A hőmérők let Celsiust szerint, Felhőzet, Állomások, Légnyomás max., A hőmérők let Celsiust szerint, Felhőzet. Lists various weather stations and their readings.

Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, * = hó, ≈ = köd, † = zivatar.

A helyzet általában, amennyiben a keleti depresszió gyengült, a maximum kisebb területe szorult össze az Északi-tengeren és a nyomási különbségek kisebbedtek. Azonkívül egy új depresszió mutatkozik az angol-francia partvidéken, ahol az idő esőre fordult. Csapadék volt még Németországban és helyenkint a Kárpátok és Alpések környékén.

Hazánkban kevés eső vagy hó esett az északkeleti és északnyugoti megyékben, elveto deien is. A hőmérőket Északon süllyedt és délen emelkedett. Az idő ma reggel jobbra felhős és kisé szeles.

Hűvösebb idő várható, semmi vagy csak jelentéktelen csapadékkal.

VIZÁLLÁS.

— November 25-én. —

Table with columns: Folyó, Vizmértés, Vizállás reggel, Áradás, Aradás, Folyó, Vizmértés, Vizállás reggel, Áradás. Lists river levels and measurements.

Jelek: * = Jozsef víz; + = 0 felett; - = 0 alatt; < = áradt; > = apadt; † = kötséges.

Felállítás szerkesztő: Liposy Ádám.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1897. november 25-én.

Main table containing market data for various securities, organized into sections: I. Államadósság, II. Más közkölcsönök, III. Záloglevelek és kölcsönkötvények, IV. Elsőbbségi kötvények, V. Bankok részvényei, VI. Takarékp. részvényei, VII. Biztosító-társ részv., VIII. Gőzmalomok részv., IX. Bányák és téglagy. r., X. Vasművek és gépgy. r., XI. Könyvnyomdák r., XII. Különböző váll. részv., XIII. Közleked. váll. részv., XIV. Sorsjegyek, XV. Pénzjegyek, XVI. Váltók árfolyamai (látra), XVII. Határidőre kötött értékp. (November hó végére, December hó végére).

A t-vel megjelölt értékpapiroknál, melyek üzleti évre nem esik össze a naptári évről, az osztalék az utolsó üzleti évről van kifizetendő.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, péntek, 1897. november 26-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Évi bilet 207. Havi bilet 21.

Előző:

Tisztító tűz.

Színad. 3 felvonásban. Irta: Bosnyák Zoltán.

Személyek:

- Pethő M., Margit, Nadányi, Brandt, Richard, Lujza, Diva, Tera, Bertóthy, Babarcsy, Gróf Zalavary, Pethő Janó, Bertóthy G., Egrossy, Márkus E., Mihályi, Jászai M., Gyenes, Vizvári M., Maróthy M., Boér H., Keczeri I., Meszlényi, Latabár, Dezső, Hetényi

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Tiszturak a zárdában.

Operett 3 felvonásban. Irta: Paul Ferrier és Jules Provel. Fordították Evva Lajos és Fáj J. B. Zenéjét szerző L. Varney.

Személyek:

- Pont oulet, Lujza, Mari, Gontran, Narcis, Bridaine abbé, Rigobert, Richon, Simone, Jaqueline, Janneton, Claudine, Margot, Apácz, Opporuna, Felicitas, Veronika, Hildegarda, Kiss M., Küry Klára, Bardi Gabi, Kenedich, Vidor, Kassai, Szerdahelyi, Ujjvári, Hegyi A., Gyöngyösi I., Maklós E., Erdei A., Baan M., Siposné, Csatali Zs., Galambos, Vedress G., Szécs K.

Kezdete 7 órakor.

Színházi műsorok a 20. oldalon.

A m. kir. államvasutaktól eredő teljesen használható jó karban lévő

tizedes-mérlegek

súlyokkal együtt, minden nagyságban, ugyiszinte

vaggon hidmérlegek,

továbbá

távírói sodrony

bekérítési célokra, valamint használt

„Wernol” fegyverek

felette olcsó áron kaphatók

Kóhn A. M.

vas- és fémmagykereskedőnél, Budapest, Mozsár-utca 9.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Zárva.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A gésák

vagy Egy japán toadás cserélete.

Személyek:

- Reginált, Bronville, Cunningham, Grimston, Stanley, Downey, Bolton, Yun-Cai, Imári márk, Mimóza, Szentmiklóssy, Ferenczy K., Odry Z., Iványi A., Serlegi, Fedák, Póder R., Sziklay K., Boross E., Vilád G.

Kezdete 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

524. szám. 524. szám.

Másodszor:

A valóni nász.

Színad. 4 felvonásban. Irta: Ganghofer L. és Brocieri M. Fordította Kürthy E.

Személyek:

- Fortunát Demeter, Adél, neje, Jonel, Rók, Notara Arisztid, Bogdán Mihály, Zoe, neje, Pia, leányuk, Gorovi, Csuku Pantasi, Aldeanu, Lydia, neje, Nizetti, képviselő, Olescu, Grünspacht, bankár, Szanda, Gál, Hunyadi M., Ráthonyi, Gyöngyi, Góth, R. Rostagni, Molnár R., Mátrai, Fenyvessi, Rónaszéki, Cselka J., Décsi, Tapolczai, L. Fái Sz.

Kezdete fél 8 órakor.

65. kiadás

az ÖNSEGÉLY

gyakorlati tanácsadó mindazok számára, kik ifjúkori ballépések következtében az ideg és nem szervek befejezésében szenvednek. Olvassa el mindenki, ki szomorú kőve kezmenyekben u. m. szorongásban az idegek földultságában ésmomszti zavarokban szenved; gazdag tartalma tanításának évenete ezek közzönhetik teljes gyógyulásukat. Ára 1 frt. Kapható Ruzitska Árnin könyvkereskedésében Budapest, Mu. num-körút 3. sz. (126)

Bőrszékéipar és * * * * * Butorbőrsajtolás * * * KENDIA. BUDAPEST, IV., Károly-utca 2. (Evang. Iskola-épület.) Állandó nagy készletek valódi bőrszékék és karosszékben eddiginél sokkal olcsóbb áron. Vidékre is pontos kiszolgálás.

„OLYMPIA” magyar mulató igazgató BORSODY VILMOS, Kerepesi-ut 68. Nyitva reggel 5 óráig. Mindennap változatos műsor. Zanello, világhírű contorsionista. Du Bois négyes, jeles táncosnők. Rolland, kiváló humorista. A hírnév Gyurkovics leányok. Papp Mariska a világ legkisebb primadonnája. Piccardi nővérek nemzetközi táncosnők. A kéményseprő egy nevelőintézetben. Kedves neveltető bohóság. Kifünő étek és italokért kereskedik. Szilárd Zsigmond, tulajdonos.

Fernolend-t-czipómáz egész fekete fényt ad és megtartja a bőr épségét. Fernolend-fény-kréme világos cipőnek szép fényt ad és épen tartja a bőrt. Fernolend-Nigrinjé, szabad, finom fényt ad és még nedves időn sem veszti a színt, nem piszkítja a ruhát, a bőr puhává, vízáthatatlanná és elpusztíthatatlanná lesz. 1 nagy czipő-köcsög 10 kr. Fernolend-Wixinjé, szabadalmazott folyékony pom-pás fény, mely kefével nélkül sötét-fekete, lakkzerű fényt ad. Üvegben 10 és 25 kr-ért. Wixint világos cipőnek is készítenek. Fernolend Wandolja szabad, elsőrangú talprédő szer. Impregnált talpak három annyi ideig tartanak, mint mások és nem vesznek föl nedvességet. Legelő b védelem hideg és nedves lábak ellen 1 üveg 25 kr. Kapható a hasonló szakmájú üzletben, valamint a gyári raktárban: Wien, Schulerstrasse 21. Cs. kir. szab. vegyi gyár, alapított 1832-ben. Stefan Fernolendt, Wien. Budapest, Lipót-körút 24.

Belégzési Intézet ujjonnan átalakítja és nagyobbítja, (72) Dr. ZIFFER E., gleichenbergi fürdőorvos vezetése alatt. József-körút 10. szám. Szíviz szétporlasztással, külön fülkékben. Fenyőfű-belégzés és pneumatikus kurák. Mell, gége, garat, orrbetegségek. Nyitva egész nap.

MOSÓ-GÉPEK a legjobb Mángorlok, Facsarok és mindenemé házi, ipari és gőzmosodák részére. Szükséges berendezéseket jóállás mellett szállít. Zárdtner és Knopp Ausztria-Magyarország legjobb gyára, Bécs, XIII., Linzerstrasse 8. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOROK részletfizetésre legjutányosabb áron kaphatók, Eberentreu és Fuchs Testvérekéknél Budapest, VI., Teréz-körút 8.

Különlegességek ur-, nő- és gyermekcipőkben. Budapest, IV. Váci-utca 28. Gyár: BÉCS, VII., Neuhausgasse 57. 572. Michelstädter S. E. és II. Legnagyobb választék valódi orosz sárczipőkben.

Mindenki, aki jó minőségű és jól készített téli kabátot vagy öltönyt legolcsóbb szabott áron és pedig egy téli kabátot 13 frtól, egy öltönyt 12 frtől feljebb venni akar, kérjük látogassa meg az ur- és nőrúha szakmában legnagyobb üzletet az Angol szabóhoz Kohn Heilmann és Fiai, Károly-körút 12.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Magyar-boszniai vasuti forgalom díjszabási füzet kiadása.

A magyar-boszniai vasuti forgalomban 1897. évi december hó 1-én II. rész, I. füzet című alatt.

uj díjszabási füzet

lép életbe, mely által az 1892. évi május 1. óta érvényes hasonló díjszabás I.—IV. számú pótlékával együtt hatályon kívül helyeztetik.

Az új díjszabási füzetben közvetlen díjtételek foglaltatnak, egyrészt a magyar királyi államvasutak a cs. és kir. szab. déli vaspálya-társaság, a cs. k. szab. kassa-oderbergi vasut, a csáktornya-zágrábi (zagorai), a poprádvölgyi és a szlavóniai helyi érdekű vasut megnevezett állomása, másrészt a bosznia-hercegovinai államvasutak, a banjaluka-doberlini, a cs. és kir. katonai vasut megnevezett állomásai, továbbá a magy. kir. államvasutak Bosna-Brod, Bród, és Samaczi állomásai, valamint vinkovezi-brekaui helyi érdekű vasut Broka és Gunja állomásai közötti forgalomban, ugy az osztályforgalomra, mint egyes árucikkek és viszonylatokra vonatkozó kivételes díjszabásokra nézve.

Az új díjszabás a részes vasutaknál 1 koronáért megszerezhető.

Budapest, 1897. november hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, egyszersmind a többi részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjaztatik).

2.

Boszniai vasuti forgalom Bosna-Brod-Duberlinen át.

Uj díjszabási füzet kiadása.

A boszniai vasuti forgalomban 1897. évi december 1-én új díjszabási füzet lép életbe, mely által a hasonló című 1893. évi július 1. óta érvényes díjszabás I. sz. pótlékával együtt hatályon kívül helyeztetik.

Az új díjszabási füzetben közvetlen díjtételek foglaltatnak, egyrészt a bosznia hercegovinai államvasutak, másrészt a banjaluka-doberlini cs. és kir. katonai vasut bentnevezett állomásai közötti forgalomban, ugy az osztályúrti forgalomra, mint egyes árucikkek és viszonylatokra vonatkozó kivételes díjszabásokra nézve.

Az új díjszabási füzet a részes vasutaknál 50 fillérért megszerezhető.

Budapest, 1897. november hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, egyszersmind a többi részes vasutak nevében is. (Utányomat nem díjaztatik).

ELSŐ BIZTOSÍTÓ INTÉZET KATONAI SZOLGÁLAT ESETÉRE 6 os. és kir. fensége József főherozeg védnöksége alatt. Biztosítási tőke: 27 millió korona. Fiu gyermekek legelőnyösebb ellátása katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál az: Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

KÖZPONTI ANTIQUARIUM és KÖNYVKERESKEDEÉS-TÖL Budapest, IV., Múzeum-körút 13. Kérek ingyen és bérmentve legújabb könyvárjegyzéket Karácsonyi ajándékok, diszművek, ifjusági iratok, képeskönyvek, regények, tudományos munkák 10.000 különféle mű leszállított áron. Hely: Név: Sziveskedjen kívágni és levelczólapra ragasztva beküldeni. O. H.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Fiók-kiadóhivatal:

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Előre fizetendő készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 80 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Cézárszeri az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

A hadnagy urnak. Elküldtük ma komornánkat a jelzett levele szigorúan véve, de Önök kedves tiszt uracskáink felülébb venni. Hanem kedves hadnagy uracskáinknál elnézők akarunk lenni az egyszerű és személyesen öhajjtuk most már Önöket ismerni. Rehabilitálhatják magukat. Holnap, pénteken a nemzeti színházban leszünk, a honnan a „Palkovich”-hoz megyünk. Egy magas ősbajszu ur lesz kísérőnk, erről reánk ismerhetnek, ha öhajtnak velünk megismerkedni: de hogy feszületlen közlekedhessenek hozzánk, közzük meg a délutáni órákban levélleg az ismert jelleg alatt küldjük, hogy nagybácsinak bemutatassuk. Ne bizakodjanak el; jól több ajánlat is mint az Önöké, de mi Önöknek dobtuk a diadál almáját. Nos tehát fel fohadnagy ur és hadnagy ur, mi nem adjuk fel a harcot. *N. B. H.* 322-1

Szépeknék

Szépeknek fővárosi vállalat előkelő tisztviselője vagyok. Vig ké-
hölgyeim, déltől hölgyeire öhajtnak levelezésbe lépni, ki szelle-
m sorraire megdösis az élet fanyarságait. Levelek „Hívd” jelleg
alatt a lap kiadóhivatalába kéreknek. 238-1

Nem bánja meg

Nem bánja meg levelek van a kiadóhivatalban *Dani grófi.* 364-1

Szépek is vagyunk,

Szépek is vagyunk, jók is vagyunk és barnák is vagyunk; sőt mi több vigkedély barátok is vagyunk. Ifjak! Képesnek érzék magunkat arra, hogy szelvényeinket elrabolják? Igen? Nos akkor levelek nyilaitat „Szépeknék” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 238-1

Jékszeműnek

Jékszeműnek levele van a kívánt helyen. 366-1

Nem bánja meg.

Nem bánja meg. Miért nem válaszol Palikának. 268-1

Édes nagy fejűm!

Édes nagy fejűm! Ezer éve nem tudok magáról semmit. Mit csinál? Igazán nem szép magától, hogy a kis Pimpire már egyáltalán nem is gondol, legalább azt kell követ-keztetnem hideg, közönyös viselkedéséből. A legközelebbi napok valamelyikön meglátogatom az irodában, de különben maga is meglátogathatna már bennünket. *Pá. Üdvözöl Pimpit.* 334-1

Jó családból

Jó családból való 20 éves leány vagyok, sokat hallottam, hogy csinos is vagyok. Vigyáim netovábbja pusztára menni férjhez, mert a szabad természet édes öln nevelkedtem; megtanultam azt az életet mindenek felett szeretni. Jelenleg a fővárosi Lötnek családi körülményeim, amelyet nem szeretek; és ha akademia egy olyan egyén, aki ottól megszabadítana, egész lelkem odaadásával tudnám ezt neki meghálálni. Szíves megkeresést „Nónka” jelleg alatt kérek a kiadóhivatalba. 380-1

Szellemes hölgygyel

Szellemes hölgygyel öhajtnak levelezni. Leveleket „Tanár-
jelöl” címen a kiadóhivatal továbbít. 156-1

Egy két szemű

Egy két szemű kis lány egy fekete szemű ur barátságát öhajta. Leveleket „Kék szemű” jelleg alatt a lap kiadóhivatalába kéreknek. 214-1

Faublas.

Faublas. Egy valódi gentleman megtartja szavát. Avagy nem volt elég biztosíték a mi írásban tett ígéretünk arra, hogy Ön kedves barátjával, a kapitány urral a megbeszél helyen megjelenjen? Önök voltak az első, akiknek ismeretlenül is írunk és bírá-
ják lelkünk irását, amelyről esetleg a mi körünkben reánk ismernek. Önök nem jöttek el, nos tehát körjük leveletnek jelleg alatt vissza-
küldeni, ha van valami mondani valójuk egy azt e rovatban közöljük
völünk, de jobb ha hallgatnak. Nem bánják meg. 370-1

Magácskáknak.

Magácskáknak. Most igazán nem tudom megkapte-e leveleimet arról, hogy olvassa-e ezt a lapot, vasárnap írtam két-három levelet. Mindegyik magának szült édes, és azért írok e rovatban, mert levél-
írásra nem jut időm. Örülök vagyok és melancholikus. Gondolkozom
töröm a fejem, hogy és miként láthatnám Önt viszont, de úgy mint
egykor oda; — most a fővároshoz vagyok kötvé. Nincs kilátás arra,
hogy egyhamar viszont lássuk egymást, ha csak magácska nem talál
ra módot; de ha még sokáig nem láthatom, úgy elveszem eszem.
Várok és romélek. Édes remények azok, amelyekben ringatom magam
és azt hiszem, hogy könyörtelenségből juttal még hozzáom néhány
sort. Ugy-e? fog Ön írni, nem vonja ezt meg tőlem, maga kis
kegyetlen; aki fél levele alá írni a nevét E. 388-1

HÁZASSÁG.

Nősülési célból csinos leány ismeretségi keresi egy fiatal fohász. Szíves megkeresést kér „Paros” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 328-2

Nősülni öhajjt

Nősülni öhajjt 33 éves, 7 év óta önálló kereskedő. Hozomány nem szükséges. Ajánlatokat „Minél hamarabb” címen kérek a kiadóhivatalba. 250-3

Házassági ajánlat.

Házassági ajánlat. 28 éves bankhivatalnok (keresetén) szöke kis leányt öhajtna nőül venni, ki házias nevelésben kívül 10—20.000 frt hozománnyal is rendelkezik. Vallás mellékö. Diszkrét választ „Boldog jövő” jelleg alatt a kiadóhivatalba kérek. 238-2

Evi fix

Evi fix fizetése 1200.— frt hivatalom után; megfelelő hozománnyal bíró íz. hölgy komoly ismeretségi öhajtom házasság céljából. Ajánlatot M. K. alatt a lap kiadóhiv. kérek. 254-2

ÁLLÁST KERES.

Árva leány, ki magyarul és németül beszél és már volt fizetőbe alkalmazva, elarusítóni állást keres. Leveleket „Árva” címen a kiadóhivatal továbbít. 376-3

Középkoru férfi

Középkoru férfi 5000 frt biztosítékkal pénztárnoki vagy pénz-beszédoi állást keres. Ajánlatokat „Pénz-beszédoi” jelleg alatt a lap kiadóhivatalba fogad el. 220-3

Házgondnoknak

Házgondnoknak ajánlíkok egy előkelő fővárosi vállalat főtisztviselője, szorong feltételek mellett. Övadékok nyújthat. Cím a kiadóhivatalban. B. J. 324-8

Kellemes külsejű

Kellemes külsejű csinos övgyű asszony, gazdaszónvi vagy háziasszony helyettesítő állást keres. Szíves megkereséseket „Magdolna” jelleg alatt a lap kiadóhiv. fogad el. 243-3

Irodai foglalkozást

Irodai foglalkozást keres egy előkelő, művel. leány a leg-szerényebb feltételek mellett. Ajánlatokat „G. Sz.” jegy alatt a kiadóhivatalba intézandók. 58-3

Nagy úri

Nagy úri házakhoz gyormokok mellé ajánlíkok egy intelligens, idősobb úri nő, görög katolikus papnak leánya, a ki szívesen végezne házi teendőket is s a rübitört kicsinyeknek gondos felügyelője, szerető gondozója lenne. Jóakaró megkereséseket „Anyahelyettes” címen a kiadóhivatal továbbít. 126-3

Bank főkönyvezető

Bank főkönyvezető délutáni foglalkozást keres; beszél ma-gyar, német és román nyelven. Cím a kiadóhivatalban. 204-3

Jó bizonyítványokkal

Jó bizonyítványokkal rendelkező könyvelő, ki az irodai munkákban teljesen járatos, kedvező feltételek mellett állást keres. Ajánlatokat „Kedvező” jelleg alatt a kiadóhivatal fogad el. 304-3

Nevelő

Nevelő 16bb évi gyakorlattal, jó bizonyítványokkal sürgösen állást keres. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jelleg alatt a kiadóhivatalba kérek. 282-3

Állást keres

Állást keres egy a kereskedelmi szaktanfolyamot sikerrel vég-zett, perfect gyors- és gépíró, ki jelenleg is ilyen minőségben van alkalmazva. Szíves megkereséseket „Gyorsíró” címen kérek e lap kiadóhivatalba. 326-3

Egy fővárosi hivatalnok

Egy fővárosi hivatalnok kintő írással, délutáni foglalko-zást keres. Ajánlatokat „Hivatalnok” címen a kiadóh. 382-8

ÁLLÁST KAPHAT.

A harmadik elemi osztályt látogató kis leánykám mellé ke-resek olyan hölgyet, ki öt tanulmányába bele vezetné és naponta elkísérné az iskolába. Nem kívánok az illető hölgytől nevelőnél képzettséget, de minden esetre megkívánom, hogy intelligenciája olyan nívón álljon, amely képessé teszi öt leánykám szellemét, értelem képességét helyes és nemesebb irányban fejleszteni. Ajánlatokat „Nevelő” címen kérek e lap kiadóhivatalba. 324-4

Nevelő

Nevelő keresetű vidékre 3 gyermek mellé, azok akik a női munkában és a fohászban jártasak, előnyben részes-szűnek. Ajánlatokat „Videkre” jelleg alatt bizonyítványmásoolatokkal a kiadóhivatalba küldendők. 16-4

Mindenes leány,

Mindenes leány, a ki vidéki jobb háznak volt alkalmazva és még nem régen van a fővárosban, azon-nal alkalmaztatik. Vidékről jövőeknek és a főzéshez is értőknek előny adatik. Cím a kiadóhivatalban. 262-4

Intelligens hölgy

Intelligens hölgy ajánlíkok üzlethez mint pénztárnok. Aján-latok „Szorgalmas” címen kérek a kiadó-hivatalba. 38-4

Francia bonne

Francia bonne egy kis lány mellé felvétetik. Leveleket „Jo házból” jelleg alatt a kiadóhiv. fogad el. 280-4

Angol

Angol és francia nyelvtanóró alkalmazást nyer. Ajánlatokat „Született angol” jelleg alatt a kiadóhivatalba küldendők. 260-4

Ügyes lapkirohók

Ügyes lapkirohók felvételnek. Cím a kiadóhivatalban. 38-4

OKTATÁS.

Zongora művész, ki már tíz év óta működik mint ilyen, zongora órát öhajjt adni, úgy lakások, mint házaknál is elvállalja azt. Cím a kiadóhivatalban. 300-5

Jelelen végzett

Jelelen végzett joghallgató előkészít érettségire. Leveleket „biztos siker” jelleg alatt e lap kiadóhivatala fogad el. 216-5

Alapos hegedűoktatást

Alapos hegedűoktatást mérsékelt díjazás mellett adok. Ajánlatokat „Hegedűoktatás” címen e lap kiadóhivatalába intézandók. 188-5

Correpetitori

Correpetitori állást keres egy VIII. reáliskolai tanuló. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalába kéreknek „Correpetitor” jelleg alatt, az az illető címre is megudható. 80-5

Közöknök

Közöknök a francia nyelvbeli oktatást adok heti 3 órával, havi 6 frtt. Szíves megkereséseket „Szorgalom” jelleg alatt e lap kiadóhivatalába kéreknek. 82-5

Oktatás.

Oktatás. Je cherche un jeune frangaise qui m'instruirait la langue française, par conversation agricole. Lettres sous „Medicine” a l'expedition de ce journal. 78-5

BIRTOK ELADÁS.

Bérbeadó birtok. Borsodmegyében egy 2000 holdon felüli birtok, melyből a szántórét 1000 hold az 1896-ik évtől kezdve 12. esetleg 15 évre bérbe adatik. Evi bérösszeg 7000 frt. A feltételek a megbízottnál tudhatók meg. Cím a kiadóhivatalban. 184-6

Birtok

Birtok 12500 hold terjedelmű nagy vadászterülettel, öserdövel, melyben mindelemmel vad található, ritka szép emleletes kastélyval teljesen beburorozva, iparvállalatnál, 650.000 frttel eladó. Venni szándékozó „Vadászterület” címen küldjék be ajánlatukat e lap kiadóhivatalába. 140-6

HÁZ ÉS VILLA ELADÁS.

Körút közelében egy 3 emeletes bérház még 12 évig adomenes, kedvező feltételek mellett eladó. Szükséges tőke 40.000 frt. Ajánlatokat „1000” jelleg alatt a kiadóhivatalba küldvitt. 320-7

Eladó ház,

Eladó ház, Kolozsvárott a belvárosban eladó egy földszintes, tel-jesen jó karban lévő ház kevés teltterrel. Ajánlatokat „Eladó ház” jelleg alatt a kiadóhivatalba továbbít. 158-7

Gyönyörű bérház.

Gyönyörű bérház. Az Andrassy-ut közelében, nagy forgalmu utcában az összes lakások par-quettel és tapettákkal ellátva, elsőrendű építkezés. Bérjövődalem 15.500 frt. Terhek 117000 frt 5% törlesztéssel együtt. Ara 210.000 frt. Eladó címet megmondja a kiadóhivatal. 130-7

Ház eladás.

Ház eladás. Vidéki nagyobb városba egy emeletes sarokház 40 szobával. Cím a kiadóhivatalban. 382-7

ELADÁS.

Eladó zongora. Allig használt, teljesen jó karban lévő S. Windhoff-féle hat és fél oktávós, 80 billen-tyűs zongoránat a lehet legújanyosabb ártért eladom. Cím a kiadóhivatalban. 810-8

Jó forgalmu

Jó forgalmu fűszerüzlet a főváros legnépesebb utcájában betegség miatt eladó. Levelek „Fűszerüzlet” jelleg alatt e lap kiadóhivatalába kéreknek. 97-8

Gyógyszertár.

Gyógyszertár. Reáljogu gyógyszerár nagy vidéki városban, megye székhelyén 30000 frton felüli tőkivel forga-lommal 80000 frttel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 132-8

Eladó fűszerüzlet.

Eladó fűszerüzlet. Fűszerüzlet a Kerepesti út közelében; sarokházban, családi körülmények miatt eladó és azonnal átvehető. Bővebbet a kiadóhivatalban. 130-8

Kávéház.

Kávéház. Az Andrassy-uton kintő forgalomban lévő kávéház 16000 frttel eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 132-8

VÉTEL.

Üvegfal, 5—6 méter h., megvételre keresetlik. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába kéreknek „Üvegfal 282—18” szám alatt. 24-9

Mester cellót

Mester cellót keresek megvételre. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít „Cellot” jelleg alatt. 24-9

Czimbalom

Czimbalom keresetlik megvételre. Ajánlatokat az ár megjelölésével „Pedalos czimbalom” címen a kiadóhivatalba kórok. 30-0

Dunlop

Dunlop korékpárt keresek megvételre lehető olcsó áron. Ajánlatokat a kiadóh. „Korékpáros” címen. 54-9

Pianinó

Pianinó megvételre keresetlik. Ajánlatok „Pianinó” jelleg alatt ké-
retnek a kiadóhivatalba. 4-0

KIADÓ SZOBÁK.

6-ik ker., a Teréz-körúton egy gyönyörű enklés szoba kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 180-10

Elegánsan butorozott

Elegánsan butorozott szép nagy utcai szoba az Erzsébet-körúton, a New-York palota közelében egészen külön bejárattal azonnal kiadó. Lift és telefon a ház-ban. Cím a kiadóhivatalban. 23-10

A népszínházhoz

A népszínházhoz közel egy külön bejárattal 3 ablakos utcai szoba egy közeli szoba egy vagy két ur részére azonnal ki-
adó. Ugyanott esetleg jó magyar háziútsík is kapható. Levelek a kiadó-hivatalba kéreknek „Ölcső szoba” címen. 01-10

Egy csinosan butorozott

Egy csinosan butorozott 2 ablakos utcai szoba a városköz-pont terezen azonnal kiadó. Cím a ki-
adóhivatalban. 340-10

LAKÁS KERESTETIK.

Nagy urasági lakást keresek, lehetőleg a képviselőház közelében. Négy utca, esetleg 2—3 udvari, esetleg és fűrdő-szoba és a többi mellék helyiségekre van szükségem. Levélbeli értesítéseket kérek „Képviselő” címen a kiadóhivatalba. 208-11

SZOBÁ KERESTETIK.

Tiszta butorozott szobát keresek, lehetőleg külön bejárattal. Aján-latokat a hely és az ár megjelölése mellett „Butorozott szoba” alatt a kiadóhivatalba küldendők. 316-12

Az Erzsébetvárosban

Az Erzsébetvárosban egy magános urnónél december 15-ü külön bejárattal szobát keresek. Leve-
leket „Fiataltember” jelleg alatt a kiadóhivatalba kérek. 278-12

Butorozott hónapos szobát

Butorozott hónapos szobát keres egy fiatal ember lépés-
háza vagy kapu alá nyíló aj-tóval a József-körút és a József-utca közelében havi 16—18 frttel. Ajánlatokat a kiadóhivatal fogad el „Lakás” címen. 63-12

Egy intelligens

Egy intelligens barátságos családnál teljes ellátást keres egy hivatalnok az üllői-ut közelében közelében. Szíves ajánlatok „Nem üzletből” jelleg alatt az ár megnevezésével a kiadóhivatalba kéreknek. 104-12

KIADÓ LAKÁSOK.

1-ső kerület, Karácsony-utca, egy 3 utcai szobás földszinti lakás kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 168-13

1-ső kerület,

1-ső kerület, Rézmal-dűlő, a János-kórház közelében 3 nagy szoba, veranda, fűrdőszoba, konyha (szervizetők-
kel), éleskamra, pince és padlásból álló lakás azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 118-13

2-ik kerület,

2-ik kerület, a Bimbó-utcában egy I. emeleti lakás kiadó, mely all 4 nagy, 1 kis szoba, elő-, fűrdő-, cseledőszoba, veranda, konyha stb., azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 170-13

5-ik kerület,

5-ik kerület, Sas-utca egy 4 utcai, 8 udvari szobából álló lakás, mellékhelyiségekkel kiadó. Bővebbet a kiadóhiva-talban. 178-13

5-ik ker.,

5-ik ker., Nador-utcában egy másodemeleti lakás, mely all 3 utcai szobából, amelyk közül az egyik nagy terem, továbbá 5 udvari, elő-, fűrdő-, cseledőszoba azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 180-18

5-ik kerület,

5-ik kerület, a Kálmán-utcában a III-ik emeleten 8 udvari, elő-, fűrdő-, cseledőszoba, konyha, éléskamra stb., közbé-jött akadályok miatt kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 176-13

5-ik kerület,

5-ik kerület, Kálmán-utca, három udvari, előszoba, konyha kamra, stb.-ből álló lakás a III-ik emeleten azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 114-13

5-ik kerület,

5-ik kerület, Bálvány-utca, két udvari szoba, konyha és mellék-helyiségekkel álló lakás kiadó. Cím a kiadó-hivatalban. 116-13

5-ik kerület,

5-ik kerület, a Nagykorona-utcában az I. emeleten egy elegáns lakás kiadó, mely all 4 utcai, 4 udvari, elő-, fűrdő-, cseledőszoba, éléskamra stb. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal nyújt. 166-13

6-ik ker.,

A magyar liturgia.

Hazánk görög szertartásu katolikusainak mindenha nagy gondot okozott és okoz még ma is templomaiknak imakönyvekkel való el-látása. Sokszor, nagyon sokszor panaszkodtak is miatta, de soha senkisésem törődött velük és szertartásukkal. Ugy segítettek tehát magukon, ahogy tudtak, s emellett megvolt az az elő-nyük, hogy egészen a legutóbbi időig háborit-atlanul végezték szertartásaikat. Végezték pedig őket három nyelven. A rutének, ó-szlávnak nevezett muszka, az oláhok oláh és a magyar ajkuak magyar nyelven. Egyszer csak — cz-előtt valami egy esztendővel, épen ezredéves ünnepélyünk alkalmával, — Róma előáll s megtiltja a magyar ajkuaknak, hogy azt a töredéket is, amely eddig magyar nyelvre át van ültetve s a melylyel ők eddig kénytelenek voltak beérni, használják, csak azért, mert az magyar, hanem követeli, hogy visszatérjenek a szláv nyelvű könyvek használatához. A szer-tartásuktól megfosztott hívek megfellebezték az ítéletet, de a válasz, mely a napokban érkezett, még az elsőnél is keményebb volt.

Ezzel az aktuális kérdés akuttá lett s csak a jó ég tudja, minő lesz a megoldása s hol fog végződni az általa keltett moz-galom.

A magyar sajtó az első pillanat óta éber figyelemmel kísérte ezt a mozgalmat, mert fel-adatahoz híven rögtön felismerte, hogy nem-csak az illetők egyházi ügyéről, hanem a ma-gyarság érdekéről van szó. Mert a magyarokra nem lehet közömbös mintegy 50 avagy több ezer magyar elvesztése. Már pedig az ítélet ezt jelenti. A görög egyházban ugyanis a vallás összeesik a nemzetiséggel. Ha egy szerbtől, egy ruténtől azt kérdezzük, minő vallásu, azt feleli, rácz, illetőleg rutén. Visszatérteni tehát a magyar-ajku görögkatolikusokat a szláv nyelvre egye-nesen annyi, mint őket elveszteni. Ezt jelenti az ítélet politikai szempontból, azaz vészjósló és vészhozó a magyarságra. Csak természetes tehát, hogy talán egy-két túlbuzgó pap kivéte-lével felekezeti különbség nélkül az egész ma-gyarság lesújtva veszi ezt tudomásul.

Az ország figyelme természetesen az el-ítéltek felé fordul, akik mindenfelől rokon-szenvtől kísérve, melyeket a közös érdek eleve biztosított ügyüknek, tanakodva állanak, mit tegyenek? Alávessék magukat vagy sem? Ki mondja meg, mi a teendő?

Sajnos, mindazt, ami eddigelé ez ügyről ugy a sajtóban, mint azon kívül megjelent, csak arra volt elegendő, hogy a nagy közön-ség érdeklődését felkeltse, de nem egyttal arra is, hogy azt kielégítse. Nem ismerjük az ügyre teljes mibenlétét s így a teendők felől sem alkothatunk fogalmat. A kérdés politikai oldalának naponkinti feszegetése növeli az ér-deklődést, de ez csak a higgadt megfontolás ro-vására történik. Az ügy egyházi oldalát sem szabad szem előtt téveszteni. Ha azt a kellő megfontolással széjjeltaglaljuk, nemcsak az íté-let jogos vagy jogtalan voltát, okadatolásának helyességét vagy helytelenségét legyünk képe-sek megítélni, hanem a teendőkkel is tisztában legyünk.

Szertartás (ritus) alatt értjük azt a mó-dot, amely által a belső vallás méltóképp jut külső kifejezésre. Történik ez cselekvények, ténykedések (ezeremónia) és imák útján. Az egyes szertartások régi idők óta könyvekbe foglalják, amelyek a szertartásnak megfelelő nevét is viselik (rituale, ceremoniale, missale, stb.; a görögöknél li.orgikon, oktojeh, minca, triod etc.). A szertartások s az őket tartal-mazó szerkönyvek még a nyugati egyház-ban sem egyeznek. Amikor például V. Pál 1614-ben a római rituale tipikus azaz hiteles példányát kiadatta, a használatban levő különféle ritualekat (in tanta ritualium multitudine) nem törölte el, csak ajánlotta, hogy a jövőre a ró-maiahhoz alkalmazzák. Sikerült is, az által, hogy e szertartások egyforma végzésével a rubrikák és az ordók (a görög egyházban, a tipikusok) azaz különféle imák és könyörgé-sek mikéntvaló vételének az előírása (az egyénre szóló szabályzat a direktórium) lehe-tőleg mindenütt ugyanazza volt tehető, ha t. i. ez előírásokat pontosan betartották. Ezt az egy-formaságot nagyban elősegítette a nyelv is.

A római szertartás egy nyelvet, a latint ismeri, azért római vagy latin szertartás egy és ugya-naz. Ennek pedig nem az a végtelen előnye, hogy a nyelv nem változik, hiszen tudjuk, hogy a latint minden nemzet másképp, a saját nyelv-éhez idomítva ejti, hanem az, hogy minden könyvnek megvan a hiteles, kánonikus szövege. Ez nincs meg, ez hiányzik a keleti egyházak-ban. Ott különben is minden másképp van. Minden egyháznak, a szír, kald, kopt, örmény, görögnek megvan a saját külön szertartása, a saját külön végzési módja, e módon előírásai (tipikon; a görög egyházban: a szent Szabbtté vagy jeruzsálemi, a Sztuditaké; az itáliai görö-göke: a kryptoferratai stb.) és végül a saját külön nyelve. Itt ósidők óta az a közmondással lett elv uralkodott, hogy minden nemzet a maga nyelvén dicseri az urát.

Teljesen fel tudom fogni és megbecsülni azt az elvet, hogy a misét konveniensőbb holt, mint élő nyelven mondani, de a carrért a tri-denti zsinat (sess. 22. cap. 8) maga is meg-en-gedi a nyelv használatát, (si quis dixerit... mis-sam tantum vulgari lingua celebrari debere)... másrészt a ki ismeri a keleti liturgiákat, az tudja, hogy az nem is lehet másképp. A jik-te-niákat a pap együtt mondja a hívőkkel, felhívja őket egyes cselekvények végbevételére, megfi-gyelésére stb. a katechumeneket felszólítja a belső templom elhagyására stb. Már most ha nem értik a papot, a misének nincsen értelme. Igaz, hogy ma nincsenek katechumenek, de ez a felszólítás megtörténik s így a míg a mise nincs reformálva, állításunkat fenn kell tartani. Elvi kifogás tehát sem a szertartás, sem a szá-badonválasztott nyelv ellen nem tehető s Róma ámbár teljesen áll az, amit X. Imre pápa 1648. február 22. Rom. pontificem konstituciójában kimondott, soha nem is tett, amint azt alább látni fogjuk.

A görög egyház szertartását ezer s né-hány esztendő előtt minden nehézség nélkül átültették a szláv nyelvre, ó-szlávól valami kétszáz éve oláhra és talán egy század előtt magyarra. Azért sem a szlávoknak, sem a ma-gyarnak nincs saját külön szertartása; a szer-tartás a görög egyházé, a nyelv az illetőké. Sajnos, a gyakorlatban az elv nem válik be.

Nem kutatjuk, hogyan jöttek létre a szláv és oláh fordítások, bennünket csak a ma-gyar érdekel. Ha ezt tudjuk, akkor egyttal azt is tudni fogjuk, mit jelent a szláv ritusra való visszakényszerítés.

Hazánk görög szertartásu hívői, noha kü-lönböző időben kerültek be az országba, szer-tartásaikat az ugynevezett ó-szláv nyelven vé-gézték, egészen a XVIII. századig, amikor az oláhok a saját nyelvüket kezdték használni.

Ha régi, még kézirat szerkönyveiket meg-nézzük, az első pillantásra feltűnik, hogy még az egyfajtaúak sem egyeznek meg, sem tartal-momban, sem nyelvben. Nyelvben nem, mert a másolók különféle szlávokhoz tartozván, kü-lönféleképp ejtették az ó-szláv szavakat, minde-nik a maga nyelvének megfelelő hangzóval he-lyettesítvén az ó-szláv nyelvhangjait. (L. fen-nebb a latinról mondottakat.) Az a legrégebbi idők óta nem ment hiba számba, hogy a másoló az ó-szláv betű helyett az ejtésnek megfelelő saját betűjét tette oda. Ezért van, hogy bár-mely régi szláv kéziratba tekintünk, rögtön meg tudjuk mondani, mely szláv nyelven beszél azaz mely szláv nemzetiségű: rutén, rácz, bulgár vagy orosz másoló tolla alól került ki.

Súlyosabb természetűek a tartalmi hibák. Itt nem voltak s jórészt ma sincsenek kánoni-kus, hiteles szövegű példányok, itt a könyv régisége az egyetlen tekintély, de szükségszer-űségből sokszor ezen is túltették magukat. Egyes imákat elhagytak, másokat becsempésztek. Az egyes szerkönyveknek hiteles azaz az igaz hit-tel megegyeztetett szövegeket tartalmazó pél-dányai nem létében ezek a kézirati könyvek egyre romlottak. Így jött létre szükségszerűleg a muszka egyháznak híres szövegjavítási moz-galma, amely ép oly szükségképpen vezetett a nagy raszkolra.

A rutének szláv szerkönyvei az unió előtt és után is szimatikus könyvek voltak. A min-kácsi püspökök ugyan évtizedeken át sürgették, hogy egy szláv nyomda állíttassék fel az ország-ban, a melyben a katolikus hitvallással egyező szentkönyvek nyomassanak. 1771-ben történt is

egy kísérlet ez irányban, de balul ütött ki. Már akkor fényesen bebizonyult, hogy Magyar-országban szláv szerkönyveket nyomni lehe-tetlen, mert nincs, aki a kiadást s a munkát meggyőzze. Ennélfogva mind maig is kénytele-nek külföldről behozott könyvekkel látni el magukat. Ez pedig tekintve a nehézséget, a melylyel a beszerzésnek ez a módja járt és jár, továbbá azt, hogy körülbelül 20—25 ketted és negyedrétü, 2—4 ujnyi vastagságu könyvről van szó, nem csekély feladat. Ez tette szük-ségessé a magyar nyelv behozatalát. Erdekes, hogy a kezdet ép 1770 körül történt, tehát ép akkor, a midőn a szláv nyomdával tett kísérlet meghiusult.

Külföldön azaz Galicziában, noha az ot-tani rutének már 1595-ben egyesültek, soká szintén szimatikus könyveket használtak. Zo-chowsky érsek még 1682-ben is panaszkodik, hogy nincsen katolikus szláv nyomda. A for-dulatot az 1720-i zamoscezi zsinat adta meg, amely elrendelte, hogy az összes szerkönyvek újra nyomassanak s a szentszéknök bemutat-tassanak, s egyttal kimondta, hogy a püspökök jövőre csak azokat approbálják, amelyek ezekkel megegyeznek. Ezek lettek volna tehát a kánonikus szláv szerkönyvek. Mindamelltt nálunk a könyvek különfelesége még sem szűnik meg, mert ezek-hez a könyvekhez lehetetlen volt hozzá férni. A galicziai ruténeknek sem a kellő anyagi esz-közök nem voltak meg, sem a képességük, hogy a szent szinódus „aldásával és költségé-vel” nyomtatott könyvekkel felvehette volna és felvehetné a versenyt. Püspökeink tiltó rende-letei ellenére az egyházmegye templomainak tulnyomó része ilyen kivevi, moszkvai stb. ki-adásu szimatikus könyvekkel van ellátva. Fir-czak püspök csak az imént bocsátott ki egy rendeletet, amelyben szigoruan meghagyta pap-jainak, hogy ezeket a szimatikus könyveket könyörtelenül elkobozzák. De lehet-e ilyen csak kivánni is? Honnét szerzették be a rutének a kánonikus szláv szerkönyveket s micsoda köl-tésen, amikor az éhenhalástól is ha néha az országszerte megindult mozgalom menti meg őket!

A templomi könyveknek ez a kényszer-szülte különfelesége szükségképp maga után vonja a szertartások végzési módjának a kü-lönfeleségét. Ma a hány a parókia, annyiféle a ritus. Még csak a tipikonról sem tudhatni, melyik a sok közül és csodálhatjuk-e, ha ezen az állapoton a rutén pajtás saját erejéből kép-telen segíteni. Mióta b. e. Sztripszky Mihály, az utolsó elősmert tipikista meghalt, ritus dol-gában még egyéni tekintély sincs többé.

Ha ezeket az állapotokat a kongregáció ismerte volna, bizonyára más ítéletet hozott volna. Hiszen a magyarajku görög katoliku-sok kényszerűségből fordultak a magyar nyelv-hez, mert sem a szükséges könyveket besze-rezni nem tudták, sem nem értették őket. Az oláhok is azért és így folyamodtak a oláh nyelv-hez. Szükségből, nem pedig az erdélyi fejedel-mek intézkedéséből. Ezek elrendelték az oláh nyelvet, de az oláh protestánsok részére.

Hajdu-Dorogon már 1765-ben annyira öz-szeződtek papjukkal, Bacsinszkyval, a későbbi püspökkel, hogy egyenesen a karlóczai patriár-kához kellett folyamodniok. S a következők igazat adott nekik. Bacsinszky, püspöksége alatt, egyre-másra panaszkodott körleveleiben, hogy a papságra pályázók nem tudnak szlávul s elvégre is kénytelen volt kijelenteni, hogy az olyan je-lentkezőt, aki szlávul nem tud, csak magya-rul, nem veszi fel papjai közé.

Hogy a magyar nyelv behozatala szük-ségből történt, bizonyítja az, hogy mindössze a szentkönyvet (euchologiont) és a 3 (Bozil, Ger-gely és János) misét fordították le, tehát csak azt, amire elkerülhetetlenül szükségük volt s évtizedeken át ezzel a töredékkel éltek, mint az egyszeri árval latin pap, aki egész éven át mindig halotti misét mondott s ezért ezért kérdőre vonták, azt felelte: nyomtatott köny-vet nem kaphattam, tehát kénytelen voltam kölcsön kérni, de a szomszéd pap csak ezt a misét adhatta ide.

A szükség ugyan törvényt ront, de itt nem kellett semmiféle törvényt megrontani. elvi nehézségek a keleti s főképp görög egyház-ban forgottak fenn. Itt egyik nyelvnek sincs több joga a másiknál, azaz hogy némelyek különb-

séget tesznek kánonikus és nem kánonikus nyelv között s a magyar nyelvet kifogásolják, mert nem kánonikus. No már most álljon elő az a tőplógus vagy történetbuvár és mutassa ki, mikor kánonizálták a keleti nyelveket, a szlávot, az oláhot, vagy mutassa meg e nyelv kanonizációjának legalább a nyomát az emlékekben. Nem erre van tehát szükség, hanem kánonikus, hiteles szerkönyvekre.

Az ítélet maga sem ezzel okadatozja kívánságát, hanem azzal, hogy a magyar nyelv behozatala veszélyezteti az egységet. Ez az okoskodás hamis és ellentétben áll Róma eddig követett gyakorlatával. Róma bölcsen belátván, hogy ha meg van a hitegség, a nyelv többsége nem lehet akadály, még a latin szertartású szlávoknak is megengedte a szláv nyelv használatát. A keleti szertartásuaknak mindig csak a fidei professiot a hitvallást írta elő. Teljesen elismerjük, sőt az általunk kívánt kánonikus szentkönyvek megállapítására szükségesnek tartjuk, hogy Róma, mint a hit letéteményese, örködjék, hogy sem a szertartásokban, sem a kifejezésekben semmi olyas ne legyen, a mi az igaz hittel ellenkezőnek, a mit azt X. Ince pápa Romanum pontificem konstitúciójában mondja. Éppen ennek hiánya miatt képtelenek a szimatikusok kánonikus tankönyveket megállapítani. Igen ám, de Róma ennek az elvnek az elismerésén kívül soha sem avatkozott bele a keletiek szertartási ügyeibe, sőt éppen magukra, egyházfejedeleinkre bízta, hogy miután a hitvallást letették, semmi olyat sem fognak túrni a szertartásokban, a mi azzal ellenkezőnek. S csak ott, a hol a főpápa ezt tenni elmulasztotta, pótolta kötelességéhez, híven a szükségeseket. Ezek után méltán kérhetjük, mi okozta ezt a múltban követett gyakorlattal ellenkező magaviseletet? Ha az ítéletet s annak okadatolását az eddig elmondottakkal összevetjük, kétségtelen, hogy az ítélet a körülmények nem ismeréséből fakadt, tulszigorú, az okadatolása pedig hamis. Ebből következik, hogy nem annyira Róma esik megítélés alá, mint az, a ki az ítéletet provokálta. Távoly van tőlem, hogy latin testvéreinket gyanúsítsam vele. Száz év alatt, mióta a gör. katolikusok a magyar nyelvet használják, nem fogott rajtuk a magyar szertartás. S nincs is ok a féltelenre, mert Róma kimondta, hogy az egyik szertartásról a másikra való átmenet csak pápai engedélyekkel történhetik. Ha a latin szertartást féltene Róma, az orvoslás módja olyan, a mely sem politikai érdekeket nem sért, sem egyházi momentumokat nem áldoz fel, az áttérés szigoritása volna, nem pedig a magyar nyelv eltörlése. Ettől csak a magyar nyelvű görög szertartásuaknak van okuk félni, mert ki a magyar nyelvhez szegődik, még szertartást sem változtat.

Mi tehát most a teendő? Mivel kétséges, hiteles szövegből történt-e a fordítás s mert egy másik fordítás csakugyan bontaná az egységes végzési módot, a további fordítás betiltandó. De mert egyházilag véve a magyarjku görög katolikusokat újra kényszeríteni a szláv nyelvre annyi, mint visszadobni őket abba a zürzavaros állapotba, amelyben a szláv nyelvű görög katolikusok szertartási ügye van, a fordításokat minél előbb kánonikus szerkönyvekből kell eszközölni. Ilyenek a zamosezei zsinat nyomatta szláv könyvek, ilyenek az itáliai görögök approbált könyvei.

Erre hívja fel a kormány Róma figyelmét!

MINDENFÉLE.

Capusiáda. A Dreyfus-ügy napról-napra, mindennél jobban foglalkoztatja a párisiakat, és mi sem természetesebb, mint hogy az útleles Alfred Capus, a Figaro krónikása, nem maradhat el a hangulat megörökítésével. Legutóbb ezt írja:

Házmaster, a feleségéhez. — Mit mondasz? Durand ur . . . ?

Házmasterné: Harminez frankot adott.

Házmaster: Első emeleti lakó silány harminez frankot! — Nem emlékszel, mennyit adott tavaly?

Házmasterné: Ötvenet.

Házmaster: Óh! Óh!

Házmasterné: Mi az?

Házmaster: Azt mondom, hogy: Óh! Óh!
Házmasterné: Aztán miért mondasz, hogy: Óh! Óh!?

Házmaster: Megmagyarázom . . . de csitt! Itt jön Durand ur . . . (Durand ur belép a szobába.)

Durand ur: Van levelem?

Házmaster: Van bizony, Durand ur, vannak levelei . . . egy idő óta nagyon sok levele van.

Durand ur: Adja hát.

Házmaster. Ime, itt egy külföldi. (Féle.) Elsápadt! (Fennhangon.) Honnan is jön? (Nézegeti.) Németországból . . . különös . . .

Durand ur. Ennyi az egész?

Házmaster. (dunnyogva.) Vannak, akik Franciaországból kapnak leveleket . . . jó hazafiaktól. Vannak aztán olyanok, akik számára Németországból érkezik levél . . . kiki a maga módja szerint.

Durand ur, nevelve. — Mit mormog?

Házmaster: Óh! semmit, semmit . . . csak úgy magamban beszélök. De hát hogy mennek az ügyei, idén, Durand ur?

Durand ur: Jól, igen jól, köszönöm.

Házmaster: Pedig úgy látszik, mintha még sem volnának olyan kiadások, mint a múlt esztendőben . . . Hja! változnak az idők. (Féle.) Ugy látszik, hogy meglepte.

Durand ur. Jó estét . . . (Ki megy.)

Házmaster a feleségéhez. — Cs . . . cs . . . csitt!

Házmasterné Mi bajod van folyton?

Házmaster (titkolózva): Bizonyos vagyok benne, hogy Durand ur bele van keverve a Dréyflus-ügybe!

A fekete gyémánt jubileuma. Most hétszáz esztendeje, az 1197-ik esztendőben jöttek rá, hogy minő hasznát lehet a köszéennek venni. Ámde akkoriban korántsem fogadták olyan lelkesedéssel, sőt — ami eléggé különös — némely helyütt tudni sem akartak erről az úldásos, meleget ontó fekete gyémántról. Mig északi Németországa köszéent felfedezése után nyomban használni kezdte s már 1200 körül nemzetgazdasági hasznát is felismerte, Angliában — ki hinné ezt a gyakorlati angolok felől? — eleinte egyenesen károsnak vélték. Így a londoni citynek sörfőzői és kovácsai, midőn a fát nagyon is drágának találták már s a köszéennel való fűtésre akartak áttérni, roppant ellenzést találtak a közelben lakó szomszédjaiknál, akik eget földet mozgattak, hogy az iparosok szándékát megghiúsítsák. Felsőfolyamodással is járultak a király elé, aki a kérelemnek engedett s a köszéennel való fűtést a cityben külön törvényben megiltotta, akik azonban kísérletet tettek a szénfűtéssel s azt a fánál jobbnak találták, titokban tovább is szénét használtak. A kormány azonban ezt az eljárást a legnagyobb vétéségnek minősítette, sőt a szénégetőket, ha ezt a város területén belül merték tenni, halálbüntetéssel is sújtotta. S egy iparos a törvénynek, illetve a tilalom áthágásának áldozatául is esett és halállal lakolt. Különösen a nők voltak nagy ellenségei a szénének, mert azt hitték, hogy az egészségüknek és szépségüknek árt. Följegyezték az angol nőkről, hogy még a törvény megszüntetése után sem fogadták el meghívást olyan családokhoz, ahol szénnel fűtöttek.

Rousseau csontjai. Radzivil herceg jószágán, a hattuszigeten *Ermenonle* mellett a múlt héten ásatásokat rendeztek, hogy megtalálják Jean Jaques Rousseaunak földi maradványait. Ugy vélték, hogy a Lesneur-féle síremlék alatt meglelik. Vagy egy méternyire a síremlék alatt rá is akadtak egy vajt üregre, ahol csakugyan lehetett valanikor a bölcsész szarkofágja. Az üregben azonban nem találtak semmit, egy oldalt lévő nyílás ellenben arról tanuskodik, hogy innen vitték Rousseau holttestét a Pantheonba. Ezt idáig sokan nem hitték és azt állították, hogy a konvent küldötteinek, akik eljöttek a flozofus földi maradványaiért, egy más holttestet adtak oda. A mostani kutatások eredményével szemben több történetbuvár, mint Jean Grand-Carteret, főntartja azt a véleményét, hogy Rousseau csontjai a hattuszigeten vannak, ahová I. Napoleon alatt visszavitték. Erről tanuskodik Stanislas de Girardin egy közleménye is valamint a császárnak egy

levele De Champigny miniszterhez. Ennélfogva a jövő esztendőben Radzivil herceg engedélyezésével újra megkezdik az ásatásokat.

Az „Arva róza . . .” jubileuma. Az operazene legelkeseredettebb ellenfelei is ismerik — ha ugyan maguk nem dudolják — az „Arva rózsát”, ezt az édesbus dalt a Mártá-ból. Bájos szomszédnőink zongorázzák, czirkuszi clownok pedig seprőnyelen és sétatálcán fújják el, ami majdnem egyformán kedves muzsika. A „Letzte Rose”, mert ez az eredeti neve, most *jubilál*. November huszonkilencedikén lesz épen *félszázadja*, hogy a bécsi Kärntnerthor-színházban először megcsendült. Akkor, 1847-ben, volt Flotow dalművének bemutatója.

A nők kedvence. Kiszámíthatatlan az asszonyok gusztsusa, egy csirke vértől elájulnak, de a bikaviadalról a felbőszített állat leszurását nagy élvezettel nézik végig. A spanyol nők kedvence most *Guerrito*, a híres toreador, „a pirenai félsziget első bajnoka.” Arczköpe minden házban, minden boudoirban ott függ és a híres bikaöltőt mindenütt bálványozzák. A bátor *Guerrito* a nők általános tisztelésén kívül még tisztességes jövedelmet is élvez. Az a fontos állása, hogy a bikáknak ő adja meg a kegyelemdőfést, csekélyke másfélszáz ezer forintocskát hajt neki évente a konyhájára. Egyik elődje, Bartolo, aki hat esztendeig rendezte a Plaza lü Madridon a bikaviadalokat, nehéz munkája után Itörüdebek félmillió forinnyi tőkével vonult jól megérdemelt nyugalomba.

Repülő kiállítás. Az Egyesült-Államok délnyugoti részében legközelebb repülő-kiállítás nyílik meg. Ez a nevezetes kiállítás, mely főképpen mezőgazdasági, bányás- és kohászati gépekből fog állni, egész sor, egymással összekapcsolt vasuti kocsin lesz elhelyezve. New-Yorkban fogják összeállítani, azután hat hónapig utra küldik s ezalatt az idő alatt 16000 kilométert kell majd megtennie. A vonatot a gyárosok megbízottai kísérik, a nagyobb városokban megállanak, a kiállítás tárgyakat kicsomagolják s külön e célra készített sátrakban kiállítják. Az első állomásuk Sant-Louis lesz, aztán tovább indulnak Mexikóba, ahol a nagyobb városokat mind meg akarják látogatni. A mexikói kormány valamennyi kiállítási tárgynak — kivéve persze az eladottaknak — vámmentességet biztosít.

Vakmerő utazás. *Slocum*, amerikai hajóskapitány, Bosztonból elindult egyes-egyedül kis hajóján és elvitorlázott Gibráltárig. Innen a Kavári és Kapvendi szigetek mellett Peonambucoba hajózott, Dél-Amerika partjai mellett elevezve, érintette Rir-Janeirót és Monteviedot. A Magelhaen-uton nagy veszedelem fenyegette az életét. De a bajokat szerencsésen kiállotta és a Csendes-oczeánon felvitorlázott a Robinson-Cruzoe szigetre, innen Samoába tért. Az ut 62 napig tartott és 18,000 tengeri mérföldnyi utazás után szerencsésen elért Ázsiába. Hatvankét napot tölteni egyes-egyedül az Oczeán közepén egy ingadozó bárkán, erre is csak egy amerikai képes vállalkozni.

Egy Verdi-interview.

Egy milánói újságírónak közelébb alkalma volt Verdivel hosszabban beszélgetni. Közvetlenül a maestro nevének elhunytá előtt találkozott vele és a nyolcvannégy éves zeneköltő kitűnő színen és friss jókedvben volt.

— Min dolgozik most? kérdé az interviewoló.

— Hogy min dolgozom? felelte Verdi. Semmin.

Már nem vagyok ahban a korban, amelyben dolgozni szokás.

— De hisz egy új operáról beszélnek!

— Kedves barátom, az emberek annyit beszélnek, aminek a fele sem igaz. Csak hébe-korba feljegyzem egy-egy gondolatomat, és e gondolatok, való igaz, többnyire egy tárgyra irányulnak, ez azonban nem munka. Ebből nem lesz komplett mű; csak töredékek halmaza, egyéb semmi. Bizonyítéka annak, ha úgy tetszik, hogy még gondolkodom. De ne beszéljünk én rólam. Mit szöli *Brahmshez*? Meghalt. Már hónapok óta halott. Megrendültem a gyászhir hallatára. A németek nem tudják, mit vesztek benne. Ő volt kétségkívül a legnagyobb mesterük.

— És Wagner? kérdé az újságíró.

— Wagner is, Wagner meg épen. De az operaszínpadon. Sok minden nem történt volna a zenében, úgy amint történt, ha ő nem lett volna. De Brahms mint zenész személyileg rokonszenvesebb volt nékem. Mély és egyuttal világos volt. Kár, hogy nem írt operát.

— Melyik operát tartja a legjobbnak?

A mester mosolygott.

— Ön csodálkozik fog azon, amit most hallani fog, de nézetem szerint a legjobb opera *Boito Nero-ja*.

— Hát létezik-e egyáltalán ez az opera?

— De még mennyire, *amico mio*, mestermű mondhatom. Már a szöveg maga is. Nagyszerű! Magam is szívesen írnék hozzá zenét, ha Boito már nem írta volna meg. Egyszer ezt meg is mondtam Boitonak, Mester, mondá ő, hisz ennél misem könnyebb. Hazamegyek és megsemmisítem a partitúrát. Boito különben soha sem hiszi el, hogy valami szépet komponált. Lemondott a leggyönyörűbb dallamokról, csak azért, mert a kidolgozásuk ellen kifogása volt. Ha mindnyájan így dolgoztunk volna, egyáltalán nem léteznék zene a világon.

— És meghalljuk-e valamikor ezt a mesterművet?

— Nem tudom. Én szorítom Boitot mindennap, ő azonban csak a vállát vonogatja és azt mondja: Ah, mit, ez még ráér!

A fiatal olaszokról Verdi alig nyilatkozott. Nem ismeri őket. Hallott sokat dalműveik sikeréről, magukat a dalműveket azonban nem hallotta. Csak a „Bajazzok“-ból ismer töredékeket, amelyek nagyon tetszenek neki.

— De van valami a kidolgozásban, mondá, ami aggaszt az iránt, hogy sok minden nem fog nékem tetszeni és ezért a többit nem is akarom ismerni.

A közönséghez.

Az „Országos Hirlap“ pártoktól, kormánytól, egyéni és üzleti érdekektől, ezélektől független, szabadelvű politikai napilap.

Erős, de nem durva hang; bátor, de nem személyeskedő kritika; minden irányban való tisztesség a mi újságírásunk sarkalatos hitágazata.

Az „Országos Hirlap“ rendületlen hiva a szabadelvűségnek, mert ez a legbiztosabb módja a *magyarság faji erősödésének*.

Az „Országos Hirlap“ jól értesültségéről, magas irodalmi színvonaláról tanuskodjék napról-napra maga a lap.

Mikszáth Kálmán főszerkesztő a lap minden számában fog valamely rovathoz írni.

Az „Országos Hirlap“ sürű fogja közölni „A t. házból“ című országgyűlési karczolatokat, természetesen régi mesterük, *Mikszáth* Kálmán tollából. Nemkülönböztetve megjele-
nik koronkint a léha képviselő *Kathághy* Menyhért is, nevéhez írott vidám leveleivel.

„A Rókautat“. *Sudermann* költői szép regényét, mely az újabb romantika igaz gyöny-
gyei közé tartozik, nyomon fogja követni *Mikszáth* Kálmának

„Az új Zrinyiász“

című hosszabb satirikus politikai rajza.

Az „Országos Hirlap“ a rendelkezésére álló összes, jelentékeny szellemi és anyagi erőt arra fogja felhasználni, hogy becsületes, komoly, értékes munkával, minden ízében kifogástalan, jó magyar lappal hálálja meg azt a példátlan s igazán megható érdeklődést, melyet, nagylelkűen előlegezett bizalom gyanánt, a magyar közönség iránta, tulajdonképeni megjelenése előtt is már hatalmasan tanúsított.

Az „Országos Hirlap“ előfizetési ára:

egy évre: 14 frt, negyedévre: 3 frt 50 kr.
félévre: 7 frt, egy hónapra: 1 frt 20 kr.

Az „Országos Hirlap“ szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VIII., József-körút 65. szám.

A RÓKAUT

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE. (7)

— Apám, — igaz az, amit az emberek — — —

A szürke szempárból vad gyanu lángja csapott ki.

— Nos, — hát mit beszélnek az emberek? —

— Hogy te a francziákat átsegítetted a rókauton!

— És ha igaz volna, te taeskö? Ha az elnyomott lengyel népet meg akartam volna boszulni ezen a gyáva porosz tolvajbandán? Ezek a tompa, lomha szolgalelkek megérdemelnék, hogy a nagy Napoleon egytől-egyig felköttesse őket! — Ne bámulj úgy rám, te akasztófavirág! Amit tettem, a legszentebb emberi kötelesség volt. — A lánczavertek könyörögtek hozzám, az ostorcsapások alatt nyögők kiáltottak: Ments meg, — ments meg! — Nem menthettem meg őket, nagyobb embernek lesz ez a hivatása, de segíteni segíthettem annak, aki mint a boszu angyala viharzik el a czéda Európa fölött — segíthettem neki a gonoszte-
vöket elpusztítani, kiket a sors a kezembe adott.

Mig így beszélt, nőni látszott alacsony alakja. — A szeméből villámok cikáztak. A dénon: fanatizmus, aki annyira hasonlít menybeli testvéréhez, vörösén izzó köpönyegét borította reá.

Irtózza hátrált Boleszláv. Érezte, hogy ebben a pillanatban elszakadt minden kapocs, amely ehhez az emberhez fűzte.

— Csak sugdolózzanak, folytatta, — csak döfjék egymást a könyökükkel, mikor engem meglátnak, kutyába se veszem őket. — Közelemben se merészkednek, amíg a korzikai orosz-
lán a talpa alatt ficzánkoltatja őket. — S végre is, mit tudnak rám bizonyítani? Ha az az ostoba teremtés, a Regina nem ijesztetett volna magára az apjától, mindenki azt hinné, hogy Latour ezredes, aki ravasz egy ember, maga találta meg az utat a folyón és erdőn keresztül. Most aztán a nyakamon maradt, — a varangos béka. S a paraszto-
kat már a kancsukával se lehet megfékezni, olyan forrón szeretnek azóta. Ha igaz, amit az újsá-
gok beszélnek, hogy a király nemsokára sza-
badjára eresztí a gazokat, akkor gondolkodás nélkül szétarabolnak. Örülhetsz az örökségnek fiacskám.

Ezek voltak az utolsó szók, miket az apjától hallott, mert a beszélgetést, mely a dolgozószobájában folyt, ebben a pillanatban a néni belépése megakasztotta. Az előkelő, öreg asszony ijedten visszahőkent, mikor az apa csontos, vörös kezét köszöntéssel feléje nyújtotta, mint ahogy az ember a mérges süllőtől visszahökken, azután leküzdve borzalmat, néhány percnyi titkos beszélgetésre kérte.

Hogy mit határoztak most az ő további sorsa felől, mindörökké titok maradt előtte, mert még mielőtt az a néhány perc letelt volna, eddigi élete, mint egy szivszorongató álom messze volt mögötte, ő pedig künn állott a nyílt utcán, s azon gondolkodott, melyik kapun keresztül vándoroljon el a messze ide-
genbe.

A kalandos vándorlás egy kis birtokon fejeződött be, Litvánia valamelyik sarkában, ahol pihenőre és munkára talált, s ahol módja volt rá, hogy derék gazdává képezze ki magát.

Evek multak. A mindennapos kenyérért való folytonos küzdelem évei voltak, olyan küzdelmeké, amelyek nyomorúságot és vereséget fölösen is hoztak, de szegényt nem, sem a becsületérsése megcsorbítását. A hévét lotette. Ha egyuttal lerázhatta volna emlékeit is, mint ahogy a szennyes ruhát lerázza az ember, sok-
kal boldogabb lett volna.

De tovább, tovább czipelte magával a realapadó gyalázat tudatát. A hazaszeretet, mely előbb csöndesen és biztosan szunyado-
zott szívében, kinzó életre ébredt, és nőtt és dagadt és démonná lett, mely ostorcsapásokkal kergette egyik helyről a másikra, leszedte az arcjáról, kikérgette az álmat a szeméből. Nem sok-hija volt, hogy maga-magát vádolja Porosz-
ország nyomoráért.

Az egész idő alatt csak egyetlen egyszer hallott hirt hazulról. A könnyszerű újságban olvasta, hogy a schrandeni kastély, amely a hetedik esztendőben olyan szomorú nevezetes-
ség tett szert, a gazdasági épületeivel együtt porrá égett.

S összekulcsolta a kezét, s dadogás tört ki a szájából, amely szinte hálaimának tetszett. Vezekelni — vezekelni minden áron.

De még nem vezekelt semmit, s a földre tiport haza még mindig a diktátor talpa alatt görnyedt.

S ekkor következett a nagy, hadsereg el-
pusztulása a keleti hómezőkön — s nyomban utána Poroszország felkelése.

Ez az! Meghalni, meghalni; a saját vére hullásával bühhödni az apa véikeért.

Mikor Königsbergbe belovagolt Baumgart-
ban, az önkéntes vadászbán, nem ismerte fel senki a fiatal Schranden bárót, aki épen öt esztendeje a saját neve gyalázata elöl szökött innen. Sokan voltak azok közt, akik most uj-
jongva fogadták olyanok, akik hajdan beleker-
gették az idegen világba... Egy csapat derék parasztleány csatlakozott hozzá, kiknek a szá-
jából gyönyörűséggel hallgatta az elvesztett haza szójárását. Barátjuk lett, a vezérök —
mig egy régen ösmert alak nem került melléje a harcok viharában, s ez elzavarta messzire mint egy gonoszlevőt.

Merckel Félix egy percig se késlekedett volna a bajtársak előtt elárulni, hogy ki az ő hadnagyuk.

Ami ezután történt, összeolvadt egy tompa álomná, tele vérrel és füsttel, amelyből sortü-
zek pattogása és haldoklók nyögése közül min-
dig csak az a kérdés hallatszott ki: Hát te még mindig élsz?

S ez a kérdés volt az első köszöntése a napsugárnak is, mikor hónapos harc után a lét és nem lét között ismét öntudatra ébredt.

Az ő számára nem köszörültek francia kardot, neki nem öntöttek francia golyót. Az egyetlen vezeklés, ami az ő lelkiismeretének tökéletesnek tetszett, nem adatott meg neki.

Talán mások, néhezbb vezeklés várako-
zott reá, amint a szürkülő reggel világában, sötétlő erdőn át szülőföldje felé sietett?

IV.

Nyolcz óra volt reggel s a nap már me-
legebben kezdett sütni, mikor az elvadult er-
dőből kiérve, Boleszláv maga előtt látta a szü-
lőföldjét.

Tíz esztendeje, hogy nem látta ezt a vidéket.

(Folytatása következik.)

Nélkülözhetetlen egészségügyi ital, betegség orvos-
lására, egészség apóla-
sára, törvényesen védve, legtisztább le-
párlás útján egyedül és kizárólag kö-
szítve és kapható a
Nagyvárad-Szőllősi
Gőz-Sörgyár-
ban
SÖR-COGNAC
Legújabb különlegesség
Pecze-Szőllősen
(Nagyvárad mellett.)
Ismét-eladók jutalékban részesülnek
Képviseletük korosztályok.

Dr. LASZKY LAJOS,

Belégzési-intézete;

mell-, gége-, torok- és orrbetegeknek, asthmaticusoknak.

Rendel 11-1-g és 2-4-g.

(140)

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6.

Prof. Nothnagel azt mondja: Kitűnően hat csak,
köszvény, zsába és más ha-
sonló rheumatikus fájdalmak-
nál a Gualtheria-olajok helyébe a Gualtheria-esszenci-
sőt. Hatása feltétlenül biztos. Áramindógyitnek 1-1 fo-
rint. A Cocca pastillából néhány darab megszünteti a garat-
és gégehurut, köhögést és rekedtséget. Ára 1 doboznak 75 kr.
Kárpáti Hazalinszky Sándor-tér gyógyszertárában Epesten.

Csillogó karácsonyfa-disz,

alkalmi ajándéktárgyak, mikulások, korosolyák,
szi és egyéb téli sportozások, mulatózó társas-
játékok és tombolatárgyak, lakásfelszerelési
eszközök és új gyermekjátékok stb. felől;

képes árjegyzéket

kívánatra ingyen és bérmentve küld,

KERTÉSZ TÓDOR

Kristóf-tér.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Szombat	Tisztító tűz	—	Bohémek	Valéni nász	Az ördög mátkája	Derül-borul A báránycák	—
Vasárnapd. u.	Szentivánéji álom	—	—	Valéni nász	Falu rossza	Hannele Mama szeme	—
Este	Tisztító tűz	Sevillai borbély	Hugonották	Couliisset ur	Tiszturak a zárdában.	A gésák	—

„A magyar keztyű”

legjobb minőségben és legolcsóbb árban, azonnali raktári raktár gummikülönlegességek, sörvítő és betegápolási szerekben, szolid árak mellett. Széltűdésű tűktartás mellett.

POLATSCHÉK A. HUGÓ,
főbbzáróan kintifeltett keztyűgyáros és kötszész,
BUDAPEST,
V., Marokkói-utca 4. a Marokkól házzal szemben.

A legjobb és legolcsóbb ásványviz a szántói savanyuviz,

mely számos kitüntetésben részesült, legutóbb a kiállítási érmet kapta, megrendelhető a forrás kezelőségénél, posta Hont-Szántó.

1 rekesz 25 palaezk 1-30 literes 4 frt — kr.
1 „ 25 „ 0-70 „ 3 „ 50 „
1 „ 50 „ 0-70 „ 6 „ 50 „

Ujra töltésnél, ha a palaezok bérmentve vissza küldetnek, egy töltés öt krajczár; az ide-oda fuvarozás költségeivel együtt Szakálos állomáson feladva.

3892/1897. sz.

Haszonfa-eladási hirdetmény.

A lipitújvári m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó aláb megnevezett erdőgazdálkodásokban az 1898 évtől bezárólag 1902. évig, tehát öt egymásután következő éven át termelhető fenyő-, szil-, juhar- és kőris-, épület- és műszerfának a fűrészek melletti állandó faraktárakban és a rakpartokon vagy pedig ezen épület- és műszerfának, valamint az ugyanott a rendes vágásokban termelhető lágy- és kemény tűzfának fővön az erdőben és kat. holdankénti egységárak mellett való értékesítése iránt a lipitújvári m. kir. főerdőhivatal irodájában folyó évi december hó 13-án délelőtt 10 órakor zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni még pedig a következő külön-külön csoportok hozamára:

I. csoport. 1 lipitújvári gőz- és vízfűrészhely használatával a települési, feketivégi, szvarimi és vichodnai erdőgazdálkodásokban öt év alatt termelendő mintegy 211.000 köbméter épület- és műszerfára a rakpartokon fatömeg szerint, vagy pedig terület szerinti eladás esetén az öt év alatt kihasználható 1066,8 holdnyi rendes vágásokban termelendő összes fára.

II. csoport. A maluzsinai erdőgazdálkodásban öt év alatt termelendő mintegy 79.200 köbméter épület- és műszerfára a rakpartokon fatömeg szerint, vagy pedig terület szerinti eladás esetén az öt év alatt kihasználható 344,5 holdnyi rendes vágásokban termelendő összes fára.

III. csoport. Az oszadai vízfűrészhely használatával az oszadai és revuczai erdőgazdálkodásokban öt év alatt termelendő mintegy 48.200 köbméter épület- és műszerfára a rakpartokon fatömeg szerint, vagy pedig terület szerinti eladás esetén az öt év alatt kihasználható 671,9 holdnyi vágásokban termelendő összes fára.

IV. csoport. A fenyőházi gőz- és vízfűrészhely használatával az ebben az erdőgazdálkodásban öt év alatt kihasználható 799,1 kat. holdnyi rendes vágásokban termelendő összes fára, terület szerinti. A kiállítási egységárak az árverési általános feltételekből kivethetők.

Csak azok az ajánlatok fogadhatók el a tárgyalásnapjánál, amelyek a kitűzött óra előtt a m. kir. főerdőhivatalnál benyújtottak, továbbá amelyek az általános árverési feltételek 5. és 7. pontjaiban foglaltak szerint szerkesztettek és felszereltek, megjegyezve, hogy minden egyes csoport fahozama külön eladás tárgyát képezi, egy és ugyanazon írásbeli ajánlatban csak egy csoportra tehető ajánlat és egy-egy vállalkozó csak egy csoport fahozamát veheti meg.

Az általános árverési és szerződési feltételek a lipitújvári m. kir. főerdőhivatalnál és a földművelésügyi m. bir. minisztérium erdészeti főosztályánál bármikor megszereshetők.

A m. kir. főerdőhivatal.

MAGYAR IPAR.

PFÁHN KÁROLY ÉS TÁRSAI,

tükör-, kép-, disz-keret,
aranyozott áruk és aranylécz gyára.

Dus választék képekben és tükrökben is.

Raktár: Budapest, VII., Károly-körút 9. (103)

Ajándéknak különösen alkalmas.

A HÁZTARTÁS

a magyar háziasszonyok egyetlen, kifünő és minden rendes háztartásban nélkülözhetetlen közlönye, mely újkor már a IV. évfolyamába lép.

Szerkeszti: Kürthy Emilné

a legkiválóbb szakírók és az ország legtapasztaltabb gazdasszonyainak szíves közreműködése mellett.

A Háztartás főbb rovatai:

Aszalás. — Aquarium. — Aratás. — Baromfi-udvar. — Befőzés. — Bevásárlás. — Családi rovatok. — Cselédeink. — Diszkert. — Divat. — Disznó-ölés. — Ebédlő. — Egészség. — Egyleti élet. — Ékszer. — Éléskamra. — Étlapok. — Ételek. (Levesek, levesbevalók, előételek, főzelékek, tésztások, mártások, halak, sülték, sütemények, torták, krémek, fagyaltok.) — **Évenként ezernél több recept.** — Foltozás. — Fürdőszoba. — Fűtés és világítás. — Gondolatok. — Gyermekszoba. — Gyümölcsös. — Halászat. — Hálószoba. — Hasznos tudnivalók. — Házi ipar és művészet. — Házi szerek. — Házi vegytan. — Háztartás. — Humor. — Husvét. — Irány-cikk. — Iróasztal. — Irodalom. — Italok. — Jótékonykodás. — Karácsony. — Kertészet. — Kertészet. — Kéz- és bőrtudományok. — Képzőművészet. — Kertészet. — Kézimunka. — Konyha. — Konyhakert. — Konyhanyelvészet. — Lábbeli. — Lakás. — Lakomák. — Lovaink. — Maradékok felhasználása. — Méhes. — Mezőgazdaság. — Mosás és vasalás. — Nevelésügy. — A nők joga és munkaköre. — Nőkről a nőnek. — Népszokások. — Pecsételés. — Pincze. — Rejtvények. — Selvenyészés. — Sertés. — Sport. — Szabás és varrás. — Szappanfőzés. — Szarvasmarhák. — Szépirodalom. — Szépségápolás. — Színészet. — Szobakerészet. — Szőlőművelés. — Társasélet. — Tejgazdaság. — Vidéki különlegességek. — Zene.

A Háztartás szépirodalmi részében érdekes regényfolytatásokat és elbeszéléseket közöl.

A Háztartás 16 oldalon, elegáns rózsaszínborítékban minden hó 1-én, 10-én és 20-án jelenik meg.

A Háztartás apró hirdeléseit minden előfizető ingyen veheti igénybe.

A HÁZTARTÁS előfizetési ára:

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A HÁZTARTÁS kiadóhivatala:

Budapest, VIII., József-utca 45.

Mutatószámokkal szívesen szolgál a kiadóhivatal!

A Háztartás díszes és tartalmas karácsonyi albumát a decemberben belépő új előfizetők is megkapják.

PICK ÉS WINTERSTEIN

gummi- és asbest-áruk,
szijak, tömitések, emelő-
gépek, olajak stb.

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.